

lato 2023

BŁĘDOWA ZGŁOBIENSKA ❖ BRATKOWICE ❖ DĄBROWA ❖ MROWLA ❖ RUDNA WIELKA ❖ ŚWILCZA ❖ TRZCIANA ❖ WOLICZKA

KWARTALNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY SAMORZĄDU GMINY ŚWILCZA I GMINNEGO
CENTRUM KULTURY SPORTU I REKREACJI W ŚWILCZY Z SIEDZIBĄ W TRZCIANIE

Trzcionka

STOWARZYSZENIE
ROF
RZESZOWSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO*„Wykreślić ze świata przyjaźń - to jakby zagasić słońce na niebie” (Cyceron)**„Fantazja” z Komarna (Ukraina)
i „Koloret” z Bratkowic
z wizytą w RDITL w Trzcianie***nr 106**

cena 6 zł

Nowy sprzęt ratowniczy dla jednostek OSP z terenu Gminy Świlcza

Gotowi nieść pomoc! Start!

Trzcionka

Rok założenia:
17.01.1997

WYDAWCA: Samorząd Gminy Świlcza i Gminne Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Trzcielcu.

ISSN 1506-1086

REDAGUJE KOLEGIUM w składzie:

Zofia Dziedzic, Władysław Kwoczyński, Zbigniew Lis, Artur Szary.

ADRES REDAKCJI: 36-071 Trzciana – Gminne Centrum Kultury w Świlczy z siedzibą w Trzcielcu, tel. 17 85 14 438, www.swilcza.com.pl, e-mail: gcksir1212@gmail.com.

NAKLAD: 500 egz. Nr ident. 690473296.

Pismo zarejestrowano w Sądzie Wojewódzkim w Rzeszowie, Sygn. Akt. I Ns Rej. Pr. 18/97.

OPRAC. GRAFICZNE: Dorota Wadiak.

DRUK: DUET Drukarnia Wydawnictwo Mariusz Michalik, tel. 603 703 003.

Za treść poszczególnych artykułów odpowiadają autorzy. Nie przyjmujemy przedruków z książek, gazet czy Internetu. Nie zwracamy materiałów nie zamówionych i zastrzegamy sobie prawo segregacji nadsyłanych materiałów, dokonywania skrótów i poprawek. Nie płacimy wierszówki.

Do druku oddano: 15.06.2023 r.

Czytelnicy, Sympatycy i Korespondenci „Trzcionki”!

Redakcja „Trzcionki” uprzejmie prosi o nadsyłanie wspomnień, refleksji, własnych przemyśleń, artykułów problemowych do każdego kolejnego numeru na miesiąc przed upływem kolejnego kwartału, **do nr 107 – do 1 WRZEŚNIA 2023 r.**

Po upływie tego terminu materiałów nie przyjmujemy!

Redakcja przypomina o właściwym wykorzystywaniu danych osobowych wg przepisów RODO (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej 2016/679 z dn. 27 kwietnia 2016 r.).

Zofia Dziedzic

TYTUŁEM WSTĘPU	4	Jeszcze o Gminnym Dniu Kobiet.....	58
Nic dwa razy się nie zdarza	4	„Liczy się tylko miłość” – autorski program profilaktyki uzależnień	59
WIADOMOŚCI SAMORZĄDOWE ...	6	XXXV Wojewódzki Konkurs „Ludowe Obrzędy i Zwyczaje”	59
Dzień Samorządu Terytorialnego 2023 – 33 lata samorządności Gminy Świlcza	6	Koncert zespołów „Fantazja” i „Koloret”	60
Obchody Dnia Samorządu Terytorialnego	7	Koncert Piosenki Filmowej	62
Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Świlcza na lata 2022-2030	8	Zespół folkowy „Tekla Klebetnica” – wyjątkowa uczta artystyczna	63
Renowacja zabytkowego krzyża	9	Moja, Twoja, Nasza – Biblioteka!	64
Gmina Świlcza – blisko seniorów	10	OŚWIATA I EDUKACJA	66
O Gminnym Centrum Kultury Sportu i Rekreacji Gminy Świlcza zs. w Trzcielcu – na 18-lecie	14	Gminny Konkurs Fotograficzny „Zdrowie na talerzu”	66
Przemoc rówieśnicza	16	Gminny Konkurs Ortograficzny „O pióro Wójta Gminy Świlcza”	68
Przemoc wobec dzieci. Reagu! – nie bądź obojętny!	17	Odkrywamy kraje niemieckojęzyczne ...	69
W KRĘGU WIARY I TRADYCJI	18	Recyklingujesz? Naturę ratujesz!	71
18 lat bez Jana Pawła II	18	Efekty pracy uczniów podczas zajęć ceramicznych w RDTL w Trzcielcu	74
Strażacka pielgrzymka na Jasną Górę ...	19	Integracyjny Piknik Rodzinny 2023 r. w Szkole Podstawowej w Trzcielcu	76
Dzień Strażaka 2023	22	Piknik Rodzinny w Mrowli „Baw się z nami”	80
Z parafii Bratkowice	22	W poszukiwaniu magii Świąt Wielkanocnych	81
Świętowali rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja	24	Fotorelacja z piłkarskich zmagień: „Bratek” Bratkowice – „Beniaminek” Rzeszów	84
Umajone dni – o zwyczajach zielonoświątkowych w Polsce	25	PRZYRODA JEST BEZBRONNA	85
WYDARZENIA BIEŻĄCE	26	Ochrona zasobów przyrodniczych w lasach naszego regionu – problemy, tendencje, perspektywy	85
100 lat to piękny wiek...	26	Dzień Ziemi	88
Na sportowo-pożarniczym podium ...	26	GŁOS MŁODYCH ZST-W W TRZCIELCU	89
Nowy sprzęt ratowniczy dla jednostek OSP z terenu Gminy Świlcza	29	Unijne projekty mobilności w ocenie stażysty	89
Bezpieczne wakacje 2023 r.	30	Wiersz – dlaczego warto poświęcić mu trochę więcej czasu?	91
Światowy Dzień Poezji (26 marca) ustanowiony przez UNESCO w 1999 r.	31	Uczniowie z ASD (Autistic Spectrum Disorders) są z nami w szkołach ogólnodostępnych	92
HISTORIA PRZEMAWIA DO NAS ...	32	Wskazówki dla nauczycieli dotyczące nauczania uczniów ze spektrum autyzmu	93
Świadomość naszej pamięci historycznej	32	Wizyta uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Podkarpackim Centrum Nauki „Łukasiewicz” – 23 maja 2023 roku ...	95
Pamięć nie umiera	33	ROZMAITOŚCI	96
Majówka 2023 r.	34	Coś słodkiego i szybkiego na lato 2023	96
88. rocznica śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego	36	Warto zapamiętać. Panie! Panowie!	97
78. rocznica śmierci por. Wiktora Tadeusza Błażewskiego „Orlika”	36	Ludność świata	97
Monte Cassino 1944	38	Ludność Podkarpacia	97
ZASŁUŻENI DLA TEJ ZIEMI	43	Wojna w Ukrainie	97
Janusz Pisula (1947-2023)	43	Humor z zeszytów szkolnych – wszak to WAKACJE!	98
Pożegnanie Pani Janiny Gawel – Dyrektora NSP w Bratkowicach	45		
Mgr Janina GAWEL (22 XII 1954 – 21 III 2023)	47		
Śp. Krystyna Kornak	48		
Z DZIAŁAŃ KULTURALNYCH	49		
Historia Gminnego Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzcielcu (cz. I). Lata 2005-2010	49		

Cieszyliśmy się wiosną, a teraz – latem, które, jak zwykle, rozkapryszone, przybywają do nas corocznie na skrzydłach „gminnych” bocianów, szpaków i zieleni bujnej.

Zofia Dzedzic

Nic dwa razy się nie zdarza

Sypnęło kwieciami w pierw białymi stokrotkami, żółtym mleczem i podbiałymi, pierwiosnkami, żonkilami, tulipanami, potem bziem pachnącym w przydomowych ogródkach. Znow są wystawy na facebooku, które kwiaty ładniejsze i ogródek, rabata kwiatowa, a i grządka warzywna – lepiej utrzymane, oryginalne i bardziej pstre. To dobrze, bo nie mówi się już o zmorach minionych lat – pandemii i chorobach. Choć wojna w Ukrainie po sąsiedzku trwa i burzy nam przyszłościowe plany – musimy dalej żyć. Ileż ludzi zginęło niepotrzebnie w wyniku wojny, ilu odeszło przedwcześnie w każdej z naszych wsi? Wielu takich, którzy wspomagali nas – redakcję „Trzcionki” słowem i czynami, pisywali przez wiele lat, ukazywali dobro wokół swoich dzieł.

Zawsze staramy się o szerokie spektrum tematyki informacji z różnych wydarzeń gminy na tle regionu czy kraju. Każdy piszący stara się robić to jak najlepiej, jak potrafi, nagrodą jest to, że nas czytacie Szanowni Państwo, bo „kto czyta, żyje wielostronnie...”. Przykro słuchać butnych stwierdzeń „ja nie czytam, za droga, za gruba, to samo i o tych samych”.

Nie zamieszczamy materiałów sensacyjnych, jętrzących, złośliwych, wulgarnych, podpisanych wymyślonym nazwiskiem. Wcześniej czy później „wyjdzie sztydło z worka” tym trzeba się brzydzić nawet w tabloidach.

Informujemy o pracach samorządu, zamierzeniach władz gminy, inwestycjach, życiu stowarzyszeń, szkół, przedszkoli, cieszymy się sukcesami i smucimy porażkami. Chwalimy sportowców, ludzi kultury, patriotów lokalnych, pracę instytucji

– choć, niestety, są tacy – co strzegą swych tajemnic! Im się wszystko nie podoba „Trzcionka” też. Dokumentowaliśmy historie, tradycje i dorobek inwestycyjny, kulturalny i społeczny od 1997 r. gminy i sołectw i temu nikt nie zaprzeczy. Numer bieżący będzie tego dowodem.

Dziękujemy serdecznie za życzenia świąteczne – z okazji Wielkanocy, a zwłaszcza: Wójtowi i Samorządowi Gminy, Pracownikom UG, GOPS, Dyrektorom zaprzyjaźnionych Szkół Podstawowych i Przedszkoli, P.P. Dyrektor i Pracownikom GCKSiR, GBP Dyrekcji i pracownikom ZST-W w Trzcionie, Stowarzyszeniu ZSRE z/s w Świlczy. Wszak pamięć o znajomych to nic innego jak odczuwanie emocji czyli człowieczeństwa. Bardzo sobie to cenimy. Życzymy dalszych sukcesów i zapraszamy do czytania „Trzcionki”. Dziękujemy za ciepłe i serdeczne słowa, mamy nadzieję, że się spełnią. Dziękujemy również za pamięć i dobroć, która wpływa z napisanych życzeń. Wiele to dla nas znaczy.

106 numerów „Trzcionki”
(1997-2023)

– w marcu minęło 30 lat
trwania kwartalnika

To w 1997 r. w Niedzielę Palmową w ówczesnej stołowce SP w Trzcionie, z ciekawością nieliczne grono osób zainteresowanych kartkowało pierwszy numer czasopisma. Emocji było sporo. Był ówczesny Wójt Gminy Świlcza śp. Marian Wójcik, był ówczesny ks. proboszcz parafii Trzciony śp. Józef Kościelny. Gospodarzem i organizatorem spotkania był red. naczelny „Trzcionki”, jej

twórca i pomysłodawca wraz całą ówczesną Redakcją śp. Stanisław K. Dzedzic. Szkoła użyczyła tylko lokalu na zebranie i reprezentowały ją dwie osoby: dyrektor Zofia Dzedzic i wicedyrektor, niestety, już śp. Janusz Pisula.

W czasie 30 lat trwania – bez żadnych przerw – mimo zawirowań politycznych i zmian samorządowych, życiowych i osobistych dramatów ludzi – „Trzcionka” z każdym rokiem rozwijała się, doskonaliła, zdobywała czytelników i korespondentów, nawet redaktorów i sponsorów – zmieniała swoje oblicze – z szarości – jak szare było życie w PRL w porównaniu z dzisiejszym – na kolorowe fotografie, papier dobrej jakości.

Zmieniały się techniki druku – pierwsze numery składane były przy pomocy nożyczek i kleju z tekstów napisanych na maszynie lub ręcznie, a następnie powielane na ksero. Późniejsze numery drukowano już w drukarni. Skład wykonywany był przy pomocy komputera.

Początkowo „czarno-biała” gazeta z biegiem czasu nabrała kolorów. Z początkowych 8 stron gazeta rozrosła się do 10, 12, 16 i ostatecznie do 20, 30, 80, 100 i 110 stron i jest aktualnie drukowana w nakładzie 500 egzemplarzy.

Przez 360 miesięcy gazeta regularnie trafiała do rąk czytelników, opisując wydarzenia gminne i przekazując najważniejsze informacje z życia regionu lub kraju. A wszystko to dzięki zespołowi redakcyjnemu, który do tej pory z wielkim oddaniem i zaangażowaniem tworzył i kształtował gazetę, wprowadzał innowacje, w formach artykułów, w grafice czasopisma.

W tym miejscu pragniemy serdecznie podziękować wszystkim twórcom

i współtwórcom czasopisma za trud podjęty w trudnych czasach społeczno-politycznych, wszystkim samorządowym władzom, które mimo początkowych wahań, zastrzeżeń, nie wiary w powodzenie projektu zaufali społecznikom i wg własnych kompetencji włączali się w prace redakcji, organizowały i pomagały w samodoskonaleniu się na kursach, konkursach, promocjach, sesjach naukowych, nawet w Warszawie, nie mówiąc o najbliższym środowisku, Forach Prasy Samorządowej, które, niestety zostały zaniechane, a przecież: „Sztuka jest lekarstwem dla duszy. Sztuką też smutnego – pocieszysz, zdenerwowanego – uspokoisz, opryskliwego – przestraszysz, tchórzliwego uczynisz śmiałym, skrytego – otwartym, a zuchwałego – pokornym”.

Jakże miło, gdy obecnie, przypadkowo natknąwszy się w mediach na tematyczne artykuły, czytamy o „Forum Prasy Samorządowej” w GCKSiR w Trzcianie k. Rzeszowa, w których uczestniczyli obecni pracownicy naukowi Uniwersytetu Rzeszowskiego, ówczesne autorytety polityczne czy artyści i prasoznawcy z WDK w Rzeszowie, Wojewódzkiego Stowarzyszenia Samorządów Podkarpackich i in. Ich wykłady ćwiczenia, uwagi były bezcenne dla tamtoczesnych w większości redaktorów-społeczników. Szkoda. To były piękne dni, naprawdę piękne dni...

Ci z Redaktorów lub Korespondentów, którzy już odeszli na zawsze zapewne nie mają się czego wstydzić. Ich talenty też, niekiedy bardzo długo, służyły wszystkim. Kochać to, co się robi to najlepsza sprawa... A życie? Dlaczego ono tak szybko przemija? Przecież zegary mogłyby wolniej przesuwać wskazówki, gdyby zegarmistrzowie świata byli aniołami. Dlaczego godzina po godzinie, tak nieubłaganie płynie czas. Pomyślałam sobie, że gdybym nawet wkleiła z powrotem wyrwane kartki z kalendarza, minione dni już nie wrócą. „Nic dwa razy się nie zdarza”, jak napisała kiedyś, nieżyjąca już wielka poetka naszych czasów Wisława Szymborska.

Życzenia wakacyjno-urlopowe, czerwiec 2023 r.

Mieszkańcy gminy Świlcza, jej Przyjaciele i Sympatycy!

Z okazji zakończenia roku szkolnego 2022/2023 gratuluję wszystkim Uczniom osiągniętych wyników.

Życzę słonecznych i bezpiecznych wakacji. Oby były one pełne niezapomnianych chwil i fantastycznych przygód. Wykorzystajcie ten czas na wypoczynek, a zarazem na rozwijanie swoich pasji i zainteresowań.

Uczniom życzymy interesujących podróży, niezapomnianych wrażeń, uśmiechu na co dzień oraz szczęśliwego powrotu do szkoły.

Wszystkim Dyrektorom, Nauczycielom i Pracownikom szkół serdecznie dziękuję za kolejny rok wyteżonej pracy.

Życzę, aby okres wakacyjny był dla Państwa czasem pełnym radości i zasłużonego odpoczynku.

Dziękuję także Rodzicom dzieci i młodzieży za wsparcie, którym obdarzacie swoje pociechy i ogromny wkład w ich sukcesy edukacyjne. Wam również życzę chwili wytchnienia od codziennych obowiązków podczas tegorocznych wakacji.

Za nami kolejny rok, który przed wszystkimi postawił nowe trudne wyzwania. Pomoc i wsparcie dla Ukrainy walczącej z Rosją o wolność. Cieszę się, że mogliśmy im sprostać i wiem, że za tym sukcesem stoi praca zespołowa. Bardzo dziękuję wszystkim za współpracę w tym szczególnym okresie i okazane wielkie serce dla goszczonych w naszej Gminie uchodźców wojennych z Ukrainy.

Dziękuję dyrektorom, pracownikom placówek oświatowych za fachowe, a uczniom za ciepłe przyjęcie uczniów z Ukrainy. Dziękuję za wyrozumiałość i wspieranie się wzajemne, za otwartość i wrażliwość na potrzeby innych. Dziękuję za Państwa piękną pracę i wkładaną troskę w wychowanie, edukację, kulturę i tradycje oraz ciągły rozwój gospodarczy naszej Małej i Wielkiej Ojczyzny!

Adam Dzedzic – wójt
Sławomir Styka – zastępca wójta
Piotr Wanat – przewodniczący Rady Gminy

Obchodzony jest corocznie, 27 maja, w rocznicę pierwszych w pełni demokratycznych wyborów, które odbyły się do organów gmin w 1990 r. Święto obchodzone jest w związku z uchwałą Sejmu z 2000 r., podjętą z okazji 10-lecia samorządu terytorialnego.

Adam Dziedzic

Dzień Samorządu Terytorialnego 2023 – 33 lata samorządności Gminy Świlcza

W polskiej tradycji, historia samorządności odgrywa szczególne miejsce.

Obchodząc Dzień Samorządu Terytorialnego powinniśmy mieć powód do dumy. 33 lata istnienia polskiego samorządu to cały szereg sukcesów, będących wynikiem ciężkiej pracy polskich, także i podkarpackich samorządowców, a wszelkie kryzysy, które dotyczą nasz region są tego sprawdzianem aktywności samorządowej. Wspomnę tylko czas epidemii COVID-19 i wybuch wojny za naszą wschodnią granicą w Ukrainie, w lutym 2022 r., która trwa do dziś. Dla nas, mieszkańców regionu, dla władz rządowych, samorządowych 24 lutego 2022 r. okazał się dniem sprawdzianu. Po raz kolejny samorządowcy, mundurowi, władze sołectw, gmin, powiatów, zaangażowali się w pomoc uchodźcom. Pomoc ta trwa do dziś i to w różnych kategoriach: materialnych i moralnych, obywatelskich, ludzkich.

Pomimo tych nietypowych okoliczności mamy co świętować

Wybory 27 maja 1990 r. oparte na ustawie o samorządzie gminnym, były pierwszymi w pełni wolnymi wyborami w powojennej historii Polski. Stały się ważnym wydarzeniem w procesie transformacji po roku 1989 i upadku komunizmu.

Wygrały je Komitety Obywatelskie „Solidarność” z wynikiem 53,1%. Drugie miejsce pod względem ilości oddanych głosów zajęły lokalne komitety wyborców 24,7%. Pozostałe komitety dostały mniej niż 5% głosów. Frekwencja wyborcza wyniosła 42,27%.

Reforma samorządowa uchodzi za jedną z najbardziej udanych prze-

mian ustrojowych w RP. Powstałe dzięki niej samorządy mają i zapewne będą mieć kluczowe znaczenie dla stabilizacji i rozwoju kraju. To one decydują m.in. o tym, jak nam się żyje i jak świadczona jest większość usług publicznych. Ich sprawne funkcjonowanie jest podstawą budowania zaufania obywateli.

Samorząd to codzienny dialog z mieszkańcami, wsłuchiwanie się w ich problemy i podejmowanie decyzji służących ich rozwiązaniu. W ten sposób samorząd umożliwia mieszkańcom współdecydowanie o kierunkach rozwoju ich małych ojczyzn. której historia powstania sięga 1868 roku.

30 lat temu i dzisiaj to dwa różne światy

Gmina jest podstawową jednostką samorządu terytorialnego, o czym ustawodawca przesądził już w przepisach najwyższej rangi w hierarchii źródeł prawa – stanowi o tym bowiem przepis art. 164 ust. 1 Konstytucji RP. W obecnym kształcie gminy funkcjonują od 1990 r., kiedy to reaktywowano w Polsce na mocy ówczesnej ustawy o samorządzie terytorialnym (obecnie: ustawy o samorządzie gminnym) oraz ustawy o pracownikach samorządowych, samorząd terytorialny po 40 latach przerwy.

Do najważniejszych należy zaliczyć:

1) reformę z 1998 r., na mocy której z dniem 1.01.1999 r. powołano trójszczeblową strukturę samorządu terytorialnego w Polsce – obok gmin pojawiły się inne jednostki samorządu terytorialnego szczebla lokalnego (samorząd powiatowy) i regionalnego (samorząd województwa);

2) reformę z 2002 r., która ustawą z 20.06.2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza, prezydenta

miasta dokonała zmian w zakresie kształtu modelu organu wykonawczego w gminie, zastępując kolegialny organ, jakim był zarząd gminy, organem monokratycznym w osobie wójta, burmistrza, prezydenta miasta.

Na przestrzeni minionych lat wiele inwestycji spowodowało zmianę wizerunku gminy, podniosło standard życia mieszkańców. Nowe drogi, parkingi, budynki szkolne, chodniki, odcinki oświetlenia ulicznego, odnowione budynki użyteczności publicznej, rozbudowane domy strażaka ze świetlicami wiejskimi, boiska sportowe, a przy nich budynki szatniowe, przyszkolne boiska lekkoatletyczne, wodociągi, kanalizacja, place zabaw, hale sportowe, samochody strażackie – to efekt 30 lat działalności samorządu.

Poza inwestycjami w infrastrukturę techniczną inwestowano też w infrastrukturę społeczną służącą dzieciom, młodzieży i seniorom. W tym celu podejmowano starania o pozyskiwanie funduszy unijnych czy krajowych, które zasilają budżet gminy.

30 lat budowania wspólnoty przy zaangażowaniu mieszkańców w przeróżne inicjatywy miało na celu zbliżenie się ludzi do siebie, wzajemną empatię i solidaryzm – ja np. z woli mieszkańców pełnię tę funkcję od 2014 roku.

W samorządzie wiele zależy od aktywności samych ludzi, czy czują się gospodarzami miejsca, w którym żyją i chcą je zmieniać w pozytywny sposób. Samorząd to nie tylko doskonała absorpcja środków unijnych, to fundusze sołeckie, o podziale których decydują mieszkańcy, to władza blisko obywatela, która wsłuchuje się w jego problemy. 33 lat samorządności to trzy dekady ogromnej pracy mieszkańców i samorządowców, to wielka lekcja samodzielnego decydowania o naszym najbliższym otocze-

niu. Dziś samorząd staje przed kolejnymi zupełnie innymi aniżeli wcześniej wyzwaniem. Uszczuplenie dochodów, wysokie koszty związane z energią, usługami, pracą stawiają samorządy w bardzo trudnej sytuacji. Mówiąc krótko... samorządy zostały „odarte” ze środków finansowych. Trudności finansowania wydatków bieżących jakie pojawiły się po wprowadzeniu Polskiego Ładu uderzyły przysłowiowym obuchem w każdy samorząd.

Trzeba zatem przekazywać rzetelną informację dotyczącą kondycji samorządów i zapoznawać się z nią na bieżąco! Łatwo bowiem popaść w skrajności mówiąc, że kondycja samorządów się poprawia! Ktoś pewnie czytając tę wypowiedź powie, że to pewnie polityka... Nie to są fakty! Drożyżna, która dotknęła każdego z nas uderzyła również w samorządy. I właściwie musieliśmy sobie z tym sami poradzić!

Z perspektywy, patrząc na to, ile samorządy pomogły mieszkańcom mogą powiedzieć jedno: nie ma lep-

szej struktury niż gmina, ten rodzaj samorządu kojarzący się każdemu ze wspólnotą – wspólnotą problemów, celów i porozumienia, znajduje najlepszą pozycję w dzisiejszych czasach. Ważna jest tylko rzetelna informacja... dla ciebie, dla mnie, dla niego! Żyjemy bowiem w przekazie różnych sprzecznych ze sobą informacji. Jak zatem dochodzić prawdy? Jak weryfikować informacje? Każdy z nas może informacje weryfikować i oczywiście powinien to robić. Wymaga to czasem trochę wysiłku. Jednak świadomość obywatelska, uczestnictwo w rozwoju wspólnoty to fundament samorządu. Trzeba, aby każdy z nas tworzący tę wspólnotę miał pełną świadomość i poczucie, że uczestniczy w rozwoju swojej lokalnej społeczności, że ma na to konkretny wpływ, że może decydować o swojej przyszłości... Bo właśnie te przymioty, ta świadomość jest kwintesencją samorządu lokalnego!

Wincenty Witos trzykrotny premier RP mówił: „Prawdę mówić! Prawdą się kierować! Prawdy żądać! Prawdy dochodzić!”.

Drodzy Mieszkańcy Gminy!

Przyjmijcie z okazji jubileuszu Dnia Samorządu Terytorialnego najserdeczniejsze życzenia. Niech Wasza praca i zaangażowanie znajdują uznanie wśród najbliższych oraz lokalnej społeczności, dla której pracujecie. Niech trud i poświęcenie daje Wam satysfakcję i poczucie dobrze spełnianego obowiązku. W ten radosny dzień życzę Wszystkim doskonałej zabawy, ciekawych dyskusji i poczucia przynależności do wspólnoty jakim jest samorząd lokalny. Niech zmiany, które zachodzą w naszej Ojczyźnie zawsze będą służyły rozwojowi i pomyślności Państwa Polskiego i jego obywateli. Niech ten jubileusz, tak głęboko zakorzeniony w samorządności lokalnej i polskiej tradycji, da nadzieję polskiej rodzinie i każdemu z nas na lepsze jutro.

Wdzięczną pamięcią ogarniamy tych wszystkich, którzy odeszli do wieczności, a zasłużyli się dla naszej Gminy.

Świlcza, 27 maja 2023 r.

Zofia Dziedzic

Obchody Dnia Samorządu Terytorialnego

Transformacja ustrojowa z 1989 r., była udaną reformą ustrojową. Udowodniła niezbicie, że w zgodzie, choćby trudne czasy udaje się godnie przeżyć. Lata pandemii i wojny obronnej w Ukrainie napadniętej haniebnie przez Rosję uda się przeżyć. Wzmocniły one społeczności lokalne, bo trzeba stwierdzić, że mamy wszyscy ambicje środowiskowe, może wrodzone, że chcemy sam o sobie decydować a nie „być sterowanymi odgórnie” – w sprawach lokalnych i regionalnych. Polska lokalna sprawdza się.

Lokalni przywódcy samorządowi – różnej rangi popierani działaniami samorządu i samorządowców w każdej wsi i gmin mogą decydować o swoim losie, inwestycjach, potrzebach i wpływać na los tej społeczności. Liderem samorządowym we wsi jest sołtys, w gminie – wójt, w powiecie – starosta, województwie – marszałek. Od ich aktywności, wiedzy i umiejętności zależy wiele.

Okazją do uznania i ocenienia działalności każdego z nich jest

m.in. Dzień Samorządu Terytorialnego. Niniejszym informuję z przyjemnością, iż w rozlicznych konkursach mających na celu aktywizację środowisk – gmina Świlcza bierze udział i zostaje zauważana oraz wysoko oceniana. Nie jest to – jak twierdzą złośliwcy (a gdzie ich nie ma?) – przypadek, wynik znajomości, blisko do wszelkich władz wojewódzkich – ale wynik ciężkiej pracy i służby dla siebie i innych, dla Ojczyzny. Wójt Gminy Świlcza pracuje aktywnie, twórczo konsekwentnie i efektywnie już drugą kadencję.

Podkarpackie Stowarzyszenie Samorządów Terytorialnych w Rzeszowie, doceniając pracę i jej efekty – Wójta Gminy Świlcza mgr Adama Dziedzicę przyznało mu „**Srebrną Odznakę Honorową PSST (Leg. nr 92/23) jako wyróżnienie i podziękowanie za zasługi dla samorządu terytorialnego na poziomie lokalnym**”.

Serdecznie gratulujemy Panu Wójtowi, życząc zdrowia i dalszych kreatywnych rządów w Gminie Świlcza.

Ponadto informujemy, skromnie, że np. w 23 edycji konkursu Podkarpacka Nagroda Samorządowa 2023 – gmina Świlcza nominowana była trzykrotnie w następujących kategoriach: „Opieka senioralna”, „Samorząd przyjazny Przedsiębiorczości”, „Sołtys Roku 2023”.

Te nagrody, tytuły, nominacje – to nie przypadek – to wynik codziennej mozolnej, pracy.

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Świlcza na lata 2022-2030

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Świlcza na lata 2022-2030 została przyjęta do realizacji Uchwałą Nr LXIV/519/2023 Rady Gminy Świlcza z dnia 27.03.2023 r. jest najważniejszym dokumentem planistycznym określającym cele rozwoju lokalnego, kreującym długofalową politykę społeczno-gospodarczą i przestrzenną Gminy Świlcza. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego na lata 2022-2030 to strategia zintegrowana: wskazuje najważniejsze do rozwiązania problemy społeczne, gospodarcze, przestrzenne i infrastrukturalne, na których powinna być skoncentrowana uwaga władz Gminy.

Strategia jest dokumentem, który zawiera dokładną diagnozę potencjału:

- ludzkiego,
- technicznego,
- przyrodniczego,
- gospodarczego Gminy Świlcza.

Prezentuje wizję, do której dążymy oraz narzędzia: cele i zadania, ale także pokazuje źródła finansowania zamierzeń inwestycyjnych.

WIZJA

Gmina Świlcza w 2030 r. będzie gminą nowoczesną, oferującą znakomite warunki zamieszkiwania; dbającą o rozwój przedsiębiorczości, szczególnie w sferze usług, turystyki weekendowej, rekreacji oraz sektorze rolnym; dbającą o ochronę środowiska oraz zabytki kultury materialnej i przyrodniczej.

Dzięki rozwojowi infrastruktury publicznej i rozwijaniu sektora usług społecznych Gmina Świlcza skutecznie podejmuje rywalizację o nowych mieszkańców, efektywnie wykorzystując swoją lokalizację.

Mieszkańcom Gminy zapewnione zostaną warunki życia zgodnie ze standardami europejskimi w zakresie bezpieczeństwa, ochrony zdrowia, oświaty i kultury a podjęte działania społeczne takie jak polityka senioralna i aktywizacja wspólnoty lokalnej wzmacnia poziom integracji i buduje gminną tożsamość na bazie dialogu, poszanowania różnorodności i zrównoważonego rozwoju.

Przedstawiona w Strategii wizja rozwoju została dopasowana do potencjału i uwarunkowań Gminy Świlcza, a opracowane cele i kierunki działań są w zasięgu możliwości realizacyjnych Gminy.

Opracowana Strategia jest istotnym narzędziem umożliwiającym konkurencję z innymi jednostkami samorządu terytorialnego o mieszkańców, którzy w związku z procesem suburbanizacji, przenoszą się z większych ośrodków miejskich na wieś, inwestorów, którzy wybierają obszary zlo-

kalizowane w pobliżu aglomeracji, dobrze skomunikowane, o walorach przyrodniczych i o turystów zainteresowanych obszarami cennymi przyrodniczo i kulturowo.

Przyjęcie i wdrożenie strategii powinno skutkować pozytywnymi efektami odczuwalnymi dla beneficjentów strategii, czyli społeczności lokalnej – mieszkańców Gminy Świlcza i działających tu aktualnie podmiotów gospodarczych.

UG Świlcza

Podkarpacki Program Odnowy Wsi na lata 2021-2025

Agnieszka Nowak

Renowacja zabytkowego krzyża

Do Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi w roku 2023 został zgłoszony projekt pn.: „Renowacja zabytkowego krzyża na kamiennym cokole jako zachowanie dziedzictwa kulturowego i historycznego Świlczy”.

W ramach projektu planowane są następujące zadania:

- 1) Renowacja zabytkowego krzyża na kamiennym cokole na działce nr 2979/1 przy Szkole Podstawowej im. św. Jana Kantego w Świlczy;
- 2) Wystawa plenerowa archiwalnych fotografii poświęcona historii miejscowości „Świlcza wczoraj i dziś”.

Krzyż ufundowany został w 1935 r. przez społeczność Świlczy z inicjatywy ówczesnego wójta gminy jednostkowej, Józefa Misia oraz kierownika szkoły Wiktora Błażewskiego. Jak wspomina długoletni nauczyciel szkoły powszechnej w Świlczy okresu międzywojennego i czasów II wojny światowej, był on ufundowany jako: „symbol tajemnicy błogosławieństwa Bożego w pracy edukacyjnej szkoły”. Przeprowadzenie prac konserwatorskich i renowacyjnych ma na celu przywrócenie pierwotnego wyglądu zabytkowego krzyża, który jest wpisany do Gminnej Ewidencji Zabytków.

Celem projektu jest również ochrona dziedzictwa historycznego i kulturowego miejscowości. Renowacja krzyża przyczyni się do zacho-

wania i promowania lokalnych tradycji, obiekt ten to nie tylko podlegający ochronie zabytek, ale też przedmiot kultu religijnego – katolickiego. Mając na względzie zachowanie i przekazanie młodszemu pokoleniu intelektualnego i materialnego dziedzictwa kulturowego konieczne jest zachowanie pomników historycz-

nych. Ich odrestaurowanie wpłynie nie tylko na walory estetyczne, ale także pomoże mieszkańcom, uczniom i turystom na lepsze poznanie historii, ponieważ każdy obiekt niesie za sobą spuściznę.

Wystawa plenerowa ma na celu ukazanie niepowtarzalnej lokalnej tożsamości regionu, skłonić do refleksji i przyczynić się do wzmocnie-

nia poczucia tożsamości oraz więzi emocjonalnych mieszkańców Świlczy z jej dziedzictwem kulturowym. Na ścianie plenerowej prezentowane będą wybrane momenty z historii miejscowości Świlcza – ważne miejsca, postacie i wydarzenia, zdjęcia związane z życiem gospodarczym, społecznym, politycznym, kulturalnym czy religijnym. Poprzez takie działania chcemy chronić lokalne dziedzictwo historyczne i kulturowe, bowiem tylko religia, język i obyczaje mogą pozwolić na zachowanie tożsamości obecnych i przyszłych pokoleń.

Partnerem w realizacji projektu jest Towarzystwo Przyjaciół Świlczy.

Całość prac szacowana jest na ponad 25 tys. zł, z czego pomoc finansowa z Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi to 12 tys. zł. Termin realizacji zadania to czerwiec – październik 2023 r.

Gmina Świlcza – blisko seniorów

Dzienny Dom Pomocy w Bratkowicach, drugi po trzciańskim Gminnym Klubie Seniora, funkcjonuje od 15 lutego 2023 r. W tym dniu grupa seniorów po raz pierwszy przekroczyła próg tej placówki, przeznaczonej do dziennego pobytu 25 osób starszych, samotnych (20 kobiet i 5 mężczyzn) w większości z Bratkowic, ale także z innych miejscowości naszej gminy, jak: Mrowła, Rudna Wielka i Świlcza. Osoby te są w wieku od 68 do 93 lat.

Dzienny Dom Pomocy mieści się w Domu Strażaka w centrum wsi. To dzięki inicjatywie i determinacji Wójta Gminy Świlcza Adama Dziedzica, przeprowadzono gruntowny remont pomieszczeń i przystosowano je dla potrzeb seniorów. Po remoncie pomieszczenia wyposażono w niezbędny sprzęt, urządzenia, meble itp. Znajdują się tu takie pracownie i pomieszczenia, jak: pokój terapii grupowej, grota solna, pokój rehabilitacji, pokój dziennego pobytu, pokój terapii indywidualnej, pokój wypoczynkowy, pokój doświadczania świata (terapia światłem), kuchnia, zmywalnia, pomieszczenie biurowe i gospodarcze, zaplecze sanitarne i inne.

DDP zapewnia seniorom usługi m.in. opiekuńcze i pielęgnacyjne, dwa posiłki dziennie, udział w zajęciach terapeutycznych, plastycznych, muzycznych, wspierających aktywność ruchową, organizowanie imprez kulturalno-rozrywkowych, integracyjnych, wspólne wycieczki, dostęp do środków przekazu (TV), książek, poradnictwo w rozwiązywaniu trudnych życiowych spraw, pomoc psychologiczną i inną. Ponadto seniorzy korzystają z transportu (dowozu do i z DDP).

Bieżąca działalność DDP i oferowane usługi, mają na celu przede wszystkim, poprawę jakości życia seniorów, często schorowanych i osamotnionych w czterech ścianach pustego domu. Dodam, że Zarząd miejscowej OSP i strażacy, wychodząc naprzeciw potrzebom seniorów, przekazali bezpłatnie niezbędne pomieszczenia w Domu Strażaka na okres pięciu lat, by funkcjonował tu Dzienny Dom Pomocy.

Uroczyste otwarcie

W czwartek, 20 kwietnia 2023 r., odbyło się uroczyste otwarcie Dziennego Domu Pomocy dla seniorów. W uroczystości tej uczestniczyło ponad 50 osób zaproszonych, a wśród nich: Adam Dziedzic – Wójt Gminy Świlcza i jego zastępca Sławomir Styka, Wojciech Słowik – Sekretarz Urzędu Gminy, Piotr Wanat – Przewodniczący Rady Gminy Świlcza, radni gminy, radni powiatu na czele z Tomaszem Wojtonem – Przewodniczącym Rady Powiatu, Tomasz Czop – dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie, ks. kan. Józef Książek – proboszcz bratkowickiej parafii pw. św. Jana Chrzyciela, Adam Majka – dyrektor Gminnego Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzcianie, pracownicy Urzędu

Gminy i GOPS, dyrektorzy placówek oświatowych, przedstawiciele Policji, lokalnych organizacji społecznych (OSP, KGW, TMZB, LKS, Caritas), seniorzy oraz inne osoby zaangażowane w utworzenie DDP.

Po oficjalnym powitaniu gości zaproszonych i seniorów Benedykta Piątek – dyrektorka Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świlczy powiedziała: (...) – *To z myślą o osobach starszych i samotnych powstało tutaj to miejsce, gdzie nasi seniorzy mogą rozwijać swoje pasje i zainteresowania. Miejsce, w którym każdy z nich może poczuć się jak w domu (...). Dzienny Dom Pomocy w Bratkowicach jest przestrzenią, gdzie seniorzy mają swoje wyjątkowe i przyjazne miejsce.*

Dom ten funkcjonuje od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 16.00. Na 25. seniorów czekają każdego dnia opiekunowie i wolontariusze, którzy starają się efektywnie zagospodarować czas wszystkim uczestnikom zajęć w jak najpełniejszy i najciekawszy sposób (...). Do dyspozycji seniorów są m.in. pokój terapii grupowej, grota solna, pokój dziennego pobytu, jadalnia, pokój rehabilitacji, pokój terapii indywidualnej, pokój wypoczynkowy i inne. (...).

Seniorzy mają zapewnione dwa posiłki dziennie (śniadanie, obiad dwudaniowy). (...). Nasi seniorzy mówią – dodała B. Piątek – że najlepszym lekarstwem dla człowieka jest drugi człowiek, a samotność jest najgorszym towarzyszem życia. (...) Chcemy zapewnić pełne wsparcie naszym seniorom – mówiła pani dyrektorka. – Chcemy pokazać im, że jesień życia ma swoje barwne oblicze, że można w każdym wieku cieszyć się życiem, radować się obecnością drugiego człowieka. (...)

B. Piątek podziękowała wszystkim instytucjom i osobom, bez których działalność DDP nie byłoby możliwe. – *Dom ten nie funkcjonowałby bez polityki społecznej Gminy – dodała. Dziękuję w szczególności Wójtowi Gminy*

– mówiła dalej – *za inicjatywę i ogromne zaangażowanie w utworzenie tego Domu. Dziękuję również dyrektorowi Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie, który obdarzył nas zaufaniem i przekazał duże wsparcie finansowe na realizację tego projektu.* B. Piątek podziękowała ponadto: Sławomirowi Styka – zastępcy wójta, za zaangażowanie w utworzenie DDP, pracownikom GOPS, Urzędu Gminy, grupom remontowym, bez których projekt ten nie powstałby w tak krótkim czasie. Przekazała także podziękowanie miejscowej OSP, za okazanie zaufanie i bezpłatne przekazanie części pomieszczeń Domu Strażaka na potrzeby DDP. Skierowała także słowa podziękowania do seniorów za przygotowanie ciekawego programu artystycznego na okoliczność otwarcia DDP w Bratkowicach.

Okolicznościowe przemówienia

Wójt Gminy Adam Dziedzic w swoim wystąpieniu powiedział, że głównym celem Dziennego Domu Pomocy jest zapobieganie wykluczeniu oraz marginalizacji osób starszych i samotnych z życia społecznego, poprzez zapewnienie im różnych form aktywizacji i samorealizacji, zarówno w sferze kultury, rozrywki, zdrowia jak i aktywnego spędzania czasu wolnego i rozwijania własnych pasji oraz zainteresowań (...). – *DDP jest miejscem, gdzie będą się odbywać spotkania seniorów, rehabilitacja, fizjoterapia i aktywacja po to by jesień życia osób starszych była radosna i szczęśliwa. (...) Pobyt w DDP stwarza doskonałą okazję do aktywnego spędzania czasu, ale kluczem do sukcesu jest zaangażowanie się w każdym wieku np. warsztatach z zajęć plastycznych, muzycznych i innych. Niech ten Dom będzie spokojnym miejscem dla tych starszych, samotnych ludzi w jesieni ich życia* – dodał Wójt. – *To co dziś zrealizowaliśmy w Bratkowicach, stworzyliśmy także dla siebie...*

Wójt podziękował miejscowym strażakom za zrozumienie potrzeb mieszkańców i pomoc w utworzeniu Dziennego Domu Pomocy, a przede wszystkim za bezinteresowne przekazanie niezbędnych pomieszczeń Domu Strażaka na okres pięciu lat. A. Dziedzic podziękował też wolontariuszom m.in. Romanowi Olszowemu, Wandzie Dziedzic i innym osobom, za ubogacanie seniorom codziennego pobytu w DDP. Złożył też podziękowanie Przewodniczącemu Rady Gminy i radnym, za podejmowanie stosownych uchwał w sprawie utworzenia DDP w Bratkowicach, a pracownikom UG i GOPS za wszelką pomoc i zaangażowanie. A. Dziedzic poinformował, że koszt utworzenia tego Domu wyniósł 1,7 mln złotych, z czego 1,2 mln to środki z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie.

Na zakończenie swojego wystąpienia Wójt złożył wszystkim seniorom serdeczne życzenia zdrowia i radości z pobytu w DDP. Ponadto obiecał dalsze wsparcie i pomoc na rzecz DDP w Bratkowicach.

Prezes bratkowickiej OSP dh Piotr Chmaj, mówił w swoim wystąpieniu: (...) – *Ochotnicza Straż Pożarna w Bratkowicach ma w statucie organizacyjnym wpisana pomoc w zakresie ratowania zdrowia i życia ludzkiego, podczas pożarów, powodzi czy innych kataklizmów (...). Jako strażacy staramy się w ten sposób zapracować na szacunek i uznanie społeczeństwa. Czynimy wszystko, aby naszą bezinteresowną służbę drugiemu człowiekowi, wy-*

konywać zgodnie z hasłem widniejącym na naszym strażackim sztandarze: „Bogu na chwałę – ludziom na pożytek”. Dlatego Zarząd OSP, działając w duchu pomocy innym, zdecydował o nieodpłatnym użyczeniu naszej sali widowiskowej na utworzenie Dziennego Domu Pomocy dla seniorów. Pomoc naszym seniorom jest obecnie bardzo potrzebna i ważna. Wyraża ona nasz szacunek dla ich dotychczasowych dokonań na rzecz lokalnego społeczeństwa. (...) W obecnym szybko rozwijającym się świecie, ludzie starsi mogą się czuć zagubieni i często osamotnieni. Jako strażacy odczuwamy satysfakcję, że przekazując pomieszczenia OSP na działalność DDP, mogliśmy w ten sposób, chociaż w niewielkiej części pomóc seniorom, by godnie i aktywnie spędzili jesień swojego życia w gronie innych ludzi. (...) Nie wszystko można przeliczyć na pieniądze, bo wdzięczność ludzi starszych za daną im szansę pobytu w DDP, rozwijania swoich zainteresowań, pasji itp., co pozwoli im choć na pewien czas odebrać się od monotonnej codzienności – jest dla nas strażaków największym podziękowaniem.

Podziękowanie seniorów

(...) – *Pragniemy serdecznie podziękować za utworzenie Dziennego Domu Pomocy w Bratkowicach – powiedział pan Tadeusz Bielenda – podopieczny DDP. – W szczególności dziękujemy: Panu Adamowi Dziedzicowi – Wójtowi Gminy Świlcza, Pani Benedyckie Piątek – dyrektorce GOPS, Pani Marii Woźny – głównej księgowej, Panu Pawłowi Werbowemu – koordynatorowi projektu oraz całej kadrze pracowniczej, która była zaangażowana w realizację projektu.*

– *Jest to dla nas niezwykle ważne miejsce, miejsce które umożliwia nam spędzenie czasu nie tylko w sposób miły, ale i wartościowy. Od dnia, kiedy Dzienny Dom Pomocy rozpoczął swoją działalność, czujemy się tu jak w domu. Liczne atrakcje – różnorodne zajęcia i spotkania, dają nam możliwość aktywnego spędzania czasu, pogłębienia naszych zainteresowań i nawiązywania nowych przyjaźni (...).*

– *Jesteśmy bardzo wdzięczni* – mówiła Władysława Lennartowicz, podopieczna DDP – *że Władze Gminy zdecyd-*

dowały się na utworzenie takiego miejsca, które jest dla nas nieocenioną pomocą w codziennym funkcjonowaniu. Dzięki niemu czujemy się potrzebni i zauważeni przez społeczność lokalną, co daje nam siłę i motywację do dalszego działania. Jeszcze raz serdecznie dziękujemy – dali wspólnie seniorzy.

Po tych wystąpieniach seniorzy wręczyli wiązanki kwiatów m.in. dla A. Dziedzica i B. Piątek, a niektórym zaproszonym gościom, ofiarowali upominki wykonane własnoręcznie.

Ceremonia otwarcia

Jednym z najważniejszych momentów uroczystości otwarcia Dziennego Domu Pomocy było symboliczne przecięcie wstęgi, inaugurującej oficjalne otwarcie DDP, którego dokonali wspólnie: Adam Dziedzic – Wójt, Benedykta Piątek – dyrektorka GOPS i Maria Kwoka – podopieczna DDP.

Po tej krótkiej ceremonii, nastąpiło uroczyste poświęcenie pomieszczeń DDP, które celebrował ks. kan. Józef Książek – proboszcz miejscowej parafii. Po wspólnej modlitwie ks. proboszcz, zwrócił się do wszystkich uczestników uroczystości seniorów, słowami: – *Niech ten Dom*

i wszystkich w nim przebywających oraz tych, którzy ten Dom stworzyli, błogosławi Bóg Ojciec, Syn Boży i Duch Święty – Amen. (...) Pragnę życzyć – mówił ks. proboszcz – aby Dom ten przyczyniał się do rozwoju i aktywności naszych seniorów, którzy często egzystują w samotności, zdani na codzienną szarą monotonię życia. Niech ten Dom daje im możliwość nowej wspólnoty, w której mogą się rozwijać,

*odkrywać nowe talenty w podeszłym wieku, a jednocześnie dawać radość innym ludziom. (...) Na to owocne działanie w tej wspólnotcie – kontynuował ks. proboszcz – *życzę Wam Drodzy Seniorzy – Szczęść Boże!**

Program artystyczny

Uroczystość uświetnił bogaty program artystyczny przygotowany przez: seniorów, dzieci z miejscowej Szkoły Podstawowej nr 1 im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego oraz dzieci z Przedszkola Publicznego im. Jana Pawła II. Rozpoczęli go seniorzy odśpiewaniem „Hymnu Klubu Seniora” na melodię: „Jak długo na Wawelu...”. Oto słowa hymnu:

Jak długo senior czekał na własny cichy kąć
I w domu wciąż narzekał, że chciałby wyjść gdzieś stąd.

Ref. Jesteśmy tu seniorzy bogaci w багаż lat,
A każdy z nas otworzył serce, by zmienić świat.

Przyszły więc piękne chwile i nadszedł dobry czas,
Gdzie serce mocniej bije i radość jest wśród nas.

Mamy swój Dom Pomocy, mamy swój własny kąć
Czas razem spędzać pora i cieszyć się jak z świat.

Wsi pięknej Bratkowice na skrzyżowaniu dróg,
Tu stoi Dom Pomocy, a nad nim czuwa Bóg.

Niech żyją nam seniorzy, niech szczęście długo trwa,
Bo tutaj my nie chorzy, tu każdy zdrowie ma.

Tu każdy jest szczęśliwy, tu swoje miejsce ma,
Tu każdy jest życzliwy, Tutaj się wszystko da.

Następnie Pani Maria Przywara – podopieczna DDP, wyrecytowała okolicznościowy wiersz, opowiadający o ciekawym i aktywnym spędzaniu czasu przez seniorów w nowo utworzonym Domu. Dodam, że Pani Maria wraz z synem, są autorami tego wiersza i wszystkich piosenek wykonanych przez seniorów podczas występu. Oto słowa wiersza:

W ten czwartek, piękny kwietniowy,
w Bratkowicach otwarto Dom Pomocy Nowy.

Wszystko jest piękne, bo po remoncie,
pachnie świeżością tu w każdym kącie.

Przybyli goście, nie szczędzą słowa,
niech się tu Luwr czy Wersal schowa,

Bo tutaj mamy takie wygody,
na każdą porę, upał czy chłody.

Ciesz się z tego Panie, Panowie,
tu poprawisz humor i zdrowie.

Jest sala ćwiczeń wraz z solną grota,
tu się przychodzi z wielką ochotą.

Bo tu rozwiniiesz swoje talenty,
tu człowiek pogodny i uśmiechnięty.

Jest śpiew, muzyka i łamigłówki,
tu pogadanki, gry i krzyżówki.

Tu na seniora wygody czekają,
a w dzień otwarcia kawą witają,

Słodkie przekąski, chłodne napoje,
Dom Pomocy otworzył swoje podwoje.

Tu dla seniora gościnne progi,
tutaj odpocznie nasz senior drogi,

To tu co zechce, wszystko dostanie,
bo tu obsługa na zawołanie.

Wesprze, doradzi, pomysły wskaże,
nauczy, wymyśli, nowości pokaże.

Tu się nie wkradnie smutek i nuda,
bo z nimi zrobić wszystko się uda.

I tak jest tutaj co dzień od rana,
dba o seniora drużyna zgrana,

Przemile Panie, uprzejmi Panowie,
stają dosłownie prawie na głowie.

Choć to pozycja jest karkołomna,
to ta drużyna mocna, niezłomna,

Jest wzorem służby, pracowitości,
traktuje seniorów, jak swoich gości.

Do nas przychodźcie, Panie, Panowie,
niech każdy spróbuje stanąć na głowie

I wszystko zobaczyć na własne oczy,
Dom Pomocy na pewno Was zauroczy.

Podopieczni DDP zaśpiewali ponadto piękną piosenkę „Hej Seniorzy” na melodię „Hej sokoły”. Oto słowa piosenki:

Hej tam, gdzieś w wsi Bratkowice, tam gdzie piękne okolice,
Mamy swoje miejsce własne, nowiuteńkie, piękne, jasne.

Ref. Hej, hej, hej seniorzy, Dom Pomocy to dar Boży,
Dar od Boga, wsparcie Gminy, my seniorzy tu rządzymy.

Oj ty, oj ty, mój seniorze, tutaj każdy ci pomoże,
Tutaj dobre jest jedzenie, tutaj przyjaźń ma znaczenie.

Mamy ciepło i schronienie, mamy spokój i wytchnienie,
Tutaj radość, tu rozrywka, są przyspiewki jest rozrywka.

Żal, żal tej młodości, pięknych dziewcząt i miłości,
Żal, żal, tych chłopaków, tych porządnych i lajdaków.

Wina, wina, wina dajcie, dla seniora nalewajcie,
Nalewajcie nie żałujcie, zdrowie Twoje Panie Wójcie.

Niech nam szczęście tutaj sprzyja, niech choroba nas omija,
Byśmy byli zawsze zdrowi, zawsze zvarci i gotowi.

Śpiewającym seniorom akompaniował Pan Jakub Pięta – dyrygent Chóru Męskiego „Resonantae” z Bratkowic, działającego przy Gminnym Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzcianie.

Ponadto seniorzy zaprezentowali skecz Kabaretu „Dno” – pt. „Klub Seniora” o lekkiej zabawnej treści. Troje z nich, wręcz aktorsko i z dużą dawką humoru, ukazało codzienne monotonne, przepełnione różnymi sprawami i problemami zabiegane życie osób starszych. Oto tekst piosenki:

Po podwórku chodzę co dnia,
mnóstwo rzeczy do zrobienia,
Poczta, leki, przychodnia, sklep,
do apteki, potem po chleb,
Działka, kościół, serial i pies,
Dom Pomocy też ze mną jest.

Ref. Chodzę, chodzę, chodzę tu, chodzę tam,
Cały czas chodzić mam, chodzę tam, chodzę tu,
Mam zażywać ruchu, aha, aha, aha Dom Pomocy,
Aha, aha, aha Dom Pomocy.

Inne babcie w oknach siedzą i o życiu nic nie wiedzą,
A ja chodzę i ruszam się, ruch to zdrowie każdy to wie,
Smukłe nogi i brzuch płaski i figura niezłej laski.

Powolutku, nie spieszę się, powolutku, bo w krzyżu rwie,
Ale kiedy widzę dziś cięęcę, skacze mi w mig ciśnienie
I od razu to jedno wiem, że jest pięknie być emerytem.

Chodźcie, chodźcie, chodźcie tu do Domu,
gdzie seniorów jest świat,
Rusz się, rusz, strzepnij kurz nie bądź, jak stary dziad,
aha, aha, aha Dom Pomocy,
Aha, aha, aha Dom Pomocy, Dom Pomocyyyy...

Na zakończenie swojego udanego występu seniorzy, zaśpiewali wspólnie piosenkę „Zielona lipka”.

Podczas swojego występu bardzo pięknie zaprezentowały się dzieci miejscowej Szkoły Podstawowej nr 1 im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Ubrane w stroje ludowe charakterystyczne dla regionu krakowskiego, zatańczyły skoczno „Krakowiaka”.

Również dzieci z miejscowego Przedszkola Publicznego im. Jana Pawła II, zainscenizowały bajkę „Calineczka”, za co, podobnie, jak wszyscy uczestniczący w programie artystycznym – otrzymali długie zasłużone oklaski.

Część towarzyska spotkania

Pięknym akcentem na zakończenie uroczystości otwarcia DDP, było pokrojenie przygotowanego na tę okazję okolicznościowego tortu i poczęstowanie nim wszystkich gości i seniorów.

Okazały tort pokroili wspólnie: Adam Dziedzic – Wójt i Janina Wąsik – podopieczna DDP. Uroczystość zakończyła się okolicznościowym spotkaniem integracyjnym gości zaproszonych i seniorów. Było ono okazją do wspólnych rozmów, ciekawych dyskusji i wspomnień. Korzystano przy tym z obfitości tzw. stołu szwedzkiego.

W trakcie spotkania można było zwiedzić wszystkie pomieszczenia i ich wyposażenie. Zarówno nowoczesny wystrój wnętrza, jaki wyposażenie poszczególnych pomieszczeń DDP, zrobiło pozytywne wrażenie na osobach zwiedzających. Uroczystość była przygotowana i przeprowadzona perfekcyjnie, za co należy się szczególne podziękowanie wszystkim osobom, które się do tego przyczyniły.

Rozmawiając z podopiecznymi DDP w Bratkowicach, dowiedziałem się, wyrażają oni ogromne zadowolenie z pobytu w tym miejscu i bardzo dziękują Panu Wójtowi Gminy Świlcza Adamowi Dziedzicowi, za to że pomyślał o osobach starszych, seniorach i utworzył dla nich Dnienny Dom Pomocy.

Seniorzy mówią, że częste spotkanie z innymi ludźmi, chociaż przez kilka godzin dziennie, pozwala im na jakiś czas zapomnieć o codziennych problemach życiowych, samotności i szarej codzienności. Jak twierdzą – dopiero teraz chce im się żyć. Tu w tej małej wspólnotce, jaką tworzą, mogą spokojnie porozmawiać na interesujące ich tematy, poznać się bliżej tym bardziej, że niektórzy znali się tylko z wodzenia, przechodząc obok siebie.

Zbliża się lato, a tym samym okres częstego przebywania na łonie natury, cieszenia się słońcem i otaczającą przyrodą. Seniorzy wierzą, że na placu przed Domem Strażaka stanie nieduża altanka ogrodowa, chroniąca od słońca i dająca trochę cienia, gdzie będzie można usiąść na świeżym powietrzu, odpocząć, porozmawiać w małym gronie i cieszyć się życiem...

We wtorek 2 maja 2023 r. do grupy 25. podopiecznych DDP w Bratkowicach, dołączyło pięć senierek (cztery z Bratkowic i jedna z Rudnej Wielkiej). Od tego dnia DDP obejmuje opieką łącznie trzydzieścioro seniorów. ■

Fot. Andrzej Bednarz

O Gminnym Centrum Kultury Sportu i Rekreacji Gminy Świlcza zs. w Trzcianie – na 18-lecie

Historia Gminnego Centrum Kultury Gminy Świlcza z/s, w Trzcianie zaczęła się w 2005 r. Wtedy placówka ta utworzona została w nowo wybudowanym tzw. Nowym Domu Ludowym, który zastąpić miał oddany w 1904 r. pierwszy w ówczesnym powiecie rzeszowskim Dom Ludowy. Sama idea budowy Nowego Domu Ludowego i przeznaczenie go jedynie dla Kultury – należy przyznać, że wypłynęła z pilnych potrzeb lokalnego społeczeństwa trzciańskiego. Ludzi skupionych wówczas wokół kolejnych sołtysów wsi i ludzi kultury ludowej – jak wówczas nazywano urodzonych we wsi samorodnych, utalentowanych śpiewaków tancerzy, aktorów, komików, instrumentalistów i in.

Dyrektorem w 2005 r. został Adam Majka, który z ogromnymi sukcesami prowadzi placówkę kulturalną bez przerwy do chwili obecnej. Od tamtej pory minęło 18 lat. GCK stało się Gminnym Centrum Kultury Sportu i Rekreacji Gminy Świlcza zs. w Trzcianie. Posiada kilka filii boisk sportowych i Gminne Centrum Sportu.

Dyr. A. Majka powierzone sobie placówki stworzył od podstaw. Do jego obowiązków należało przejęcie i urządzenie, ewentualnie małe adaptacje obiektów na potrzeby określonej działalności, pozyskanie wyposażenia nie tylko w meble sprzęt garderoby rekwizytornie, które należało tworzyć. Był jeszcze jeden – obowiązek bardzo ważny i trudny – dobór kadry instruktorskiej przede wszystkim, ale także administracyjnej.

Z kolei realizacja celu najważniejszego – organizowanie życia kulturalnego mieszkańców gminy (wówczas 10 sołectw, dziś 8) – przez to należało rozumieć kilka płaszczyzn działalności np. życia patriotycznego, kulturalnego, artystycznego, sportowego, rozrywkowego, itp.

Obecne GCKSiR przyczyniło się w ogromnym stopniu do podnoszenia na wyższy poziom kultury w tym muzycznej, teatralnej, tanecznej, fizycznej, nie tylko Trzciany, ale i gmi-

ny. Rocznie przygotowywano w pierw po kilka, kilkanaście aż do obecnego czasu – 60 imprez kulturalnych w 2022 r. To imprezy państwowe, środowiskowe, samorządowe, gminne, świeckie i religijne.

Zespoły GCKSiR mają swoją renomę więc nie zawiodą. Występując gościnnie nie tylko realizują swe pasje, prezentują talenty, podnoszą rangę uroczystości, uatrakcyjniają je, dają przykłady pozytywne społecznościom lokalnym. Równocześnie w każdym środowisku inny jest ich odbiór, pełen zachwytu, uznania, ale i krytyki. Najważniejszą sprawą było dawanie innym przykładu, wzorców do naśladowania. Do najbardziej znakomitych należały artystyczne wyjazdy poza granice gminy, np. do WDK i na estradach w Rzeszowie, w innych pobliskich miastach czy gminach, Warszawie i poza granicami kraju np. Czechy, Słowacja, Rumunia. Przyjmowanie, w rewanżu, tychże zespołów w gminie Świlcza to nic innego – jak najlepsza promocja naszej Ojczyzny. Np. w wykonaniu Zespołu Regionalnego im. J. i M. Dziedziców, czy Chóru „Cantus” J. Barlika, który śpiewał Papieżowi – Polakowi św. JP II w Rzeszowie i Krośnie.

GCKSiR kształtowało kulturowe życie artystyczne gminy i jej mieszkańców.

Ze względu na specyfikę obszaru działania skupiał się głównie na pracy z dziećmi i młodzieżą, ale także z dorosłymi. W tamtym okresie jedną z bardziej popularnych form aktywności placówki była organizacja prób kapeli, tańców i śpiewów ludowych Grupy Obrzędowej im. J. i M. Dziedziców, wieczorków tanecznych, spotkań Kół Gospodyń Wiejskich OSP oraz podejmowanie działań, które uatrakcyjniały dzieciom spędzanie czasu wolnego w trakcie ferii zimowych i letnich wakacji (sekcja plastyczna, tenisowa, szachowa i warcibowa, piłkarzyki itp.).

Usytuowanie wówczas Gminnej Biblioteki Publicznej w tym samym bu-

dynku było udogodnieniem. Rozwijała się więc działalność wszechstronna: czytelnictwo, spotkania autorskie, konkursy czytelnicze w tym dla Ośrodków Specjalnych czy Domów Pomocy Społecznej z terenu całego Podkarpacia.

W ramach GCKSiR działają dziś zespoły ludowe, muzyczne, taneczne, chóralskie itp. Przestrzeń lokalowa jest jednym z największych zasobów placówki – umożliwia prowadzenie działalności w szerokim zakresie. Placówka dysponuje dużą salą widowiskową z balkonem, pomieszczeniami biurowymi, magazynowymi kuchnią, sprzętem nagłośnieniowym i in.

Działalność GCKSiR finansowana jest głównie z hojnych środków otrzymanych od Wójta Adama Dziedzica i Rady Gminy Świlcza reprezentowanej przez przew. Piotra Wanata, co nie znaczy, że Dyrektor nie stara się także o dofinansowanie działalności z funduszy unijnych, ministerialnych oraz sponsorskich. GCKSiR działa w oparciu o ustawę o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. Stara się w szczególności pobudzać mieszkańców Gminy Świlcza do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym.

Współpracuje z wieloma instytucjami na terenie gminy (głównie instytucje oświatowe stowarzyszenia i organizacje) i miasta Rzeszowa, że wymienię tylko w latach ubiegłych: Podkarpackie Stowarzyszenie Samorządów Terytorialnych oraz „na co dzień” Wojewódzki Dom Kultury. Długoletnia pomoc merytoryczna WDK w Rzeszowie jest nieoceniona.

Wspomnieć należy, że Gmina Świlcza w tym Towarzystwo Przyjaciół Trzciany i GCKSiR (od 18 lat) prowadzi kwartalnik społeczno-kulturalny „Trzcionka”, jak również zajmuje się działalnością wydawniczą książek i wydawnictw zwartych, co jest trudnym i drogim przedsięwzięciem, lecz niezbędnym i wielce pożytecznym.

Bazę działalności stanowią lokalni obywatele, dzieci, młodzież. Tu-

tejsza młodzież zawsze bardzo aktywnie włączała się w prowadzenie działalności.

Organizuje się wiele okolicznościowych wydarzeń np. w ub.r. kalendarzowym 2023 – 60 uroczystości – imprez, współpracując z różnymi organizacjami z terenu gminy. Regularnie prowadzone są zajęcia dla dzieci i dorosłych.

Obecnie GCKSiR pracuje nad urozmaiceniem kulturalnej oferty.

Dzisiaj w Gminie Świlcza nie ma problemów z zastępowaniem odchodzących na „emerytury artystyczne” zastąpionych działaczy kultury. Młode pokolenie wychowane w atmosferze przesyconej aktywnością starszych, można rzec snobistycznie, że chętnie garnie się do działań artystycznych. Imprezy organizowane przez GCKSiR mają wysoką rangę, współorganizowane od kilku lat – to imprezy i konkursy ogólnopolskie np. Ogólnopolski Konkurs Tradycyjnego Tańca Ludowego, czy prominentne Festiwale Polonijnych Zespołów Artystycznych to – wizytówki promocyjnych imprez.

Osoby zaangażowane od początku w tworzenie GCKSiR to obdarzeni wielkim entuzjazmem, zdolnościami, pracowitością działalnością społeczną Działacze Kultury.

Śluchając rozmów, wystąpień pracowników wyczuwa się emocje związane z pasją tworzenia i dumę z osiągnięć organizacyjnych i artystycznych.

GCKSiR pod dyrekcją Adama Majki rozbudziła w całej Gminie Świlcza zainteresowania kulturą i działaniem artystycznym, chęć zdobywania i doskonalenia umiejętności i uzdolnień u tych, którzy je posiadają. Wielu instruktorów i członków zespołów wykształciło spore grono twórców, wywarło znaczący wpływ na życie kulturalne gminy i okolic.

Jednym z życiowych zadań człowieka jest to, aby zrobić jak najbardziej kreatywny użytek ze swojego życia.

Animatoryzy i działacze kultury to grupa ludzi, którzy taki właśnie życiowy cel mają wypisany w sercu tak głęboko, że żadne okoliczności nie są w stanie spowodować, aby przestać działać, tworzyć i dzielić się z innymi pozytywną energią. To ludzie, dla których szeroko pojęta kultura jest źródłem satysfakcji i codzienną siłą napędową, niepozwalającą poddać się poczuciu zniechęcenia.

Takich osób posiadających głęboko wbudowaną świadomość, że czas, jaki został nam dany jest przeznaczony również na to, aby dać z siebie innym jak najwięcej dobrego. W gminie Świlcza jest ich bardzo dużo.

„Kultura wczoraj i dziś” – spotkanie działaczy kultury, GCKSiR w Trzcianie, 26 maja 2023 r.

Fot. Paweł Styka

Doniesienie medialne z ostatniego czasu potwierdzają, że przemoc rówieśnicza to istotny i poważny problem. Doświadczanie przemocy niesie za sobą wiele negatywnych skutków w całościowym funkcjonowaniu dziecka i młodego człowieka, ale również może odbić się na późniejszym, dorosłym już życiu. Skutki przemocy rówieśniczej nie dotyczą tylko jej ofiar, ale także sprawców, a nawet świadków.

Joanna Knutel

Przemoc rówieśnicza

Definicja przemocy rówieśniczej

Nie istnieje jedna definicji przemocy rówieśniczej. Przeważnie na jej opisanie używa się różnych terminów. Można spotkać się z pojęciem agresja rówieśnicza. Jest to określenie najbardziej ogólne. O agresji mówimy, kiedy ktoś świadomie podejmuje wrogie działania w celu wyrządzenia krzywdy drugiej osobie. Przemoc jest terminem węższym. Dochodzi do niej, gdy agresor wykorzystuje swoją przewagę nad ofiarą. Przewaga ta może mieć charakter na przykład fizyczny, psychiczny czy liczebny. Spotkać się można także z określeniem bullying. Mówimy o nim, gdy intencja działania to wyrządzenie przykrości lub krzywdy, działanie to występuje systematycznie z nierównowagą sił.

Formy przemocy rówieśniczej

Najczęściej między rówieśnikami dochodzi do:

- przemocy fizycznej – jest to naruszenie nietykalności cielesnej drugiej osoby, bicie, kopanie, popychanie;

- przemocy werbalnej – czyli wypowiedzianie negatywnych komunikatów uwłaczających godności np. wyzywanie, obrażanie, ośmieszanie;
- przemocy ekonomicznej – np. niszczenie rzeczy, wymuszanie pieniędzy, kradzieże;
- przemocy relacyjnej – wykluczenie z grupy rówieśniczej, np. niezapraszanie na wspólne wyjścia, usuwanie ze wspólnych grup w sieci, rozsiewanie plotek;
- cyberprzemocy – są to różne przejawy przemocy, do których dochodzi za pośrednictwem Internetu np. obrażanie w komentarzach, zakładanie kont na czyjeś dane, publikowanie kompromitujących zdjęć, filmów.

Badania pokazują, że sprawcy nie stosują jednej formy przemocy. Zazwyczaj współwystępuje ze sobą kilka jej form. Chłopcy dopuszczają się częściej przemocy fizycznej, natomiast dziewczyny stosują pośrednie metody przemocy, czyli te, które są bardziej ukryte np. namawianie innych do dręczenia, rozpowszechnianie plotek.

Z przemocą rówieśniczą możemy mieć do czynienia w różnych środowiskach. Może dochodzić do niej na terenie szkoły lub w drodze do niej. Jest to problem wielu jednostek edukacyjnych.

Również w domu może dochodzić do przemocy rówieśniczej – ze strony rodzeństwa czy dalszej rodziny np. kuzynów.

Coraz częściej rozpowszechnionym narzędziem przemocy rówieśniczej jest też Internet. Czasem dotyczy to osób nieznających się, jednak przeważnie jest to dodatkowe źródło znęcania się wykorzystywane przez sprawców znanych ofierze.

Konsekwencje przemocy rówieśniczej

Doświadczanie przemocy odbija się na funkcjonowaniu fizycznym, psychicznym i społecznym. U ofiary mogą pojawić się problemy zdrowotne np. bóle głowy, pleców, brzucha, zawroty głowy, trudności z snem. Występują też często problemy natury psychicznej – np. nerwowość, wahania nastroju, poczucie osamotnienia, obniżona samoocena, depresja czy myśli samobójcze. Na skutek przemocy następuje wycofanie się z uczestnictwa w życiu społecznym. Osoba doświadczająca przemocy może rezygnować z dotychczasowych aktywności, pojawia się problem wagarowania. To wszystko negatywnie wpływa na rozwój kompetencji społecznych. Prawdopodobieństwo nasilenia objawów wrasta wraz z częstotliwością aktów przemocy. Negatywne konsekwencje przemocy rówieśniczej mogą trwać nawet w dorosłym życiu np. niska samoocena, unikanie kontaktów społecznych.

Negatywne konsekwencje przemocy rówieśniczej dotyczą także jej sprawców. Może to dotyczyć ich funkcjonowania w szkole np. gorsze oceny czy brak poczucia przynależności do grupy szkolnej. Często bycie sprawcą przemocy koreluje z występowaniem innych zachowań ryzykownych czy antyspołecznych np. picie alkoholu, palenie papierosów, wandalizm itp. Badania pokazują też, że dla osób które w młodości były sprawcami przemocy rówieśniczej, występuje podwyższone ryzyko rozwoju antyspołecznego zaburzenia osobowości oraz zwiększone prawdopodobieństwo, że w dorosłości popełnią przestępstwo.

Na zdrowie psychiczne negatywny wpływ ma również samo obserwo-

wanie przemocy. Świadczenie niekiedy stają w obronie ofiary, jednak często też zaczynają współtowarzyszyć w aktach przemocy. Wskazuje się, że u osób które były świadkami przemocy rówieśniczej występuje zwiększone ryzyko pojawienia się myśli samobójczych.

Rozpoznanie przemocy rówieśniczej i pomoc

Rozpoznanie przemocy rówieśniczej może być problematyczne. Często dzieci doświadczające jej ukrywają ten fakt przed dorosłymi. W związku z tym, dorośli muszą być czujni na jej symptomy. To właśnie ich reakcja może spowodować, że przemoc zostanie przerwana. Naszą uwagę powinny zwrócić:

- Zmiany nastroju, często pogorszony nastrój, zdenerwowanie;
- Bóle głowy, brzucha itp.;
- Siniaki, skaleczenia niewiadomego pochodzenia;
- Kłopoty ze snem;
- Problemy szkolne np. spóźnienia, gorsze oceny, unikanie szkoły;
- Prośby o dodatkowe pieniądze;
- Uszkodzone rzeczy czy ubrania;
- Częste „gubienie” przedmiotów lub pieniędzy.

Nie wolno ignorować problemu. Brak reakcji na przemoc rówieśniczą sprawia, że się ona nasila. Trzeba zachęcać dziecko do opowiedzenia o swoich przeżyciach i emocjach. Wspólnie szukać możliwych rozwiązań problemu. W razie konieczności zgłosić problem w szkole, czy nawet na policji. Można zwrócić się po pomoc do specjalistów – pedagoga czy psychologa. Młodzi szukający pomocy mogą zwrócić się także po wsparcie do całodobowego Telefonu Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116 111. Z konsultantami można skontaktować się też online przez stronę www.116111.pl.

**Ośrodek Interwencji
Kryzysowej w Górnem**
ul. Rzeszowska 5 (pawilon 7)
36-051 Górno
tel. 518-736-839,
tel. interwencyjny 885-696-640
oik@powiat.rzeszow.pl lub
oik.gorno@poczta.fm

Małgorzata Magda

Przemoc wobec dzieci Reaguj – nie bądź obojętny!

Jednym z najważniejszych problemów w zakresie przemocy w rodzinie jest zjawisko przemocy domowej stosowanej wobec dzieci. Zjawisko krzywdzenia dzieci jest jednym z najbardziej aktualnych problemów dzisiejszych czasów.

Ostatnio coraz częściej spotykamy się z tym zjawiskiem w mediach, na ulicy, w szkole, sieciach społecznościach, gdzie głośnie nagłówki artykułów nie pozwalają pozostać obojętnym. Niedawno słyszeliśmy o drastycznej sytuacji dot. śmierci małego dziecka wskutek znęcania się nad nim jego opiekuna.

Apeluję o zwrócenie szczególnej uwagi na potrzeby rodzin szczególnie rodzin z dziećmi, gdzie występuje alkoholizm lub uzależnienie od substancji psychoaktywnych przynajmniej jednego z ich członków, rodzin doświadczających różnego rodzaju sytuacji kryzysowych itp.

Sytuacja dziecka doświadczającego przemocy jest trudna nie tylko ze względu na fakt doświadczenia przemocy ze strony osób najbliższych, ale i uwagi na fakt odczuwania bezradności i osamotnienia. Należy mieć na uwadze, że przemoc domowa stosowana wobec dzieci to także zaniedbanie, które zagraża życiu dziecka i szkodzi jego osobowości. Najgorsze w przypadku przemocy w rodzinie jest to, że w głównej mierze przemoc jest stosowana w domu – w miejscu, gdzie ma panować miłość, spokój i bezpieczeństwo, a gdzie za zamkniętymi drzwiami dochodzi do sytuacji krzywdzenia dziecka, o których zazwyczaj nikt nie mówi.

Ogromne znaczenie ma reakcja osób z otoczenia, w którym dochodzi do aktów przemocy w rodzinie. Świadczenie dramatów rodzinnych, których niepokoją krzyki za ścianą, stały płacz dziecka czy ciemne okulary sąsiadki noszone bez względu na pogodę często żyją w przekonaniu, że skoro nikt nie prosi o pomoc to znaczy, że jej nie potrzebuje.

Mając na uwadze ochronę życia i zdrowia osób doświadczających przemocy, a zwłaszcza dzieci, należy bezzwłocznie zawiadomić służby lub instytucje w celu udzielenia rodzinie dotkniętej przemocą właściwej ochrony i pomocy. Taka postawa może ocalić życie!

Numer alarmowy: 112, 997
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świlczy: 17 8670 120,
Posterunek Policji w Świlczy z siedzibą w Trzcianie: 47 82 139 60

18 lat bez Jana Pawła II

Jan Paweł II był papieżem przez 26 lat. Został wybrany 16 października 1978 roku, po śmierci Jana Pawła I, który zmarł po 33 dniach pontyfikatu. Jego wybór i pontyfikat miał szczególnie wpływ na przemiany demokratyczne w Polsce i pozostałych krajach komunistycznych. Przyczynił się też do poprawy relacji Kościoła katolickiego z Żydami, muzułmanami, prawosławnymi i protestantami.

13 maja 1981 roku podczas audiencji na placu świętego Piotra został postrzelony przez tureckiego zamachowca.

Jan Paweł II był nazywany papieżem pielgrzymem

W czasie 26 lat odwiedził 129 państw. Podtrzymywał nauczanie Kościoła w kwestii utrzymania celibatu, sprzeciwiania się aborcji i eutanazji. Był trzecim najdłużej urzędującym papieżem w historii, pierwszym z Polski i pierwszym spoza Włoch od ponad 450 lat.

Doniesienia o pogarszającym się zdrowiu Jana Pawła II docierały od początku lutego 2005 roku. Jednak wiadomość o śmierci sprawiła, że świat naprawdę się zatrzymał. Wspólnie przeżywalismy odejście kogoś bardzo ważnego, kogoś bardzo bliskiego i było to doświadczenie na niespotykaną dotąd skalę. Ludzie przychodzili do kościołów czy miejsc związanych z Janem Pawłem II, by przy nim być, choć nikt im nie kazał.

To była potrzeba serca, chęć okazania szacunku i podziękowanie za niezwykle pontyfikat, który trwał 26 lat, 5 miesięcy i 16 dni. Papież miał wówczas – 84 lata.

Jan Paweł II został ogłoszony świętym 27 kwietnia 2014 roku, siedem lat po śmierci

W 18. rocznicę śmierci Jana Pawła II Papieża-Polaka, w całym kraju i można dodać, w krajach – gdzie są skupiska Polonii, odbyły się marsze

dziękczynne za pontyfikat Papieża Karola Wojtyły. W Warszawie – jak podawały media w Marszu Papieskim wzięło udział ok. 200 tys. osób. W Rzeszowie – ok. 4 tys.

Pochód w niedzielny wieczór, w 18. rocznicę śmierci papieża Polaka, przeszedł al. Rejtana, od kościoła akademickiego pw. św. Jadwigi Królowej do Katedry Rzeszowskiej.

Biskup rzeszowski Jan Wątroba rozpoczął marsz modlitwą, w której prosił o Boże miłosierdzie i o zesłanie na nas Ducha Świętego, „by działał w głębi naszych serc”, „aby przeciwnicy uścisnęli sobie dłonie, a ludzie żyli w zgodzie”.

Uczestnicy wysłuchali fragmentu homilii wygłoszonej przez św. Jana Pawła II podczas pielgrzymki do Rzeszowa w czerwcu 1991 r., w której Ojciec Święty nawoływał, by „budować swoje życie, ojczyznę i rodziny na Chrystusie”. Bądź chrześcijaninem naprawdę, nie tylko z nazwy.

Uczestnicy wydarzenia w Rzeszowie trzymali flagi w barwach narodowych i watykańskich oraz chorągiewki i obrazki z wizerunkiem Jana Pawła II. To wielki Człowiek o przeogromnej sile duchowej, który kochał ludzi głosił nauki Chrystusowe i który ma ogromne zasługi dla naszego kraju i pokoju na świecie.

Wiersze poświęcone papieżowi

O świętym Janie Pawle II powstało wiele wspomnień, tomów poezji. Twórcy oddawali hołd papieżowi zarówno w czasie jego pontyfikatu, jak i po jego śmierci. Papież również był twórcą i dlatego w szczególnie sposób stał się bliski twórcom. Lubił ich zapraszać do Watykanu, słuchać muzyki, toczyć filozoficzne dysputy.

Nic więc dziwnego, że gdy biskup Rzymu bardzo zachorował, zorganizowali w jego intencji czuwanie. 1 kwietnia 2005 roku w Teatrze Wielkim w spotkaniu poświęconym papieżowi, wzięli udział najwięksi polscy artyści: m.in.: Wisława Szymborska, Krzysztof Globisz, Marek Konrat, Wojciech Pszoniak, Anna Polony, chór Quattro Voci pod dyr. Artura Sendzielarza. Czytano wiersze m.in. Karola Wojtyły, Zbigniewa Herberta, Czesława Miłosza. Wykonano kompozycje Fryderyka Chopina, Franza Schuberta, czy Roberta Schumanna.

*[...] Dzisiaj z wysokości obłoków
ogładasz Ziemię Obiecaną,
przez całe życie niosłeś krzyż,
teraz on stał się Bramą. [...]*

(inf. wł. na podst. Internetu)

Julia Chudzik

Spełniony w nadziei

Janie Pawle II
Rodaku ukochany,
Świętym po śmierci nazwany.
A za życia?
Ojcem,
Przewodnikiem
Narzędziem w rękach Boga.
Wiarę w nas umacniałeś,
Nadziei uczyłeś,
Miłość życiem ukazałeś.
I nagle Ciebie tu nie ma...
Spełniony w Nadziei...
Odszedłeś...

Władysław Kwoczyński

Strażacka pielgrzymka na Jasną Górę

Tegoroczna pielgrzymka do Sanktuarium Jasnogórskiego to już ósme spotkanie, które jest jednym z najważniejszych wydarzeń w służbie pożarniczej. Zwyczaj ten wywodzi się z okresu przedwojennego, kiedy to 18 czerwca 1939 r. odbył się Zjazd Strażactwa Polskiego na Jasnej Górze. Było to jedno z największych wydarzeń w historii polskiego pożarnictwa. Kolejne strażackie zgromadzenia miały miejsce w latach 1991, 1992 oraz 1999. Od 2005 r. jasnogórskie pielgrzymki organizowane są co 5 lat.

W sobotę 27 maja 2023 r. odbyła się VIII Ogólnopolska Pielgrzymka Strażaków na Jasną Górę, pod hasłem: **Wierzę w Kościół Chrystusowy**. Na placu przed Sanktuarium Jasnogórskim, zgromadziło się około 20 tys. pielgrzymów strażaków Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczych Straży Pożarnych wraz z rodzinami, kompania strażaków z sąsiedniej Ukrainy, 55 strażackich orkiestr dętych, w tym ponad 150. muzyków, 500 pocztów sztandarowych, w tym 100 na Wąłach Jasnej Góry. Wśród licznej rzeszy strażaków, była również kilkudziesięcioposobowa grupa druhow pielgrzymów

bratkowickiej OSP wraz z rodzinami. Przewodniczył im ks. kan. Józef Książek – proboszcz parafii, a równocześnie kapelan powiatowy strażaków i miejscowej OSP. Wszyscy przybyli tu na Jasną Górę, by złożyć pokłon Matce Bożej, podziękować Jej za otrzymane łaski i prosić o błogosławieństwo w codziennej strażackiej służbie, a dla swoich najbliższych o potrzebne łaski i opiekę Matki Bożej na dalsze lata życia.

Uroczysta Msza święta

O godz. 11.00 donośny głos dzwonów oraz hejnał z Wieży Klasztoru Jasnogórskiego, obwieściły rozpoczęcie uroczystej Mszy św. koncelebrowanej w intencji wszystkich strażaków i ich rodzin, uczestniczących w pielgrzymce do Matki Bożej Częstochowskiej. Pielgrzymów oraz gości zaproszonych powitał Przeor Klasztoru O.O. Paulinów na Jasnej Górze o. Samuel Pacholski. Eucharystii przewodniczył ks. bp Dariusz Zalewski, a okolicznościową homilię wygłosił bp Romuald Kamiński – delegat Kon-

ferencji Episkopatu Polski ds. duszpasterstwa strażaków Ordynariusz Warszawsko-Praski. W koncelebrze Mszy św. uczestniczyli m.in. ks. st. bryg. Jan Krynicki – kapelan krajowy strażaków, kapelani w jednostkach PSP różnego szczebla, a także w jednostkach OSP na terenie kraju. Wśród kapelanów był również ks. kan. J. Książek – kapelan strażaków powiatu rzeszowskiego i bratkowickiej OSP. W Eucharystii zaangażowani byli strażacy PSP i OSP oraz drhowie młodzieżowych drużyn pożarniczych.

We wspólnej modlitwie dziękczynnej z całą bracią strażacką, uczestniczyli: europosłanka Jadwiga Wiśniewska, Lucjan Bełza – doradca Szeffa BBN, gen. nadbrygadier Andrzej Bartkowiak, – Komendant Główny PSP i jego zastępca nadbrygadier Krzysztof Hajduk, nadbrygadier Andrzej Babiec – Podkarpacki Komendant Wojewódzki PSP w Rzeszowie, dh Waldemar Pawlak – prezes Zarządu Głównego Związku OSP RP, przedstawiciele komend wojewódzkich, powiatowych i miejskich PSP, Szkoły Głównej

Strażacy z całej Polski na Jasnej Górze, 27.05.2023 r.

Fot. OSP wykonane z wieży klasztornej

Służby Pożarniczej oraz samorządów różnego szczebla.

Na zakończenie Mszy św. wystąpił prezes ZG ZOSP RP dh W. Pawlak, który zwrócił się do strażaków słowami: *„Drubny i Drubowie, Kochani Rycerze Floriana. Strażacy! Tu na Jasnej Górze przed obliczem naszej Królowej z głębi serca witam Was wszystkich. Czuje się niezmiernie zaszczycony móc dziś stanąć przed Wami, bobaterami naszej codzienności. Patrząc na Was widzę nie tylko strażaków, ale rycerzy Floriana. Rycerzy, którzy niezłomie stawiają czoła niebezpieczeństwom, którzy niosą w sercach ogień pasji służby innym. (...) Widzę Rycerzy, którzy wychowują młodzież przekazując ducha służby, odwagi i braterstwa. Widzę Rycerzy, którzy pielęgnują nasze strażackie tradycje. Których służba jest nieodłącznym elementem naszej kultury. (...) Jesteście dla nas nie tylko strażakami, ale także przewodnikami, którzy uczą odpowiedzialności, szacunku dla drugiego człowieka, poświęcenia. Przede wszystkim miłości do Ojczyzny. To wy przekazujecie też, że bez względu na trudności, bez względu na przeciwności losu zawsze warto walczyć, zawsze warto pomagać innym. Pamiętajmy, że jesteście dla młodzieży nie tylko wzorem do naśladowania, ale i inspiracją. Wasza służba pokazuje, że heroizm nie jest rzeczą nieosiągalną, ale cechą, którą można rozwijać każdego dnia poprzez małe, ale istotne działania. (...) Razem tworzymy silną zjednoczoną aktywną wspólnotę. Bądźcie dumni z tego kim jesteście, bądźcie dumni z tego co robicie, bądźcie dumni z naszej wspólnej służby. Szczęść Boże na wspólnej drodze. Bogu na chwałę – ludziom na pożytek”.*

Również na zakończenie Mszy św. Komendant Główny PSP gen. brygadier A. Bartkowiak, podziękował wszystkim słowami: *„Składam ogromne podziękowanie dla księży biskupów, ekscelencji za piękną celebrę i wygłoszone słowo Boże, dla wszystkich kapłanów, braci opiekunów tego pięknego miejsca, Przeora tego klasztoru. (...) Tutaj dzisiaj bije serce ratownicze Polski, tu bije serce ratownicze Europy i Świata. Klania się Wam nisko, za to, że jesteście tutaj razem. (...) Z całego serca za to dziękuję. Musimy dalej być mocni i nieść wartości te, które mamy na naszych sztandarach „Bogu na chwałę – ludziom na ratunek”...*

Koncelebrze Mszy św. przewodniczył ks. bp Jan Wątroba.

Fot. OSP Zaczernie

Grupa bratkowickich strażaków z pocztą sztandarową przed Klasztorem Jasnogórskim.

Fot. OSP

Pamiątkowe zdjęcie uczestników strażackiej pielgrzymki na Jasną Górę. Fot. OSP

Pielgrzymka strażaków do Dębowca

W niedzielę 28 maja 2023 r. odbyła się VI Diecezjalna Pielgrzymka Strażaków do Sanktuarium Matki Bożej z La Salette w Dębowcu k. Jasła. Uczestniczyły w niej liczne delegacje strażaków Ochotniczych Straży Pożarnej i Państwowej Straży Pożarnej z całego Podkarpacia z pocztami sztandarowymi, młodzieżowe drużyny pożarnicze oraz emerytowani pracownicy pożarnictwa. Przybyła też kompania strażaków z sąsiedniej Ukrainy z pocztą sztandarową.

Wśród gości zaproszonych byli m.in. parlamentarzyści, przedstawiciele władz samorządowych wojewódzkich, powiatowych i gminnych, komend Państwowej Straży Pożarnej oraz Zarządów Oddziałów Związku OSP RP różnego szczebla. Wśród nich był również dh Bogdan Cioch – wiceprezes Zarządu Oddziału Województwa Podkarpackiego Związku OSP RP w Rzeszowie, a równocześnie wiceprezes Zarządu Oddziału Powiatowego Związku OSP RP w Rzeszowie i Komendant Gminny Związku OSP RP w Świlczy.

Mszy św. koncelebrowanej w intencji strażaków i ich rodzin, przewodniczył ks. bp Jan Wątroba – Ordynariusz Diecezji Rzeszowskiej. W Eucharystii uczestniczyli również: ks. st. bryg. Jan Krynicki – kapelan krajowy strażaków, ks. Paweł Samborski – kapelan wojewódzki strażaków, księża kapelani posługujący wśród strażaków w komendach PSP i w jednostkach OSP. Wśród nich był również ks. kan. Józef Książek – proboszcz bratkowickiej parafii, a równocześnie kapelan strażaków powiatu rzeszowskiego i miejscowej OSP. Pielgrzymkę ubogacił występ Orkiestry Dętej OSP Gać k. Przeworska, pod kierownictwem kapelmistrza Stanisława Zająca.

Dzień wcześniej w sobotę (27.05.) strażacy OSP Bratkowice, uczestniczyli w Ogólnopolskiej Pielgrzymce Strażaków na Jasną Górę, dlatego następnego dnia nie wzięli udziału w tegorocznej pielgrzymce do Dębowca. Uczestniczył jedynie ks. kan. J. Książek, który podczas Eucharystii modlił się w intencji miejscowych strażaków i parafian.

Fot. OSP Zaczernie i OSP Bratkowice

Strażacy OSP z Zaczernia przenoszą figurę Matki Bożej na ołtarz polowy.

Fot. OSP Zaczernie

Kompania strażaków z Ukrainy.

Fot. OSP Zaczernie

Dzień Strażaka 2023

„Trudna i niebezpieczna praca strażaka w służbie innym – niech będzie owocnym powodem dumy i źródłem osobistej satysfakcji”.

4 maja przypada Międzynarodowy Dzień Strażaka! Oficjalnie święto zostało ustanowione w 2002 roku, przez Sejm RP, przy nowelizacji ustawy o PSP. Dodany artykuł (art. 30a) formalnie ustanawia Dzień Strażaka. W Polsce świętuje w tym dniu zarówno Państwowa, jak i Ochotnicza Straż Pożarna.

Zadaniem współczesnych strażaków jest nie tylko gaszenie pożarów, ale także ratownictwo techniczne, drogowe, chemiczne, ekologiczne. Strażacy są twardzi dla siebie, ale wrażliwi na potrzeby innych. Działania na rzecz ochrony ludności, i jej, bezpieczeństwa, a w sytuacji obecnej, międzynarodowej i politycznej – haniebnej agresji Rosji w Ukrainie – musi także utrzymywać gotowość bojową.

Z okazji „Dnia Strażaka” wszystkim strażakom Komendy Gminnej Gminy

Świlcza strażakom jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w poszczególnych sołectwach składamy słowa podziękowania i najwyższego uznania za realizowanie codziennych zadań, poświęcenie w służbie oraz stałą gotowość do niesienia pomocy innym.

Doceniamy wielce także działalność edukacyjną i wychowawczą dzieci i młodzieży – zwłaszcza współpracę z gminnymi instytucjami oświatowymi i wychowawczymi..

Życzymy bezpiecznej służby, zawsze szczęśliwych powrotów z akcji, a także zdrowia, szczęścia oraz wszelkiej pomyślności w życiu osobistym.

Uroczystości związane z obchodami są m.in. okazją do wyrażania im wdzięczności przez społeczność gminy.

Gmina Świlcza szczerze się może 8 jednostkami Ochotniczej Straży Pożarnej – czyli w każdym sołectwie. Zrzesza ponad 400 strażaków – ochotników. 3 jednostki OSP należą również do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego OSP Bratkowice, OSP Świlcza, OSP – Trzciana. To nie tylko zaszczyt, ale docenienie wzorowego przygotowania do pełnienia służby oraz współczesnego należytego wyposażenia technicznego. Komendantem gminnym OSP jest dh. Bogdan Cioch, komendantem Oddziału Gminnego Związku OSP jest dh. Tomasz Kwoka. Członkiem Redakcji „Trzcionki” od powstania – do chwili obecnej, kronikarzem i niezastąpionym redaktorem jest dh Władysław Kwoczyński – OSP Bratkowice.

Redakcja

Władysław Kwoczyński

Z PARAFII BRATKOWICE

Nowe obrazy

Parafia Bratkowice wzbogaciła się o dwa nowe obrazy religijne, przedstawiające wizerunki: św. Jana Pawła II i św. Siostry Faustyny. Autorem obrazów jest artysta malarz Piotr Gargas – właściciel firmy AIP (Artystyczne Idee Przestrzeni) „Dekor” ze Skołyższyna k. Jasła. Solidne ramy dębowe do obrazów wykonał stolarz z sąsiednich Kłęczan. W poniedziałek 3 kwietnia 2023 r. obrazy umieszczone zostały na ścianie ołtarza w nawie bocznej od strony południowej, po bokach obrazu Pana Jezusa Miłosiernego. Odtąd obrazy tworzą religijny tryptyk, co uczyniło ołtarz i wewnątrz świątyni, znacznie okazalszymi. Obrazy zawiesili wspólnie: J.F. Ząbczykowie – mieszkańcy Bratkowic.

Obrazy: Pana Jezusa Miłosiernego, św. Jana Pawła II i św. Faustyny.

Fot. Władysław Kwoczyński

Relikwiarium

Uzupełnieniem ołtarza w nawie bocznej od strony południowej jest Relikwiarium. Jest to metalowa gablotka do przechowywania i ekspozycji doczesnych szczątków świętych czyli relikwii. Ponadto zabezpiecza ono relikwiarze przed ewentualnym zniszczeniem lub kradzieżą. Z zewnątrz posiada mosiężną obudowę. Drzwiczki mają zamontowany zamek, są oszklone przezroczystą szybą o czerwonym zabarwieniu. Umożliwia to obserwowanie relikwii podczas modlitwy. Wnętrze wykończony jest welurowym, czerwonym materiałem ozdobnym i podświetlany światłem LED. Wewnątrz Relikwiarium umieszczone są relikwie : św. Jana Pawła II, św. Siostry Faustyny, św. Ojca Pio i św. Charbela.

Ks. kan. J. Książek nadzoruje montaż Relikwiarium.

Fot. Władysław Kwoczyński

W dniach 1-2 maja 2023 r. trwały prace montażowe Relikwiarium, które wykonał M. Jastrząb, zaś wykonawcą instalacji elektrycznej był T. Bielenda – elektryk (obaj są mieszkańcami Bratkowic).

Wizytacja kanoniczna ks. biskupa

W sobotę 20 maja 2023 r. J.E. ks. bp Jan Wątroba – Ordynariusz Diece-

zji Rzeszowskiej, przebywał z wizytacją kanoniczną w bratkowickiej parafii.

Został on uroczystie wprowadzony do kościoła w asyście księży z dekanatu Rzeszów – Zachód i godnie powitany przez ks. kan. J. Książka – proboszcza oraz parafian.

Podczas uroczystej koncelebrowanej Eucharystii Biskup Rzeszowski, udzielił Sakramentu Bierzmowania 136. ośmioklasistom z parafii: Bratkowice, Dąbrowa, Klęczany, Mrowla i Trzciana.

Ponadto dokonał uroczystego poświęcenia nowych obrazów: św. Jana Pawła II i św. Siostry Faustyny oraz Relikwiarium, które umiejscowione są na ścianie głównej ołtarza w nawie bocznej od strony południowej.

Przedstawiciele młodzieży godnie powitali ks. bp. J. Wątrobę w parafii.

Fot. Andrzej Bednarz

Ks. bp. J. Wątroba koncelebruje uroczystą Eucharystię w asyście księży.

Fot. Andrzej Bednarz

Ks. bp. J. Wątroba uroczystie poświęcił nowe obrazy i Relikwiarium.

Fot. Andrzej Bednarz

Nowe konfesjonały

Wykonano ponadto dwa nowe dębowe konfesjonały dwudrzwiowe zamykane. Na takie rozwiązanie wpłynęło odpowiednie wygłuszenie i tym samym zapewnienie intymności oraz swobodę spowiedzi. Z tych funkcjonalnych konfesjonałów będą mogli korzystać wszyscy parafianie, ale przede wszystkim osoby niedosłyszące, starsze i niepełnosprawne. Konfesjonały wykonał bardzo starannie miejscowy stolarz z Czekaaja S. Skwira. Prace trwały kilka miesięcy.

Wszystkie wymienione prace w kościele zrealizowano dzięki inicjatywie, zaangażowaniu i determinacji ks. kan. Józefa Książka – proboszcza parafii oraz ofiarności parafian.

Jeden z dwóch nowych konfesjonałów w bratkowickim kościele.

Fot. Władysław Kwoczyński

Świętowali rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja

Corocznie 3 maja w całej Polsce obchodzone jest święto narodowe, upamiętniające kolejną rocznicę uchwalenia w 1791 r. Konstytucji 3 Maja – pierwszej w Europie i drugiej na świecie (po konstytucji amerykańskiej z 1787 r.). Ustawa ta regulowała ustrój prawny Rzeczypospolitej Obojga Narodów.

Również 3 maja Kościół katolicki obchodzi uroczystość Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski. Oficjalnie święto obchodzone jest od 1923 r. Po reformie liturgicznej w 1969 r. święto zostało podniesione do rangi uroczystości. Nawiązuje ona do ważnych wydarzeń historycznych Polski: obrony Jasnej Góry przed najazdem Szwedów w 1665 r., ślubów króla Jana Kazimierza – powierzeniu królestwa opiece Matki Bożej, a także uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Święto wyraża wiarę narodu w szczególną opiekę Bożą, jakiej Polacy doświadczyli i doświadcniają za pośrednictwem Maryi. Jej kult, jako Królowej Polski sięga początku XV wieku. Przykładem może być „Bogurodzica” – najstarsza polska pieśń religijna, która przez wieki pełniła rolę hymnu narodowego. W 1410 r. tuż przed wielką bitwą z Krzyżakami pod Grunwaldem, rycerstwo polskie zaśpiewało donośnym głosem ojczystą pieśń „Bogurodzica i ruszyło do boju... Odnieśli wielkie historyczne zwycięstwo.

Przebieg uroczystości w Bratkowicach

Mieszkańcy Bratkowic tradycyjnie od wielu lat godnie świętują kolejne rocznice uchwalenia Konstytucji 3 Maja. W środę 3 maja 2023 r. uroczystość zainaugurowała Msza św. koncelebrzana w miejscowym kościele parafialnym pw. św. Jana Chrzciciela. Modlono się wspólnie w intencji Ojczyzny. Eucharystii przewodniczył ks. kan. Józef Książek – proboszcz, w asyście ks. Edwarda Kwoki – rodaka z Bratkowic. Okolicznościową homilię wygłosił ks. proboszcz.

Koncelebra Mszy św. Od lewej ks. J. Książek i ks. E. Kwoka.

Podniosłej rangi nabożeństwu, nadał udział w nim Poczta Sztandarrowego miejscowej Ochotniczej Straży Pożarnej. Ponadto w uroczystej Eucharystii uczestniczyli przedstawiciele m. in. radnych gminy Świlcza reprezentujących Bratkowice, lokalnych organizacji społecznych (OSP, Towarzystwa Miłośników Ziemi Bratkowickiej), Rady Sołectkiej oraz bratkowiczanie.

Po Mszy św. wszyscy wraz z księżmi udali się przed obelisk w centrum wsi,

upamiętniający pomordowanych i poległych podczas akcji „Burza” w 1941r. żołnierzy AK z Bratkowic. Mimo deszczowej aury, odśpiewano wspólnie hymn państwowy oraz odmówiono modlitwę Anioł Pański. Następnie poszczególne delegacje złożyły u stóp obelisku wiązanki z białoczerwonych kwiatów. Tak zakończyły się tegoroczne obchody 232 rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja.

Fot. Andrzej Bednarz

Delegacja OSP. Od lewej druhowie Grzegorz Pięta, Krzysztof Plizga i Piotr Jucha.

Radni Gminy Świlcza. Od lewej Mieczysław Leja i Andrzej Kozdęba.

Przedstawiciele Rady Sołeckiej. Od lewej Wioletta Bajek i Tadeusz Bednarz.

Przedstawicielki TMZB. Od lewej Zdzisława Lesiek i Katarzyna Wdowik.

Umajone dni – o zwyczajach zielonoświątkowych w Polsce

Zielone Świątki w br. – 28 maja 2023 r. – to jedno z najstarszych świąt naszego Kościoła. Wprowadzono je już w III wieku chrześcijaństwa. Mają przypominać radosny moment, kiedy to na zebranych w wieczerniku apostołów zstąpił Duch Święty. Apostołowie zaczęli wtedy przemawiać w wielu językach, by móc głosić prawdę wiary na całym świecie.

Święto to na początku chrześcijaństwa nosiło grecką nazwę Pięćdziesiątnica – 50 dnia po Wielkiej Nocy

W Polsce zwyczaje zielonoświątkowe (majenie domów, zdobienia podwórka tatarakiem) wywodzą się jeszcze z czasów pogańskich. (Pisaliśmy o tym wielokrotnie w numerach letnich „Trzcionki”). Charakterystyczne dla tych świąt symbole – jaja, zielona gałąź, a także ogień – nawiązywały do symboliki wielkanocnej. Miały – według wierzeń – zapewnić przyrodzie siłę, zabezpieczyć ją przed złymi mocami, a mieszkańcom dać zdrowie i dostatek Zielonymi Świątkami, które kończyły wiosnę i rozpoczynały lato. Charakterystyczne dla tych świąt symbole – jaja, zielona gałąź, a także ogień – nawiązywały do symboliki wielkanocnej. Miały – według wierzeń – zapewnić przyrodzie siłę, zabezpieczyć ją przed złymi mocami, a mieszkańcom dać zdrowie i dostatek.

Obawiano się jednak duchów złych, które w nocy miały odwiedzać

domy. Majono więc okna, wrota stodoł, by złe nie miało dostępu. Zielone rośliny to symbole życia, a złe moce pochodzące z zaświatów ze swej natury unikały przestrzeni kojarzonej z życiem, wierzono więc, że nie zbliżą się do domów przystrojonych symbolami życia. Dlatego nieodłącznym symbolem tych świąt była zielona gałąź, a szczególnie zielone liście tataraku. Wierzono bowiem, że tatarak ma magiczną moc odstraszenia złych mocy. Przyozdabiano nimi obficie domy i podwórza, liście przyklepiano też na szyby. Specyficzny zapach tataraku miał także odstraszać nieproszone gości z innego świata.

Niekiedy liście tataraku zastępowano zielonymi gałązkami lipowymi i brzozowymi. Oprócz domostw gałązkami różnych drzew majono także pola. Olchę zatykano w zagony ziemniaków, aby były białe i sypkie jak kruszyna, natomiast zboża majono leszczyną, aby były giętkie i nie powalał ich wiatr. Zielona gałąź w tradycji ludowej towarzyszyła człowiekowi w różnych etapach jego życia. Pojawiała się np. przy okazji zalotów, gdy stawiano bramy z zielonych gałęzi czy młodych brzołek. Często taka brama była równoznaczna z oświadczeniami.

Od 1931 r. Zielone Świątki stały się świętem ruchu ludowego, kiedy to stare tradycje zaczęto łączyć z wiecami ludowymi

Dziś dawne zwyczaje zachowały się w tylko w pewnym stopniu – głównie na wsiach, gdzie stroi się domy zielenią oraz dekoruje przydrożne kapliczki i krzyże (praktykowane do dziś na Podhalu i Podkarpaciu). Palono sobótki na wzgórzach. Na polach i pastwiskach późnym wieczorem i w nocy palono ogniska obrzędowe, przy których odbywały się zabawy pasterskie i uczyty. Bawili się i tańczyli z pasterzami gospodarze i młodzież wiejska obojga płci.

W miastach organizowano majówki – przejażdżki za miasto i podmiejskie zabawy na świeżym powietrzu. Czasem zabawy zaszczycał swoją obecnością król, np. Stanisław August Poniatowski, który przyglądając się zabawom warszawskiego ludu, rzucał w tłum małe prezenty: lusterka, pugilaresy, tabakierki i drobne monety. Obecnie chyba nikt nie wierzy w czarodziejską moc zielonych gałęzi, ale tradycja jest tak silna, że zarówno na wsi i w miastach i kościołach pojawiają się dekoracje z brzozowych gałązek oraz dzbanki z tatarakiem. Wszak ma to odstraszać wszelkie zarazy i kłeski żywiołowe.

Oprac. na podst. „Polskie obrzędy i zwyczaje, doroczne Zielone Świątki”

Benedykta Piątek

100 lat to piękny wiek...

100 lat to piękny wiek, nacechowany szczególną wartością, którą tworzyły lata doświadczeń, naznaczone blaskami i cieniami codziennego życia. Jubileusz 100. rocznicy urodzin jest to wyjątkowa i piękna uroczystość, która nie zdarza się często i tylko nielicznym dane jest doczekać tak znacznego Jubileuszu.

Tego niesamowitego daru doświadczyła pani Zofia Batóg mieszkanka wsi Świlcza, która świętowała swoje 100. urodziny 28 marca 2023 r.

Jubilatka urodziła się w Świlczy. Wychowała jedną córkę. Doczekała się dwóch wnuków i dwóch prawnuczek. W tym uroczystym dniu Dostojna Jubilatka otrzymała mnóstwo życzeń.

Życzenia składają członkowie rodziny, jak również znajomi. Ze strony Samorządu Gminy do pani Zofii udał się z życzeniami Wójt Adam Dziedzic, Wioletta Bajek pracownik Urzędu Stanu Cywilnego oraz Radny Gminy Świlcza Tomasz Gazda. Delegacja z urzędu złożyła na ręce Jubilatki

kwiaty, list gratulacyjny oraz upominek.

W tym szczególnym dniu pragniemy złożyć pani Zofii najserdeczniejsze gratulacje oraz życzyć świętowania kolejnych rocznic w zdrowiu, pomyślności i w gronie najbliższych. Niech każdy dzień wnosi coraz wię-

cej ciepła, miłości, niech napawa mądrością życiową i dumą z dotychczasowych doświadczeń. Dziękujemy jubilatce za piękny przykład dobrego życia, za wszelkie trudy i owoce minionych lat, za swoistą lekcję życiowej wytrwałości. ■

Władysław Kwoczyński

Na sportowo-pożarniczym podium

W sobotę 20 maja 2023 r. na stadionie sportowym w Kamieniu, przeprowadzone zostały XII Powiatowe Zawody Sportowo-Pożarnicze jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu powiatu rzeszowskiego. Uczestniczyło w nich 11 drużyn męskich w grupie A (wiek powyżej 16 lat), w tym drużyna bratkowickiej OSP oraz 4 kobiece drużyny pożarnicze w grupie C (wiek powyżej 16 lat). Organizatorami zawodów byli wspólnie: Zarząd Oddziału Powiatowego Związku OSP RP w Rzeszowie oraz Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Rzeszowie.

Zgodnie z Regulaminem, celem organizacji zawodów sportowo-pożarniczych jest w szczególności: mobilizowanie do stałego doskonalenia umiejętności obsługi sprzętu, ocena stanu wyszkolenia pożarniczego, popularyzacja wśród społeczeństwa zagadnień ochrony przeciwpożarowej. Do zawodów powiatowych kwalifikują się: zwycięzcy poprzednich zawodów powiatowych, zwycięzcy zawodów gminnych (w przypadku OSP Bratkowice). Warto wiedzieć, że zawody gminne odbywają się co roku, powiatowe co 2 lata, a wojewódzkie i krajowe co 4 lata.

Przebieg zawodów

Zawody rozegrane zostały w trzech konkurencjach: sztafeta pożarnicza 7x50 m z przeszkodami, ćwiczenie bojowe oraz musztra. Nad prawidłowym przebiegiem zawodów, czuwała Komisja Sędziowska złożona z funkcjonariuszy PSP i członków OSP, powołana przez Komendanta Miejskiego PSP st. bryg. Tomasza Barana. Rywalizacja pomiędzy drużynami była niezwykle emocjonująca. Drużyna bratkowickiej OSP reprezentująca gminę Świlcza była bardzo dobrze

Dh Krzysztof Plizga melduje sędziemu gotowość drużyny do wykonania ćwiczenia bojowego.

Dh Michał Kwas sprawnie pokonał płotek w sztafecie pożarniczej.

Druhowie bratkowickiej OSP szybko i bezbłędnie zbudowali linię gaśniczą w ćwiczeniu bojowym.

przygotowana do startu w zawodach. Częste wspólne ćwiczenia, zaangażowanie i determinacja, zarówno zawodników, jak i trenera, przyniosły oczekiwane rezultaty. W konkurencji sztafeta pożarnicza, drużyna uzyskała czas 64,70 sek. (64,70 pkt.), natomiast ćwiczenie bojowe, jako najbardziej widowiskową konkurencję, ukończyli w doskonałym czasie 40,91 sek. (40,91 pkt.). W obu konkurencjach zawodnicy z Bratkowic nie popełnili regulaminowych błędów, za które Komisja przyznawała punkty karne. W musztrze drużyna nie ustrzegła się drobnego błędu i ostatecznie zajęła drugie miejsce, ustępując druhom z OSP Raclawówka, którzy zajęli pierwsze miejsce. W klasyfikacji generalnej drużyna OSP Niechobrz uzyskała łącznie 98,03 punktów, zajmując pierwsze miejsce. Na miejscu dru-

gim uplasowała się drużyna OSP Bratkowice, uzyskując łącznie 105,61 pkt. Miejsce trzecie wywalczyła drużyna OSP w Raclawówce, która uzyskała łącznie 108,20 pkt. Wśród czterech drużyn kobiecych w grupie C, najlepszą okazała się drużyna OSP, która również zajęła pierwsze miejsce w musztrze, uzyskując 100 pkt.

Skład osobowy drużyny OSP Bratkowice, przedstawia się następująco: Krzysztof Plizga, Piotr Wojton, Michał Kwas, Paweł Stec, Dawid Ziobro, Kamil Kula, Bartosz Zając, Jakub Majka i Sławomir Wojton – zawodnik rezerwowo.

Trenerem drużyny od kilkunastu lat jest dh Robert Kwas – długoletni członek OSP, który przez wiele lat godnie reprezentował bratkowicka jednostkę, jako zawodnik podczas zawodów sportowo-pożarniczych

różnego szczebla. Wszystkim zawodnikom oraz trenerowi należą się szczególne słowa uznania i gratulacje, za zajęcie drugiego miejsca w zawodach.

Klasyfikacja generalna

Końcową klasyfikację drużyn w zawodach, ustala się na podstawie sumy punktów uzyskanych przez drużynę w sztafecie pożarniczej i ćwiczeniu bojowym. Zwycięża drużyna, która uzyskała najmniejszą łączną sumę punktów.

Klasyfikacja generalna zawodów w grupie A (męskiej), przedstawia się następująco: OSP Niechobrz łączny wynik 98,03 punktów, **OSP Bratkowice (105,61 pkt.)**, OSP Raclawówka (108,20 pkt.), OSP Przewrotne (109,53 pkt.), OSP Podlesie (112,00 pkt.), OSP Piątkowa (115,21 pkt.), OSP Palikówka (116,82 pkt.). OSP Łukawiec (122,55 pkt.), OSP Pawłokoma (124,85 pkt.), OSP Górnio (131,43 pkt.), OSP Rzeszów-Bzianka (135,24 pkt.). W konkurencji musztra w grupie męskiej, miejsce pierwsze zajęła drużyna OSP Raclawówka (98 pkt.), drugie OSP Bratkowice (96 pkt.), trzecie OSP Niechobrz (96 pkt.).

Klasyfikacja generalna zawodów w grupie C (kobiet): OSP Raclawówka wynik łączny (127,97 pkt.). Drużyna ta okazała się również najlepszą w musztrze, uzyskując 100 pkt., OSP Pogwizdów Stary (130,38 pkt.), OSP Kąty Trzebuskie (160,20 pkt.), OSP Wólka Podleśna (161,10 pkt.). Sędzią głównym zawodów był bryg. **Tomasz Korniewicz**.

Final ćwiczenia bojowego – obrócenie tarczy prądem.

Okolicznościowe puchary i dyplomy dla zwycięskich drużyn wzięli wspólnie: st. bryg. Tomasz Baran – komendant miejski PSP w Rzeszowie, dh Jan Kucaj – prezes Zarządu Oddziału Miejskiego Związku OSP RP w Rzeszowie oraz dh Bogdan Cioch – wiceprezes Zarządu Oddziału Województwa Podkarpackiego Związku OSP RP w Rzeszowie, a równocześnie wiceprezes Zarządu Oddziału Powiatowego Związku OSP RP w Rzeszowie i Komendant Gminny Związku OSP RP w Świlczy.

Fot. A. Bednarz

Musztra w wykonaniu drużyny OSP Bratkowice.

Edward Słoński

Ta, co nie zginęła

Rozdzielił nas, mój bracie,
zły los i trzyma straż –
w dwóch wrogich sobie szańcach
patrzemy śmierci w twarz.
W okopach pełnych jęku
wsluchani w armat huk,
stoimy na wprost siebie –
ja – wróg twój, ty – mój wróg!
Las płacze, ziemia płacze,
świat cały w ogniu drży...
W dwóch wrogich sobie szańcach
stoimy ja i ty.

Zaledwie wczesnym rankiem
armaty zaczną grać,
ty świstem kul morderczym
o sobie dajesz znać.
Na nasze niskie szańce
szrapnelów rzucasz grad
i wołasz mnie i mówisz:
– To ja, twój brat...twój brat! –
Las płacze, ziemia płacze,
w pożarach stoi świat,
a ty wciąż mówisz do mnie:
– To ja, twój brat... twój brat! –

O, nie myśl o mnie, bracie,
w śmiertelny idąc bój,
i w ogniu moich strzałów,
jak rycerz mężnie stój!
A gdy mnie z dała ujrzysz,
od razu bierz na cel
i do polskiego serca
moskiewską kulą strzel.
Bo wciąż na jawie widzę
i co noc mi się śni,
że TA, CO NIE ZGINĘŁA,
wyrośnie z naszej krwi

Dh K. Plizga – dowódca drużyny OSP Bratkowice, odbiera puchar za zajęcie drugiego miejsca z rąk st. bryg. T. Barana.

Drużyna OSP Bratkowice z pucharem i dyplomem. W rzędzie pierwszym od lewej druhowie – K. Plizga, J. Majka, D. Ziobro, P. Stec, S. Wojton. W rzędzie drugim od lewej – P. Wojton, K. Kula, M. Kwas, i B. Zajac.

Paweł Rzepka

Nowy sprzęt ratowniczy dla jednostek OSP z terenu Gminy Świlcza

W dniu 9 maja 2023 roku przed budynkiem Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Trzcionce odbyło się uroczyste przekazanie specjalistycznego sprzętu strażackiego i wyposażenia dla jednostek z terenu gminy Świlcza, którego dokonał Wójt Gminy Świlcza – Adam Dziędzic, w obecności Prezesa Gminnego ZOSP RP w Świlczy – dh. Tomasza Kwoki i Komendanta Gminnego ZOSP RP w Świlczy – dh. Bogdana Ciocha. Na przekazaniu obecni byli również Prezesi i Naczelnicy z poszczególnych jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu gminy.

Wójt w swoim wystąpieniu podziękował strażakom za ich ofiarną pracę i służbę, podkreślił jak bardzo ważną społeczną rolę spełniają. Wyraził nadzieję, że przekazany sprzęt spełni oczekiwania i przyczyni się do wzrostu bezpieczeństwa mieszkańców gminy Świlcza. Całkowita wartość przekazanego sprzętu to 48 428,00 złotych. Środki na jego zakup w całości pochodzą w budżetu gminy Świlcza.

Wykaz przekazanego sprzętu z podziałem na poszczególne jednostki:

1. OSP w Błędowej Zgłobieńskiej – mundur galowy – 1 komplet, ubranie bojowe Syriusz 2-cz. – 1 komplet, buty bojowe Rosenbauer – 2 pary,

2. OSP w Bratkowicach – ubranie bojowe FHR 008 MAX 2 – cz. – 1 komplet, hełm strażacki PAB Dragon HT 05 – 2 sztuki, radiotelefon przenośny HYTERA BP565 – 1 sztuka, bateria do radiotelefonu Motorola GP360 – 2 sztuki, pas do stabilizacji miednicy – 1 sztuka, zestaw asekuracyjny BASIC – 5 – 2 sztuki, opaska uciskowa, staza taktyczna Black Front – po 2 sztuki,

3. OSP w Dąbrowie – ubranie specjalne Ballycklarre 2-cz. – 1 komplet, koszulka strażacka – 10 sztuk, ubranie koszarowe 3-cz. – 4 komplety,

4. OSP w Mrowli – ubranie bojowe FHR 008 Max A Gold – 1 komplet, kominiarka strażacka Nomex SP-1 – 6 sztuk, inżektor do usuwania wody – 1 sztuka,

5. OSP w Rudnej Wielkiej – ubranie bojowe SYRIUSZ 2-cz. – 1 komplet, wał tłoczny W-75 – 2 sztuki, wał tłoczny W-52 – 3 sztuki,

6. OSP w Świlczy – wał tłoczny 42/20 ŁA – 2 sz. – 2 sztuki, wał tłoczny 52/20 ŁA – 4 sztuki, toporek wielofunkcyjny Biel Tool Paratech – 1 sztuka, dyspergent Sintan 10 litrów,

7. OSP w Trzcionie – detektor czterogazowy MSA Altair 4XR – 1 sztuka, lanca kominowa MIST-TECH – 1 sztuka, parawan ochronny GT 030 – 1 sztuka, rękawice specjalne Proline III Gold – 5 par,

8. OSP w Woliczce – mundur galowy żeński – 1 komplet, kurtyna woda 52 – 1 sztuka, nożyce do prętów Stanley 900 mm – 1 sztuka, gaśnica proszkowa – 1 sztuka, zestaw narzędziowy YATO – 1 komplet, wał tłoczny W-52 – 2 sztuki, dozownik sorbentów – 1 sztuka, wózek ogrodowy – 1 sztuka, zestaw do czyszczenia kominów – 1 zestaw, szufla – 1 sztuka, szpadel – 1 sztuka, linka strażacka ratownicza LF-101 – 1 sztuka.

Głównym celem wyposażenia jednostek OSP jest zwiększenie skuteczności działań strażaków – ochotników odpowiedzialnych za bezpieczeństwo lokalnej ludności, a także majątku publicznego i prywatnego. Wartość bezpieczeństwa bywa często niedoceniana, a posiadanie odpowiednich narzędzi pracy połączona z wykwalifikowaną kadrą pozwoli stworzyć poczucie spokoju, bezpieczeństwa i pewności w razie wystąpienia zagrożeń.

Mamy nadzieję, że przekazany sprzęt posłuży naszym strażakom do realizacji zadań na rzecz ochrony ludności, ochrony przeciwpożarowej i ratownictwa, do udziału w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, powodzi oraz innych niebezpiecznych zdarzeń i klęsk, których – życzymy – oby było jak najmniej. ■

POLICJA informuje,
przypomina, ostrzega

st. asp. Mateusz Jarosz

Bezpieczne wakacje 2023 r.

Wakacje – to okres, w którym znajdujemy czas na zabawę, relaks i drobne szaleństwa.

Nie mamy obowiązków związanych ze szkołą i nauką, więc możemy bez ograniczeń planować najróżniejsze przygody, w których będziemy brać udział. Niektórzy spotykają się z przyjaciółmi i wspólnie świetnie się bawią, inni wybierają się na rodzinne wyjazdy. Nikt nie siedzi w domu, kiedy za oknem mamy słoneczną, piękną, zachęcającą do wyjścia pogodę. Jednak wszyscy musimy pamiętać, że dobra zabawa nie zwalnia nas z obowiązku dbania o swoje i innych bezpieczeństwo. Jak powinniśmy postępować, aby wakacje zawsze kojarzyły nam się z samymi przyjemnościami. Wystarczy wykazać zdrowy rozsądek i pamiętać o kluczowych zasadach bezpieczeństwa.

Oto kilka najważniejszych zasad, którymi powinniśmy się kierować, aby bezpiecznie spędzić wakacje:

1. Zawsze informuj rodziców, gdzie i z kim przebywasz. Przekaż im także, o której godzinie zamierzasz wrócić.
2. Pamiętaj o zasadach bezpiecznego przechodzenia przez jezdnię – przechodź na przejściach dla pieszych i na zielonym świetle.
3. Do zabawy wybieraj zawsze miejsca oddalone od jezdni.
4. Zawsze korzystamy z pasów bezpieczeństwa lub fotelików w trakcie przejazdu samochodem.

5. Nie rozmawiaj z obcymi.
6. Poinformuj rodziców, gdyby ktoś Cię zaczepiał.
7. Nie oddalaj się z nieznanymi, nie wsiadaj z nimi do samochodu.
8. Nie bierz słodczy/napojów ani innych prezentów od obcych.
9. Pamiętaj o numerach alarmowych, w razie potrzeby dzwoń i wezwij pomoc.
10. Kąp się tylko w miejscach do tego przeznaczonych, na strzeżonych i bezpiecznych kąpieliskach.
11. Nie wchodź do wody bez opieki osoby dorosłej.
12. Pamiętaj o ochronie przed słońcem. W czasie upałów pij dużo wody i zawsze noś nakrycie głowy. Przed wyjściem na zewnątrz posmaruj się kremem z filtrem.
13. Zadbaj o właściwy ubiór – strój z elementami odblaskowymi, kask ochronny podczas jazdy na rowerze czy odpowiednie buty w czasie wycieczki w góry.
14. W górach nie wyruszaj w trasę, jeśli widzisz, że nadchodzi burza.
15. Szukaj bezpiecznego schronienia podczas burzy.
16. Podczas górskich wycieczek nie schodź ze szlaku.
17. Nie oddalaj się bez pytania od rodziców – w nowych miejscach łatwo się zgubić.
18. Po każdym wyjściu z miejsc zalesionych dokładnie sprawdź skórę na obecność kleszczy.
19. Uważaj na rośliny, na których się nie znasz. Niektóre jagody, liście czy grzyby są trujące.
20. Nie rozpalaj ogniska w lesie.
21. Nie baw się z obcymi zwierzętami. Nawet przyjaźnie wyglądający pies czy kot może Cię ugryźć, gdy spróbujesz go pogłaskać.
22. Bądź rozsądny i zachowaj umiar we wszystkim, co robisz.

Podstawowe rady dla dorosłych:

- Jeżeli zostaną Ci skradzione dokumenty, karty płatnicze, bagaż lub inne przedmioty zgłoś ten fakt w najbliższej jednostki Policji.
- Jeżeli w pociągu zaobserwujesz podejrzane zachowujące się osoby poinformuj o tym obsługę.
- Jeżeli twoje dziecko wyjeżdża autokarem możesz poprosić o sprawdzenie jego stanu technicznego policjantów z najbliższej jednostki Policji.
- Przestrzeganie przepisów ruchu drogowego niejednokrotnie pozwoli Ci bezpiecznie dojechać do celu.

Światowy Dzień Poezji (26 marca) ustanowiony przez UNESCO w 1999 r.

Słowo „poezja” zostało zapożyczony do języka polskiego stosunkowo późno – jeszcze w XVI i XVII wieku pojawiało się ono często w swoim brzmieniu oryginalnym. Według ówczesnych słowników (słownik Jana Mączyńskiego i słownik Grzegorza Knapskiego) słowo to oznaczało zarówno samą pracę poety (inaczej nazywaną rzemiosłem poetyckim lub *ars poetica*) jak i jej wytwory (inaczej określane jako wiersze lub *poema*).

Początkowo słowo miało dość szerokie znaczenie i mogło być stosowane bardzo swobodnie np. na określenie wszystkich utworów o charakterze fikcyjnym czy też na nazwanie wszelkich utworów wierszowanych, w tym wierszowanych poematów filozoficznych lub traktatów naukowych.

Słowo zostało całkowicie spolszczone dopiero w dobie oświecenia, kiedy to było już powszechnie stosowanym terminem. Oznaczało ówczesnie swoiste wytwory działalności artystycznej, ale też zasady ich tworzenia. To ostatnie znaczenie zostało w XIX w. wchłonięte przez pojęcie „poetyka”, natomiast „poezja” nazywano już tylko utwory wierszowane. Słowa używano również czasami na określenie tego, co piękne i wzniosłe. W epokach późniejszych słowo poszerzało swoje znaczenie i stało się synonimem liryki.

*Kochać... jak to łatwo powiedzieć
Kochać... to nie pytać o nic
Kochać – to nie są wielkie deklaracje.
Kochać, to bardzo proste rzeczy,
Kochać należy bez żadnego uzasadnienia.
Kochać, to mówić – chcesz napić się kawy?
Jesteś zmęczony? Co mogę dla ciebie zrobić?
Kochać, to krótka telefoniczna rozmowa,
myśl, list, mała niespodzianka, zaproszenie.
Kochać, to znaleźć kilka chwil dla innej osoby,
nawet jeśli nie ma się czasu.
Kochać, to spontanicznie dokonywać czegoś dla innych
bez ukrytych motywów, bez żadnego powodu.
Kochać to nie osądzać, krytykować, nie potępiać.
To móc powiedzieć: na twoim miejscu nie zrobiłbym
tego lepiej.
To móc powiedzieć bez zazdrości – to co osiągnąłeś,
jest piękne.
Kochać, to przyjmować drugiego takim, jakim jest,
nie popędzać, słuchać go sercem.
To patrzeć na niego oczami serca i duszy.
Słowo może być kłamstwem, ale spojrzenie nie kłamie nigdy.
Kochać, to mówić „kocham cię”
współmałżonkowi, przyjacielowi, bratu, siostrze.
Dlaczego prawie zawsze czekamy, aż ktoś umrze,
aby powiedzieć mu, jak bardzo go kochałeś?
Kochanie jest takie delikatne i łatwe zarazem.
Ale jeśli miłość w nas nie mieszka,
brakuje nam tego, co najważniejsze w życiu.
Ktoś, kto umie kochać i jest kochanym ma niezwykle życie.
To promieniujące ciepło, to światło rozświetlające
duszę i serce,
które jaśnieje w oczach, nazywa się miłością.*

Sławni poeci to z całego świata (głównie nobliści): Anna Achmatowa, Guillaume Apollinaire, Ernest Bryll, Iosif Brodski, Charles Baudelaire, Thomas Eliot, Seamus Heaney, Jonasz Kofta, Czesław Miłosz, Pablo Neruda, Bułat Okudźawa, Aleksander Puszkina, Rainer Maria Rilke, Tadeusz Różewicz, Wisława Szymborska, Rabindranath Tagore itp.

Czy znamy choćby po jednym z ich utworów? My – ludzie współcześni? Świat wokół, miłość i tęsknota, szczęście, czyli co mi w duszy gra?

Oprac. na podst. Internetu

Jan Organ

Spojrzenie w niebo

Ta wieś polska, z której pochodzę.
Ciągnie się śladami przodków.
Przez całe moje życie,
Gdziekolwiek jestem, cokolwiek się dzieje
To moje ukochane miejsce na ziemi,

To moje ukochane miasteczko,
W pobliżu.
Durniem byłbym, gdybym pojechał
Na zawsze w świat.
Bez pożegnania z nimi.
Już dziś marzę, we snach,
O swojej wolności.

O status quo ante
– Zamierzam znów pojechać tam,
Się porozglądać i pomyśleć.
Wielka to rzecz i pospolita :
Mieszkać choć przez chwilę.
I żyć, skąd nasz ród
Mimo złych wrogów, których nie mało

Cogito. Nic dla mnie ważniejszego.
Poza Bogiem i ojczyzną – bo wiedzą
Lazur letniego nieba kłania się Bogu
razem ze mną
Rozumiemy się bez słów

Patrzeć na rzekę, las, drogę
Które zamieszkały we mnie
Przywołać w pamięci tamte dni.
Gdzie upływało dzieciństwo.
Tylko ta zieleń i błękit.
Jeszcze mnie tam pamiętają
Inni nie zdążyli, nawet cześć powiedzieć.
Po to trzeba powrócić!

Świadomość naszej pamięci historycznej

Historia jest jedną z najważniejszych nauk humanistyczno-społecznych. Tworzy swego rodzaju pomost między przeszłością a teraźniejszością, dokumentując to, co minęło i stało się udziałem ludzkości. Jej ważnym przejawem jest tzw. historia żywa, a więc ta zapisana w pamięci wciąż żyjących świadków zdarzeń.

Współcześnie poświęca się jej wiele miejsca w dyskusji na temat ostrzegania przeszłości i konkretnych zdarzeń. Wzbudza emocje, angażuje do wymiany doświadczeń, motywuje do dialogu wewnętrznego i międzynarodowego.

Jest także źródłem bolesnych rozliczeń z tragiczną przeszłością. Szczególne znaczenie ma w tym kontekście historia I i II wojny światowej, o której pamięć jest może zapomniana, a może wciąż świeża, silnie przenikając się z dzisiejszą polityką, wpływając na stosunki międzynarodowe, a nawet relacje gospodarcze pomiędzy państwami.

Historia jest nieodzownym czynnikiem wychowania. Dzięki historii widzimy siebie. Dzięki niej możemy rozumieć czyny, doświadczenia, twórczość innych ludzi. Dlatego była i jest moralną koniecznością obrona najwyższych wartości narodu i państwa, a także każdej jednostki. Nieco inaczej niż zwykle podajemy naszym Czytelnikom kalendarium wydarzeń historycznych.

Oto najbardziej przełomowe, wg historyków, wydarzenia w dziejach naszego kraju, które wpłynęły na to, jak wygląda nasz Kraj i cała Europa. Zapraszamy do lektury!

1. Chrzest Polski – rok 966, początek naszego kraju

Jest to wydarzenie, które miało ogromny wpływ na nasz naród. Zjednoczenie plemion przez wczesnych władców Polski w końcu znalazło polityczne zwieńczenie – ślub Mieszka z Dobrawą i chrzest naszego kraju. To zapewniło nam bezpieczeń-

stwo na kolejne lata i pozwoliło na tworzenie pierwszych struktur państwowych i rozwój naszego państwa.

2. Bitwa pod Grunwaldem, rok 1410

Bitwa pod Grunwaldem była wydarzeniem, które wyniosło dynastię Jagiellonów na szczyt ówczesnych sił w polityce. Ponadto, pokonanie zakonu krzyżackiego umocniło obraz silnej Polski na arenie międzynarodowej.

3. Rozbiory – 1772 do 1795 rok, razem z insurekcją kościuszkowską

Jeden z najtragiczniejszych momentów historii Polski. Do tej pory jest to kość niezgody wśród wielu zaangażowanych historyków. Rozbiory zapoczątkowały okres, który mógł spowodować zupełne zlikwidowanie naszego narodu. Na szczęście tak się nie stało.

4. I wojna światowa 1914-1918

I wojna światowa (przed II wojną światową nazywana Wielką Wojną) – wojna światowa, trwająca od 28 lipca 1914 r. do 11 listopada 1918 r. Miejsce: Europa, Afryka i Azja, Ocean Atlantycki. Przyczyna: Pośrednie Cesarstwo Niemieckie.

5. Odzyskanie niepodległości 11 listopada 1918 roku

Po latach udało się w końcu odzyskać niezależność. 1918 rok to najważniejsza data w historii XX wieku w polskich realiach. W końcu mogliśmy mieć kontrolę nad swoją ojczyzną i próbować szybko ją odbudować po I wojnie światowej. Niestety, zwycięstwo nie było długotrwałe.

6. Demokratyczna II Rzeczpospolita 1918-1926

7. Bitwa Warszawska 1919-1920

Tak zwany Cud nad Wisłą był bardzo znaczący z perspektywy historycznej. Do tej pory uznaje się go za moment zatrzymania komunistycznej rewolucji, która mogłaby spróbować wyrządzić spore zamieszanie w zmęczonej, powojennej Europie.

8. Rządy sanacji 1926-1939

Sanacja (łac. sanatio, „uzdrowienie”) – potoczna nazwa obozu rządzącego w II Rzeczypospolitej w latach 1926-1939, powstałego i funkcjonującego początkowo pod przewodnictwem Józefa Piłsudskiego (zm. 1935 r.). Podstawą doktryny sanacyjnej było założenie o podziale ludzi na dwie kategorie, większość społeczeństwa i dominującą nad nią mniejszość, która podejmuje w państwie najważniejsze decyzje.

9. II wojna światowa 1939-1945

Największa wojna w dziejach, zaliczana do wojen totalnych, trwająca od 1 września 1939 roku do 2 września 1945 roku. Przyczyna: dążenia III Rzeszy, Niemiec do panowania nad światem. Czas: 1 września 1939 r. – 8 maja 1945 r. (Europa)

Miejsce: Europa, Azja, Afryka, Oceania, Arktyka.

10. Napad Rosji Sowieckiej na Polskę – 17 IX 1939 r.

11. Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL) rządy Bolesława Bieruta 1945-1956

12. Rządy Władysława Gomułki – 1956-1970

13. Rządy Edwarda Gierka – 1970-1980

14. Ostatnie lata komunizmu – 1980-1989

15. Obrady okrągłego stołu – 1989 rok

To początek realnego wyparcia wpływów wschodnich w naszej polityce. Jest to okres, który bardzo mocno rzutuje na to, jak wygląda nasz kraj w tym momencie.

16. III Rzeczpospolita. Transformacja ustrojowa 1989-2004

Prezydenci: Lech Kaczyński (2005-2010), Bronisław Komorowski (2010-2015), Andrzej Duda (od 2015 – do chwili obecnej)

17. Polska w Unii Europejskiej – po 2004 r.

Zachęcamy do sięgania po książki historyczne i ich czytanie.

Wybrał Artur Szary

Pamięć nie umiera

13 kwietnia obchodzimy w Polsce Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej

10 kwietnia 1910 r. Smoleńsk. Tego dnia w katastrofie samolotu Tu-154M pod Smoleńskiem zginęło 96 osób. Polska delegacja rządowa udawała się na uroczystości 70. rocznicy zbrodni katyńskiej. Przypominać będziemy o tym corocznie.

Katyń – 13 IV 1940 r.

Jest to dzień, w którym przez symboliczne gesty, oddajemy hołd Polakom brutalnie zamordowanym w 1940 roku w Katyniu niedaleko Smoleńska nad Dnieprem przez radzieckie NKWD. Zamordowano ok. 4,4 tys. oficerów Wojska Polskiego i Policji Państwowej oraz urzędników państwowych – inteligencję. Byli to jeńcy wojenni z obozów jenieckich w Ostaszkowie, Kozielsku, Twerze, Starobielsku i in.

W tym roku mija 83. rocznica tych tragicznych wydarzeń. Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej uczczono symbolicznie poprzez złożenie kwiatów pod pomnikami ofiar sowieckiego barbarzyństwa. w gminie Świlcza. W uroczystościach udział wzięli: wójt Gminy Świlcza dyrektor SP, wicedyrektor SP nauczyciele i uczniowie szkół.

Zbrodnia Katyńska

W wyniku Zbrodni Katyńskiej zginęło co najmniej 21 768 obywateli Polski. Egzekucji ofiar dokonywano poprzez strzał w tył głowy. Zbrodnia ta posiada znamiona ludobójstwa, kwalifikowana jest jako zbrodnia wojenna, zbrodnia przeciwko ludzkości, zbrodnia przeciwko pokojowi oraz zbrodnia komunistyczna.

Zbrodnia popełniona została na mocy decyzji władz Związku Radzieckiego z dn. 5 marca 1940 roku (tzw. „decyzja katyńska”). Przez 50 lat ZSRR nie przyznawało się do odpowiedzialności za masowy mord Polaków.

W Związku Radzieckim prowadzona była szeroko zakrojona działalność propagandowa mająca na celu zata-

jenie faktów dotyczących zbrodni. Ofiarami zbrodni byli przede wszystkim oficerowie, podoficerowie oraz szeregowi Wojska Polskiego, naukowcy, lekarze, inżynierowie, prawnicy, nauczyciele, urzędnicy państwowi, przedsiębiorcy, funkcjonariusze Policji Państwowej, Korpusu Ochrony Pogranicza (KOP), Straży Granicznej i Służby Więziennej, którzy zostali pojmáni jako jeńcy wojenni i uznani za wrogów władzy sowieckiej, a także ponad 7 tysięcy osób cywilnych i nieposiadających statusu jeńca wojennego.

Ofiary zbrodni katyńskiej zostały pogrzebane w masowych grobach w Katyniu, Miednoje, Charkowie, Bykowni koło Kijowa.

Masowe mogiły zostały odkryte w 1943 roku przez Niemców.

13 kwietnia niemieckie MSZ podało oficjalną informację o dokonanym odkryciu. W odpowiedzi 15 kwietnia 1943 r. Sowieckie Biuro Informacyjne ogłosiło, że polscy jeńcy byli zatrudnieni na robotach budowlanych w rejonach Smoleńska, gdzie zostali pojmáni i zamordowani przez „niemieckich katów faszystowskich”.

Propaganda ta była podtrzymywana przez władze radzieckie przez kolejne pół wieku.

Oficjalnie dopiero w 1990 roku władze ZSRR przyznały, że zbrodnia katyńska była udziałem służb radzieckich.

10 IV 2010 r. – Smoleńsk

Tego dnia w 2010 r., w katastrofie samolotu Tu-154M pod Smoleńskiem zginęło 96 osób, wśród nich: prezydent Lech Kaczyński z małżonką Marią, ostatni prezydent RP na uchodźstwie Ryszard Kaczorowski oraz inne osobistości. Polska delegacja udawała się na uroczystości 70. rocznicy zbrodni katyńskiej. 13 lat temu w Smoleńsku rozbił się prezydencki samolot z 96 osobami na pokładzie. Wśród nich były osoby związane z Podkarpaciem. Między innymi parlamentarzyści: Stanisław Zając, Leszek Deptuła, Grażyna Gęsicka.

10 kwietnia 2023 r. przypada 13. rocznica katastrofy smoleńskiej.

Zginęli ludzie oddani sprawie polskiej, którzy polecili oddać hołd oficerom pomordowanym w Katyniu. To byli ludzie zasłużeni dla Polski, wiele dla niej zrobili.

(inf. wł.)

W. Pytlak

Pieśń żałobna

Nad ziemią katyńską,
nad ziemią smoleńską,
którą złączył jeden ból
krzyży czarnych ptactwo kreśli
swoją żałobny lot.
W lesie katyńskim
W lesie smoleńskim
szumią jodły, szumią sosny
jednakowo smutno.
A wiatr niesie tę straszliwą wieść
o tragicznym polskim losie
Tych spod Katynia
I tych spod Smoleńska.
O krwi,
któraś tak obficie wsiąkła
w katyńskiej ziemi piach,
bądź zasiewem dobra w nas.

Majówka 2023 r.

Co świętowaliśmy 1, 2 i 3 maja i jak wypadł weekend majowy 2023?

Długi weekend majowy był idealną okazją do spędzenia czasu wspólnie z rodziną i przyjaciółmi. To również dobry moment na rozwijanie swoich pasji i pielęgnowanie hobby. W naszej gminie wszystko to, było na wyciągnięcie ręki, wrócono do masowych radosnych imprez, a także bardziej kameralnych wydarzeń. Wyjątkowość świątecznych dni warto podkreślić biało-czerwonymi flagami na własnych domach. A były to:

1 maja – Międzynarodowy Dzień Solidarności Ludzi Pracy

2 maja – Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej

3 maja – Rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja i święto Maryi – Królowej Korony Polskiej

1 maja – Międzynarodowy Dzień Solidarności Ludzi Pracy

Międzynarodowe święto pracy obchodzone jest co roku 1 maja, a jego historia sięga końca XIX wieku. W 1884 roku w Chicago miała miejsce wielka manifestacja robotników, którzy domagali się skrócenia dnia pracy do 8 godzin. Demonstracja ta zakończyła się brutalnymi represjami ze strony policji, która otworzyła ogień do tłumu, zabijając kilku protestujących.

W odpowiedzi na to wydarzenie w 1889 roku zorganizowano w Paryżu Kongres Międzynarodówki II, podczas którego uchwalono rezolu-

cję wzywającą do ustanowienia międzynarodowego święta pracy, które miałyby upamiętniać walkę robotników o prawa pracownicze.

Święto Pracy w Polsce jest obchodzone od 1890 r., jednak świętem państwowym stało się w roku 1950. W czasach PRL-u w tym terminie organizowano, obowiązkową obecnością – zwłaszcza ludzi pracy. Pamiętają starsi pochody majowe w Rzeszowie, w których musiało się uczestniczyć bez względu na wiek i miejsce zamieszkania. Szło się i wiatowało wznoszonymi wiatami politycznymi?. Wiele osób pojawiało się 1 maja na tych oficjalnych marszach tylko po to, żeby skorzystać z darmowego poczęstunku, którego symbolem była bułka z pieczoną kiełbasą. A kiełbasa była w komunie towarem deficytowym, więc taka możliwość pierwszomajowej konsumpcji miała rzeczywiście świąteczny charakter. Ostatnie pochody pierwszomajowe w uroczystej PRL-owskiej oprawie odbyły się w 1988 r.

1 Maja był najważniejszym wydarzeniem w kalendarzu Polski Ludowej i najbardziej okazałym. W latach 80., w kontrze do oficjalnych obchodów pierwszomajowych, odbywały się manifestacje organizowane przez podziemną Solidarność. Największą siłę pokazały w okresie stanu wojennego, tj. w latach 1982 i 1983.

Dziś 1 Maja to czas spędzany bardziej na wiosennym relaksie, choć środowiska lewicowe urządzają lokalnie obchody tego święta podczas wieców, a także symbolicznych po-

chodów. W Polsce 1 maja jest dniem wolnym od pracy zgodnie z ustawą z dnia 18 stycznia 1951 r. o dniach wolnych od pracy.

2 maja – Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej i Dzień Polonii i Polaków za Granicą

Dzień Flagi, 2 maja, to jedno z najmłodszych świąt państwowych, ustanowiono je bowiem w roku 2004, a upamiętnia historię polskich barw narodowych, symboli i tradycji patriotycznych. Święto przypomina również o poszanowaniu flagi i innych symboli narodowych. Polskie barwy narodowe mają swoje źródło w herbie Królestwa Polskiego i herbie Wielkiego Księstwa Litewskiego. Biel polskiej flagi pochodzi od bieli orła stanowiącego godło Polski, i bieli Pogoni – rycerza galopującego na koniu, czyli godła Litwy. Oba godła widnieją na czerwonych tłach tarcz herbowych. Na polskiej fładze biel znajduje się u góry, gdyż w naszej heraldyce ważniejszy jest kolor godła niż tła. Specjalną ustawę, dotyczącą barw polskiej flagi, podjął Sejm Królestwa Polskiego 7 lutego 1831 r. Wywieszenie flagi przez mieszkańców miast i wsi jest dobrowolne, trzeba pamiętać jednak o pewnych zasadach. Taki obowiązek 1, 2 i 3 maja mają natomiast instytucje państwowe oraz administracja publiczna. 2 maja nie jest dniem ustawowo wolnym od pracy. Mimo to wiele osób decyduje się wziąć urlop, aby przedłużyć weekend majowy.

Od 20 lutego 2004 r. obchodzimy Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej. Tego samego dnia obchodzony jest Dzień Polonii i Polaków za Granicą.

3 maja – święto uchwalenia Konstytucji 3 Maja

**Rozbudziła się w Narodzie wiara w siłę, moc!
Tylko trzeba trwać nam w zgodzie od świtu – po noc!
Niechaj z wieży biją dzwony jak jest wielki kraj.
Niech na wszystkie głoszą strony:
„Wiwat Trzeci Maj”!**

Oficjalna nazwa brzmi: Święto Narodowe Trzeciego Maja (zgodnie z ustawą sejmową z 6 kwietnia 1990 roku). Święto Konstytucji 3 Maja jest jednym z najważniejszych świąt narodowych w Polsce.

Konstytucja 3 Maja została uchwalona w 1791 roku przez Sejm Czteroletni. Na jej podstawie doszło do wielu zmian w ustroju politycznym i społecznym kraju.

Konstytucja wprowadziła zasadę równości przed prawem, wolności osobistej i prawo do własności, a także wprowadzała system trójpodziału władzy. Była ona pierwszą w Europie, a drugą – po konstytucji Stanów Zjednoczonych – spisana ustawą zasadniczą na świecie. 11 artykułów tego dokumentu wprowadzało trójpodział władzy, monarchię dziedziczną, opiekę prawną nad chłopami i mieszczaństwem oraz znosiło liberum veto.

Mimo że obowiązywała tylko przez rok (po przegranej wojnie polsko-rosyjskiej unieważnili ją armia rosyjska i magnaci z konfederacji targowickiej), pamięć o niej i jej znaczeniu pozwalała kolejnym pokoleniom podtrzymywać dążenia polskiego społeczeństwa do niepodległości. Stała się ukoronowaniem tego, co dobre i oświecone w polskiej historii i kulturze. Po odzyskaniu niepodległości w roku 1918 roku święto Konstytucji 3 Maja obchodzone jako najważniejsze święto państwowe.

Podczas II wojny światowej 3 Maja został zdelegalizowany, a władze komunistyczne po wojnie go nie uznawały, zastępując substytutem w postaci Święta Pracy 1 maja, by w 1951 roku oficjalnie święto Konstytucji zlikwidować.

Przełom nastąpił wraz z powstaniem Solidarności, która o 3 maja głośno się upomniała, choć nie obyło się przy tym bez dramatycznych momentów.

3-majowa manifestacja opozycji w 1982 r. na skutek brutalności milicji pociągnęła za sobą nawet śmierć dwóch osób.

Po zmianie w Polsce ustroju od 1990 r. święto Konstytucji 3 Maja należy ponownie do najbardziej uroczystie obchodzonych świąt państwowych. To dzień ustawowo wolny od pracy.

Czy 3 maja to święto kościelne?

Tego dnia obchodzone jest także święto religijne. 3 maja w Kościele katolickim obchodzona jest Uroczystość Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski. Święto to zostało ustanowione w Polsce w 1923 roku przez papieża Piusa XI. Nie jest to jednak święto nakazane, co oznacza, że uczestniczenie tego dnia w liturgii nie jest obowiązkowe. ■

PS. W okresie międzywojennym dzień 3 maja został uznany za święto narodowe. W czasie II wojny światowej święto 3 Maja było obchodzone przez oddziały partyzanckie i w dniu tym urządzały uroczyste składanie przysięgi i nadawano odznaczenia. Prasa podziemna drukowała artykuły poświęcone uchwaleniu konstytucji majowej.

W Polsce Ludowej nie obchodzono święta 3 Maja. Dopiero Sejm III Rzeczypospolitej przywrócił Polakom ich święto narodowe.

Polska flaga

I. Każde państwo ma symbole, które znają inne kraje: Hymn państwowy, godło, flaga – im szacunek się oddaje. Kiedy w świecie ją zobaczysz, jak kołysz się na maszcie, Poznasz barwy narodowe przypisane Polsce właśnie:

Ref. Biel i czerwień – dwa kolory, które każdy Polak zna. To nasz symbol narodowy, co od lat niezmiennie trwa. Czasem godło ją ozdabia, czasem orła na niej brak. To jest właśnie polska flaga, patriotyzmu piękny znak!

II. Z wielką dumą na mundurze każdy żołnierz ją naszywa. Nazywana jest banderą, kiedy statek pod nią pływa. Przypisana jest na stałe instytucjom i urzędom. Gdy powiewa na ulicach zapowiada wielkie święto!

III. Uroczystość narodowa bez niej odbyć się nie może, wtedy zdbi polskie domy od Beskidów aż po morze. Choć zwiastuje ważne daty, to nie kłamają kalendarze: Drugi maja to rocznica poświęcona polskiej fladze.

Oprac. na podst. Internetu
– Monika Bąk

Z cyklu: Ojcowie II Rzeczypospolitej

88. rocznica śmierci Marszałka
Józefa Piłsudskiego

Współtwórca niepodległej Polski zmarł 12 maja 1935 roku w Belwedrze w Warszawie. Uroczystości pogrzebowe odbyły się w dniach od 13 do 18 maja.

Co takiego zrobił dla Polski
Józef Piłsudski?

Józef Piłsudski (1867-1935), działacz niepodległościowy, I Marszałek Polski, Naczelnny Wódz Wojska Polskiego, jeden z twórców i przywódców Polskiej Partii Socjalistycznej oraz jej Organizacji Bojowej, kierownik Związku Walki Czynnej, w czasie I wojny światowej Komendant I Brygady Legionów Polskich, twórca Polskiej Organizacji Wojskowej, w Drugiej Rzeczypospolitej m.in. Naczelnik Państwa Polskiego, po przejęciu władzy w maju 1926 r. dwukrotnie premier, w latach 1926-1935 minister spraw wojskowych oraz Generalny Inspektor Sił Zbrojnych, faktyczny przywódca państwa polskiego.

Józef Piłsudski to jeden z twórców polskiej niepodległości. 11 listopada 1918 r. to jemu powołana przez cesarstwa Niemiec i Austro-Węgier Rada Regencyjna Królestwa Polskiego przekazała władzę wojskową i naczelną dowództwo podległych jej wojsk polskich. Tego samego dnia Niemcy podpisały zawieszenie broni kończące I wojnę światową. Po ponad 120 latach Polska odzyskała niepodległość.

W latach 1918-1922 Piłsudski kierował odbudową państwowości, także w wymiarze militarnym, dowodząc Wojskiem Polskim w zwycięskiej wojnie z Rosją Sowiecką. Po zamordowaniu pierwszego prezydenta Gabriela Narutowicza wycofał się z życia publicznego, ale wrócił, kierując zamachem stanu z maja 1926 roku.

Marszałek spoczął w krypcie św. Leonarda w katedrze wawelskiej. Podczas uroczystości pogrzebowych bił dzwonn Zygmunta, a ustawione na wzgórzu wawelskim działa oddały 101 salw armatnich. Wzięło w nich udział około 250 tys. osób.

Osobne uroczystości odbyły się w Wilnie, gdzie urna z sercem Marszałka została wmurowana w ścianę kościoła św. Teresy. W pierwszą rocznicę śmierci serce Piłsudskiego złożono w grobie jego matki na cmentarzu na wileńskiej Rossie.

W dwa lata po pogrzebie doszło do samowolnego przeniesienia kryształowej trumny Piłsudskiego z krypty św. Leonarda do krypty pod Wieżą Srebrnych Dzwonów. Fakt ten wywołał konflikt na linii państwo-Kościół. Oskarżono metropolitę krakowskiego Adama Stefana Sapiechę o naruszenie kultu Marszałka i obrazę Prezydenta RP. Pod naciskiem episkopatu arcybiskup przeprosił prezydenta Ignacego Mościckiego za niewykonanie jego polecenia dotyczącego pozostawienia trumny Piłsudskiego w krypcie św. Leonarda. Konflikt zakończył się na posiedzeniu Sejmu RP, na którym poinformowano o przeprosinach Sapiechy.

Wybrała: Zofia Dziedzic

Artur Szary

78. rocznica śmierci por. Wiktora
Tadeusza Błażewskiego „Orlika”

W środę, 17 maja br., w 78. rocznicę śmierci Bohatera, Towarzystwo Przyjaciół Świlczy oraz Gminne Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Świlczy zs. w Trzcionie zorganizowały patriotyczną ceremonię ku czci por. „Orlika”. Wzięli w niej udział przedstawiciele władz samorządowych, na czele z Wójtem Gminy Świlcza Adamem Dziedzicem, przedstawiciele Instytutu Pamięi Narodowej w Rzeszowie z dr. Piotrem Szopą, przedstawiciele Kapituły Wielkiego Godła Świleckiego pod przewodnictwem kanclerza, prof. dra hab. Wie-

Strzelecka warta honorowa.

sława Wątroby, dyrekcja i społeczność Przedszkola i Szkoły Podstawowej im. Świętego Jana Kantego w Świlczy oraz lokalna społeczność.

Uroczystość uświetnił pluton reprezentacyjny III Kompanii Strzeleckiej JP gminy Świlcza – strzelcy z Bratkowic, Świlczy i Trzciany pod dowództwem sierż. ZS Jakuba Majki i sierż. ZS Sylwii Mazan.

17 maja 1945 r. podczas oblavy połączonych sił UB i KBW w Rudnej Wielkiej został śmiertelnie ranny oficer dywersji niepodległościowego podziemia (ZWZ-AK i „NIE”), por. Wiktor T. Błażewski ps. „Orlik”. Ciało „Orlika” zostało skrycie pochowane przez władze komunistyczne i do dnia dzisiejszego nie zostało odnalezione. Członkowie najbliższej rodziny i żołnierze bohaterskiego Porucznika zebrali z ziemi jego krew i złożyli w grobie matki, na cmentarzu w Świlczy.

Fot. Leszek Sądek

Podopieczni Przedszkola i Szkoły Podstawowej w Świlczy z wychowawcami.

Powitanie przybyłych gości przez Adama Majkę, dyrektora GCKSiR.

Apel pamięci odczytuje mł. insp. ZS Artur Szary. Obok Kapituła Wielkiego Godła Świłeckiego ze Sztandarem Bractwa.

Złożenie wiązanki kwiatów przez samorządowców gminy Świlczy.

Znicze od przedstawicieli rzeszowskiego oddziału IPN składa Piotr Szopa i Maria Rejman.

Artur Szary

Monte Cassino 1944

W maju br. wspominaliśmy 79. rocznicę bitwy o Monte Cassino – jedną z najważniejszych bitew II wojny światowej.

Aby przełamać niemiecką linię obrony i otworzyć drogę na Rzym, należało zdobyć dwie linie umocnień: tzw. Linie Gusta i Linie Hitlera. Walki w tym rejonie trwały od listopada 1943 r. Przed Polakami ścierały się tam z Niemcami korpusy: amerykański, brytyjski, francuski, nowozelandzki. Wśród nich nawet tak egzotyczne i zaprawione walkach górskich formacje Marokańczyków, Hindusów i Ghurków (Nepalczyków). Wszyscy bezskutecznie.

Ostatnia ofensywa rozpoczęła się 11 maja 1944 r. potężnym ostrzałem artyleryjskim. 12 maja ruszyli do natarcia żołnierze 2. Korpusu Polskiego pod dowództwem gen. Władysława Andersa. Zadaniem Polaków było zdobycie górskich umocnień między Cassino i Passo Corno. Polacy atakowali zaciekle bronione niemieckie bunkry. Pierwsze natarcie załamało się. Nie udało się zdobyć kluczowych pozycji niemieckich na wzgórzach 593, Widmo i w samym klasztorze opactwa Benedyktynów, znajdującym się na szczycie wzgórza. Żołnierze ponieśli dotkliwe straty. Oslonowy atak Polaków pozwolił Brytyjczykom z XIII Korpusu na wyparcie Niemców z Cassino i dolnej części wzgórza klasztornego. Jednocześnie udało się przeprowadzić rozpoznanie niemieckich punktów oporu, co ułatwiło kolejny szturm.

Drugie polskie natarcie, z 17 maja, zmusiło niemiecką Dywizję Spadochronową „Herman Goering” do wycofania. Następnego dnia, na znak polskiego triumfu, nad zdobytymi ruinami klasztoru zatknięta została biało-czerwona flaga i odegrany „Hejnał mariacki”.

W kolejnych dniach, od 20 do 25 maja, żołnierze 2. Korpusu Polskiego przeprowadzali krwawy, ale zwycięski szturm na Linie Hitlera, zdobywając Monte Cairo i Piedimonte.

Wachmistrz Antoni Bąk z Przybyszówki (1901-1971)

Urodził się 25 stycznia 1901 r. w Przybyszówce. W latach 1917-1919 pracował w lokomotywowni stacji kolejowej Rzeszów jako „czyściciel parowozów i płukacz kotłów parowych”. W czasie wojny polsko-bolszewickiej (1919-1920) uczestniczył w krwawych walkach z nawałą czerwonych najeźdźców. Za męstwo i bohaterską postawę w obliczu wroga został odznaczony Krzyżem Walecznych i Honorową Odznaką za Rany i Kontuzje. Po zakończeniu wojny pozostał w wojsku do 1922 r. W 1923 r. dostał pracę w Policji Państwowej w Wilnie. Jako postyrunkowy pracował 2 lata. Od 1925 r. do wybuchu II wojny światowej służył w Straży Granicznej w Karpatach na placówkach w Ławocznem, Jelenkowatem i w Cisnej. W 1930 r. poślubił Annę Szary z Przybyszówki.

Zdjęcie ślubne Anny i Antoniego Bąków.

Legitymacja Krzyża Walecznych.

Antonik Bąk (pierwszy z prawej) jako strażnik graniczny w Karpatach, lata 30. XX w.

Brał udział w kampanii wrześniowej w stopniu plutonowego. Razem z oddziałem Straży Granicznej 19 września 1939 r. w miejscowości Sianki-Użok przekroczył granicę węgierską. Został internowany w obozie Sárvár. Z Węgier przedostał się do stacjonującej na Bliskim Wschodzie Armii Polskiej.

Walczył w kampanii włoskiej jako żołnierz 2. Korpusu Polskiego gen. Władysława Andersa. Wcielono go do Pułku Ułanów Karpaccich, później do 10. Pułku Huzarów. Brał udział w bitwie o Monte Cassino (maj 1944) jako

Antoni Bąk (pośrodku), z wpiętą w płaszcz wstążką Krzyża Walecznych, podczas internowania w obozie Sárvár na Węgrzech 1939/1940.

Żołnierze Pułku Ułanów Karpackich podczas pobytu Palestynie. Tel Awiw 1942 r.

Polsko-brytyjskie braterstwo broni.

Ułani Karpaccy podczas prac kwatermistrzowskich – rozbijania namiotów.

Biskup Polowy WP ks. Józef Gawlina przemawiający do Ułanów Karpackich. Obok ks. Jan Malinowski, kapelan Pułku.

kierowca transportów amunicji, a także o Ankonę (czerwiec-lipiec 1944) i Bolonię (kwiecień 1945). Wojnę zakończył w stopniu wachmistrza (sierżanta), według obowiązujących stopni w formacjach z tradycjami kawaleryjskimi.

W Polskich Siłach Zbrojnych pozostał do 1946 r. W znalezieniu pracy zdemobilizowanym żołnierzom pomagał Polski Korpus Przysposobienia i Rozmieszczenia. W latach 1948-1959 pracował w Wielkiej Brytanii jako kierowca samochodów ciężarowych.

Za walki toczone w Afryce i we Włoszech odznaczony został medalami, m.in. Gwiazdą Afryki i Gwiazdą Italii oraz Krzyżem Pamiątkowym Monte Cassino.

Do Polski powrócił pod 20 latami tułaczki, w sierpniu 1959 r. Zmarł 31 grudnia 1971 r. Został pochowany na cmentarzu parafialnym w Przybyszówce. Dwa lata temu, dzięki staraniom p. Janiny Kocan, jego grób został wpisany na listę Grobów Weteranów Wojennych i odremontowany ze środków Instytutu Pamięi Narodowej.

Żołnierze 2. Korpusu podczas wspólnego posiłku.

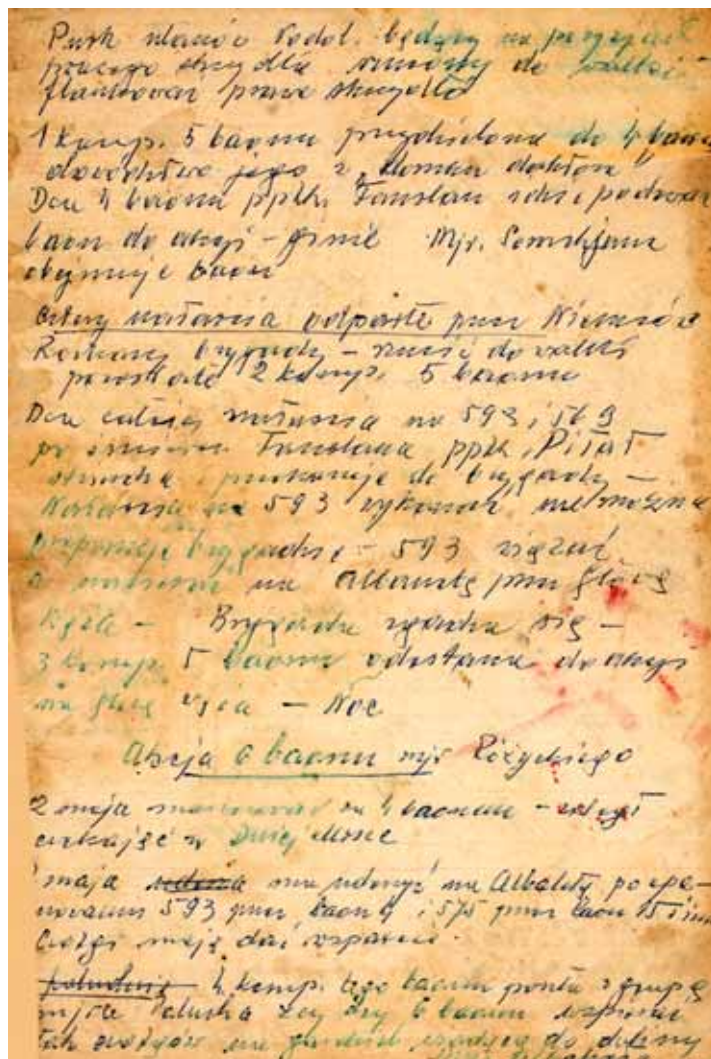
Legitymacja i Krzyż Pamiątkowy Monte Cassino.

Walki w rejonie Cairra, nieopodal Cassino, 15 maja 1944 roku.

Wachmistrz 10. Pułku Huzarów Antoni Bąk.

Fragment zapisków wachm. Bąka dotyczących walk o Monte Cassino.

Żołnierze Pułku Ułanów Karpaccich przed Bazyliką Świętego Piotra w Rzymie z o. Józefem Grochotem (pośrodku).

Grób Antoniego i Anny Bąków na cmentarzu w Przybyśzówce.

Fot. ze zbiorów
J. Kocan i A. Szarego

Zapiski wachm. Antoniego Bąka dotyczące walk o Monte Cassino na Linii Gustawa 11-18 maja 1944 r., a także o Piedimonte na Linii Hitlera 20-25 maja 1944 r.

LINIA GUSTAWA I WALKI O MONTE CASSINO

Walki 11/12 maja

Pułk Ułanów Podolskich, będący na pozycjach prawego skrzydła, rzucony do walki flankował prawe skrzydło. 1. kompania 5. baonu przydzielona do 4. baonu. Dowództwo jego w „domku doktora”. Dowódca 4. baonu ppłk Karol Fanaślau idzie poderwać baon do akcji. Ginie. Major Melik Somchjanc [z pochodzenia Gruzin] obejmuje baon.

Cztery natarcia odparte przez Niemców. Rozkaz [dowództwa] brygady: rzucić do walki pozostałe dwie kompanie 5. baonu. Dowódca całego natarcia na [wzgórza] 593 i 569, po śmierci Fanaślaua, ppłk Karol Piłat stwierdza i przekazuje do brygady – natarcia na 593 wykonać nie można, proponuje brygadzie – 593 wiazać, a nacierać na Albanetę przez Głowę Węża. Brygada zgadza się. 3. kompania 5. baonu odesłana do akcji na Głowę Węża. Zapada noc.

Akcja 6. baonu mjr Kazimierza Różyckiego

12 maja manewrował za 4. baonem. Zaległ czekając [...]. 12 maja ma uderzyć na Albanetę po opanowaniu 593 przez baon 4. i 575 przez baon 15. i inne. Czołgi mają dać

wsparcie. 4. kompania tego baonu poszła z grupą mjr Andrzeja Pałucha, zastępcy dowódcy 6. baonu, wspierać atak czołgów na Gardziel wiodący do doliny Mass Albanety.

W południe czołowa idzie 2. kompania por. Mieczysława Brzozowskiego. Wtedy, kiedy na 593 są odparte trzy nasze natarcia. Wycofały się baony 5. Kresowej Dywizji Piechoty z San Angelo, a 15. baon nie zламаł 575. Wszystkie ognie czekają na 6. baon. Wychodzą sprzed „domku doktora” i gwałtownie zbiegają w dół, gdzie widać już ruiny [folwarku] Albanety.

Plutony [w akcji]:

1. [pod dowództwem] ppor. Błabuta
2. [pod dowództwem] ppor. Kantorskiego
3. [pod dowództwem] ppor. Babiucha

Na bunkry idzie Kantorski. Ranny. Dowództwo obejmuje pchor. Wojciechowski. Ginie. Dowództwo przejmuje kpr. Sawicki. Ranny. [Z plutonu pozostaje] pięciu ludzi bez dowódcy.

Ppor. Babiuch zabity. Dowództwo przejmuje pchor. Siwek. Ginie. 2. kompania zaległa.

Mjr Różycki wysyła 1. kompanię kpt. Bitki na budynki Albanety. Kompania przeskakuje przez plutony 4. kompanii, współdziałającej na Gardzieli z atakiem czołgów [kpt. Władysława] Drelicharza. 4. kompania

ma zadnie raczej bierne. Przed bunkrami patroli saperskie 1. kompanii giną. Kompania rusza na nierozbrojone bunkry.

Pada ranny ppor. Stanisław Wilanowski, dowódca 1. plutonu. Dowództwo obejmuje sierż. Barski. Pada. Dowództwo przejmuje plut. Drozdowicz. Pada ranny dowódca kompanii, kpt. [Franciszek] Bitko. Dowództwo kompanii obejmuje ostatni z oficerów, ppor. [Wacław] Pękalski. Padają bunkry. Ognie mijają 2. komp. ppor. Brzozowskiego. Masakra. Ogień z 593 i z Albanety. 1. kompania zalega.

Do 6. baonu pcha w doliny 3. kompania por. [Anatola] Tarnowieckiego. Pada zaraz ranny por. Tarnowiecki. Dowództwo obejmuje ppor. Rogowski. A tymczasem 6. baon nie otrzymał pomocy od czołgów kpt. Drelicharza, bo ciągle nie mogą przejść przez nierozminowaną Gardziel, mimo, że saperzy rozbijają, ale więcej muszą się kryć, bo giną od ognia. Na każdą minę skierowany ogień ckm i po wychyleniu się helmu, śmierć!

Przychodzi noc. Kompania okopuje się. Z 2. kompanii jest 22 [żołnierzy]. Z 1. kompanii ginie ostatni oficer, ppor. Pękalski. Dowództwo obejmuje szef, sierż. [Stanisław] Masło.

Pierwsze natarcie, z 11 na 12 maja, trwało jeden dzień. Drugie natarcie

rozpoczęło się 16 maja wieczór przez 16. baon 5 KDP. Trwało intensywnie do nocy, jeden dzień.

Bilans walk:

[wzgórze] 593 – po czterech natarciach na szczycie siedzą Niemcy.

San Angelo – na szczycie Niemcy.

Gardziel – nie rozminowana, za nią Niemcy.

Po dawnemu grożą ogniem z 593, 569, Monte Cairo i z Klasztoru.

248 oficerów zabitych lub rannych.

Około 1000 podoficerów i szeregowych zabitych lub rannych.

Polegli lub ranni: zastępca dowódcy Dywizji, dwóch dowódców brygad, pięciu dowódców batalionów. Padło w walce trzech majorów.

[...] Na San Angelo zaległy resztki baonów 5 KDP – 13., 14., 15., 16., 17., 18. Wszystkie bardzo skrwawione, poza 1. 7 baonem, komandosami i ulanami. Pozostałe bataliony miały za sobą pierwsze natarcie. Na Gardzieli czołgi cofnęły się o wylom. Ubezpieczyły własnymi siłami. Na Głowie Węża, w przednim ugrupowaniu 6. baonu, jest 80 ludzi i jeden żywy oficer. W trzech kompaniach, które brały udział w bitwie – 1., 2. i 3., bo 4. była z mjr. Poluchem przy czołgach na Mass Albanecie – zabici lub ranni wszyscy. W kompanii zostało całych dwóch dowódców plutonów. Na [wzgórzu] 593 resztki 4. baonu, w którym na dziewiętnastu oficerów biorących udział w akcji 3. kompanii zginęło dziesięciu, rannych czterech. Po raz trzeci pozycje musi utrzymać 3. baon, w którym w walk pozycyjnych uprzednich tylko jeden dowódca kompanii i dwóch dowódców plutonów wyszło cało.

Świeże odwody

Pułki Ulanów Karpackich i Poznańskich obstawiają rozległy odcinek. Nie można ich zdjąć. Szwadron 15. Pułku Ulanów Poznańskich był użyty w akcji. Został jedynie 5. baon bez 1. kompanii, która 17 maja walczyła.

1. baon [w sile] czterech oficerów i osiemdziesięciu żołnierzy ma ruszyć na miejsce 5 baonu, skoro kompanie 5. baonu ruszą. 2. baon, ten nie rozbity [...] zorganizował 1. kompanię w stanie trzech oficerów i czterdziestu ośmiu szeregowych i oddaje do dyspozycji.

Co dokonano? Wylamano połowę amfiteatru. Wyliminowana ogonie z Widma, San Angelo. Przytłumiono ogień Albanety. Odnaleziono drogę dla czołgów na Albanetę [...]. 16. baon patrzy na drogę nr 6, na tyły nieprzyjaciela, na San Lucia i zagraża przelaniem wąskiego grzbietu 575 i odcięciem Klasztoru.

XIII Korpus Brytyjski poczynił postępy. 78. Dywizja posunęła się czołgami do drogi nr 6. Lada moment grozi Niemcom odcięcie. Dowództwo na podstawie tych przesłanych danych (gen. Anders) przewiduje, że to już przesilenie i że nieprzyjaciel w nocy 17 na 18 maja powinien wycofać się z Klasztoru.

Rano 18 maja [splywają] meldunki do [Dowództwa] Korpusu: [wzgórze] 569 opanowane dość swobodnie. Patrol szturmowy wyszedł na Klasztor. 6 baon oczyszcza Albanetę. Część 5. baonu przed [wzgierzem] 593, druga część idzie na Klasztor.

W opuszczonym przez Niemców Klasztorze patrol 12. Pułku Ulanów, którzy mieli pozycje najbliżej Klasztoru, zatknął polską flagę (początkowo proponując 12. Pułku Ulanów), a obok flagę brytyjską.

Na odcinku 5 KDP po zajęciu Klasztoru cały dzień 18 maja trwały walki o szczyt wzgórza San Angelo. 19 maja Dowództwo Dywizji Kresowej wysłało meldunek do Dowództwa Korpusu: „Linia Gustawa przelamana. Niemcy na grzbiecie Monte Cassino odcięci. Łączność z XIII Brytyjskim Korpusem nawiązana. Grzbiet Castallona utrzymany”.

Linia Gustawa biegła podwójnym rzędem umocnionych wzgórz, przez Passo Corno, San Angelo, 575, 593, 569, ku Klasztorowi, który osiadł na dolinę rzeki Liri.

LINIA HITLERA I WALKI O PIEDIMONTE

Linia Hitlera z Cairo spadała przez 593 na Piedimonte, które jak Klasztor leżało z wglądem na drogę nr 6 i dolinę Lirii i ogniami flankującymi uniemożliwiała posuwanie się drogą nr 6 XIII Korpusowi Brytyjskiemu.

Korpus zdecydował się na ciężkie walki o Piedimonte, bo [...] chciał pokazać, że jest silny i zdolny do wykonywania ciężkich zadań. Do zdobycia Piedimonte stworzono grupę mieszaną

pod dowództwem płk. Władysława Bobińskiego, w skład której weszły:

- 6. Pułk Pancerny „Dzieci Lwowskich”, dowódca ppłk Henryk Świetlicki (trzon natarcia) – dotąd nie brał udziału w walkach. W tym pułku byli Kank [pisownia nazwiska niepewna, ASz], Kazimierz Wróbel i Józef Chmaj, jako podporucznicy. Kank był dowódcą plutonu czołgów. Dowódcą Brygady czołgów był gen. Bronisław Rakowski, a zastępcą ppłk Władysław Bobiński,
- Grupa piechoty ppłk Jana Lachowicza, która zajęła stanowiska, a którą dowodzi mjr Franciszek Osmakiewicz,
- Piechota z 5. baonu 2. Brygady ppłk. Karola Pilata. Na stanowiskach po pierwszym natarciu,
- Pluton moździerzy ciężkich,
- 9 PAL-u [Pułk Artylerii Lekkiej],
- brały udział p-panc. na gąsienicach,
- saperzy,
- Wsparcie ciężkiej artylerii 10 i 11 PAC-u [Pułków Artylerii Ciężkiej].

20 maja

Pułk Bobińskiego wykonuje natarcie czołgów, bez rozpoznania, bez wsparcia piechoty, bez przygotowania artyleryjskiego i bez dostatecznej ilości paliwa. Ogromne starty w czołgach wystawionych na broń pancerną niemiecką.

21 maja

Rano od nawały artylerii niemieckiej na postojach jest ranny ppor. Józef Chmaj i ciężko ranny ppor. Kazimierz Wróbel – bezwładne nogi, [później popelnił] samobójstwo w szpitalu w Egipcie – który przyszedł zameldować, że w nocy w czołgu z jego plutonu założono gąsienicę i człon jest sprawny. Wtedy został ciężko ranny został również dowódca 6. Pułku ppłk. Henryk Świetlicki.

25 maja

Rano zajęto zupełnie zniszczone Piedimonte, po pięciu dniach ciężkich walk, okupionych wielkimi stratami, szczególnie czołgów. 6. Pułk Pancerny stracił 27 czołgów (rozbitych i unieruchomionych). W ten sposób padła Linia Hitlera. 25 maja o godz. 19.00 zawieszono polską flagę na Monte Cairo.

„Ktoś tutaj był i był, a potem nagle zniknął i uporczywie go nie ma”.

(W. Szymborska)

Janusz Pisula (1947-2023)

Kiedy przywołujemy w pamięci postać Janusza Pisuli, który niedawno od nas odszedł (4 marca 2023 r.), jawi się On jako człowiek otwarty, szczerzy, bezpośredni, a jednocześnie pasjonat, działacz społeczny, nauczyciel, dyrektor.

Gromadził wokół siebie ludzi i pozytywnie motywował do działania w celu realizacji wspólnego dobra.

Chcąc uczcić pamięć Zmarłego, podkreślić Jego zasługi i podziękować mu za pracę na rzecz społeczeństwa Trzciiany, niech mi wolno będzie, jako sprawującej funkcję wiceprezesa Towarzystwa Przyjaciół Trzciiany przypomnieć Jego dokonania na drodze zawodowej i społecznej.

Wszyscy dobrze znaliśmy śp. Janusza. Przez wiele lat nasze drogi spletały się na polu pracy społecznej.

Nasz wielki poeta J. Kochanowski powiedział: *„Służymy poczciwej sławie, a jako kto może, niech ku pożytku dobra wspólnego pomoże”*. Te słowa były wyznacznikiem Jego posłannictwa życiowego zarówno w pracy zawodowej jak i społecznej.

Swoją pracę pedagogiczną rozpoczął w Liceum Ogólnokształcącym w Brzozowie, gdzie uczył przedmiotów: fizyka i technika. Równocześnie był instruktorem ZHP w brzozowskiej Komendzie Hufca. Następnie, decyzją Kuratora Oświaty w Krośnie został powołany na stanowisko wizytatora do spraw bezpieczeństwa i higieny pracy. Po powrocie do Trzciiany podjął pracę w Zbiorczej

Szkole Gminnej i równocześnie w Zespole Szkół Budownictwa Wodnego i Melioracji. Decyzją gminnego dyrektora szkół powierzono mu funkcję zastępcy dyrektora Zespołu Szkół w Trzcianie, a następnie dyrektora. Z tego też stanowiska odszedł na zasłużoną emeryturę. Za swoją pracę zawodową otrzymał wiele nagród, wyróżnień, listów gratulacyjnych, medali i odznaczeń resortowych, m.in.: odznakę Zasłużony dla Województwa Rzeszowskiego, srebrny medal od Podkarpackiego Stowarzyszenia Samorządów Terytorialnych, Złoty Krzyż Zasługi.

Był aktywnym działaczem społecznym. Przez kilka kadencji pełnił mandat radnego. Bardzo mocno angażował się w pracę społeczną związaną z budową szkoły. Pełnił funkcję zastępcy przewodniczącego społecznego komitetu budowy.

Był inicjatorem i głównym organizatorem Regionalnego Domu Tradycji Ludowych. Pełnił również funkcję prezesa Towarzystwa Przyjaciół Trzciiany.

Popularyzując kulturę regionalną redagował książki: „Trzciana – zarys dziejów wsi i szkolnictwa”, monografię „Trzciana – zarys dziejów wsi” i samodzielną pozycję albumową „Ślady dziejów wsi”. Był także miłośnikiem folkloru. Już jako młody człowiek uczestniczył w zespole Marii i Józefa Dziejdziców. Po latach wydał płytę z zapisem nut i przyśpiewek ludowych wykonywanych przez zespół. Był lokalnym patriotą zaangażowanym w sprawy naszej społeczności.

„To tak trudno wytłumaczyć... Że kogoś się już nie zobaczy... Że już koniec, że nie wróci”...

Pozostały nam wspomnienia. Był człowiekiem życzliwym, pełnym humoru, nieraz rozbawiający nas do łez. Żegnaj Go w imieniu Towarzystwa Przyjaciół Trzciiany, lokalnej społeczności, na rzecz której pracował, a także *„...Cień przyjaciół Cię żegna i śpiewa głosem cichszym od szeptu zapomnianych liści”*.

Miarą wartości człowieka jest rozmiar pustki, jaką po sobie zostawia. Będzie nam Go brakowało. Kiedyś był i żył wśród nas. Nie zapomnimy o Nim, Jego dzieła będą świadectwem kreatywnych i pożytecznych działań na rzecz innych.

„Non omnis moriar”.
Tłumacząc Horacego
(*„Nie wszystkich umrę”,*
albo *„Nie cały umrę”).*

Teresa Łagowska

„Ciszą cmentarną ukołysany, z dala od życia i znoju, dobiwszy wreszcie cichej przystani, niech odpoczywa w pokoju”.

Ostatnie pożegnanie śp. Janusza Pisuli, Trzciana, 8 marca 2023 r.

Msza św. pogrzebowa w kościele pw. św. Wawrzyńca w Trzcianie. Wśród księży koncelebransów ks. proboszcz dr Janusz Winiarski oraz ks. Zbigniew Miśtak, szwagier Zmarłego.

Kondukt pogrzebowy w drodze na cmentarz.

Urna z prochami Zmarłego spoczęła w grobowcu rodzinnym.

Tłumy żegnających i mnóstwo kwiatów – niech wyznaczą drogę do Najwyższego.

Fot. Z. Lis

Pożegnanie Pani Janiny Gawęł – Dyrektora NSP w Bratkowicach

*Nie umiera ten, kto trwa
w pamięci żywych...*

ks. Jan Twardowski

Z ogromnym bólem, 23 marca 2023 r. w kościele pw. św. Jana Chrzciciela w Bratkowicach, pożegnaliśmy Panią Janinę Gawęł – wieloletnią dyrektora NSP w Bratkowicach. Naszą serdeczną przyjaciółkę, koleżankę, wspaniałą nauczycielkę o wielkim sercu, wychowawcę wielu pokoleń młodzieży...

Śmierć Pani Dyrektor, 21 marca, była dla nas ogromnym zaskoczeniem. Jak zwykle przyszła nie w porę, zbyt wcześnie, nagle i niespodziewanie.

Pani Dyrektor przyszła na świat 22.12.1954 r. w Bratkowicach. Jej dzieciństwo było wypełnione nauką i pracą w gospodarstwie rodziców. Już jako dziecko poznała trudy życia, które wynikały z powojennej rzeczywistości na wsi.

W pewnym momencie zapragnęła rzeczy, na tamte czasy, trudnej – postanowiła zostać nauczycielem. Rozpoczęła naukę w Wyższej Szkole Pedagogicznej na wydziale Matematyki i Fizyki. Po tym czasie zaczęła uczyć w szkole. W poszukiwaniu pracy trafiła w 1977 do Szkoły Podstawowej w Szkodnej. Tam, jak pani Stanisława Bozowska, tytułowa bohaterka znana z noweli *Silaczka*, rozpoczęła pracę w maleńkiej, wiejskiej szkółce.

Od 1983 związała się na stałe ze swoją rodzinną miejscowością, pracując jako nauczycielka matematyki w Szkole Podstawowej nr 3, gdzie w 1997 r. została jej dyrektorem. Podjęła studia podyplomowe z Zarządzania Oświatą na Politechnice Rzeszowskiej, aby jak najlepiej służyć szkole, która nosi zaszczytne imię Żołnierzy Armii Krajowej. Pani Dyrektor przez cały czas dbała, żeby w placówce podejmowano działania mające na celu krzewienie patriotyzmu, wiedzy o Armii Krajowej i jej bohaterach. Jej uczniowie brali udział w rajdach szlakami Żołnierzy AK, kon-

kursach wiedzy o AK, licznych uroczystościach. Efekty tej pracy zostały docenione – 11 czerwca 2007 roku szkoła, decyzją Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, uhonorowana została Medalem „Pro Memoria” za wybitne zasługi w utrwalaniu pamięci o ludziach i czynach w walce o niepodległość Polski podczas II wojny światowej i po jej zakończeniu.

Druga dekada XXI wieku okazała się bardzo trudna dla naszej placówki. Malejąca liczba dzieci sprawiła, iż pojawiło się widmo zamknięcia szkoły. Dzięki determinacji Pani Dyrektor, jej odwadze i poświęceniu w 2013 r. powstała Niepubliczna Szkoła Podstawowa, która w tym roku obchodzi 10-lecie swojego istnienia. Po zmianie nazwy dalej pozostała dyrektorem szkoły, z którą tak długo była związana. Pełniła tę funkcję przez 26 lat. To dzięki niej nasza placówka istnieje. Temu miejscu poświęciła swoje serce, czas i całą siebie. W samej oświacie przepracowała 46 lat. Była przez wszystkie lata wzorem ogromnej pracowitości. Wychowała pokolenia wspaniałych ludzi, którzy ciepło i serdecznie ją wspominają. Kochała naszą małą Ojczyznę – Bratkowice i tej miłości uczyła innych.

Pani Dyrektor, mimo przejścia na emeryturę nie zwalniała tempa. Stale dbała o rozwój, zabiegała o sprawy drobne i ważne. Stwarzała uczniom możliwości wszechstronnego rozwoju. Zawsze angażowała się w problemy swoich wychowanków, nauczycieli i pracowników. Jesienią 2021 r. w plebiscycie „Szkoła Roku 2021” zorganizowanym przez gazetę *Nowiny* nasza szkoła zajęła I miejsce. Oprócz tego placówka za rok szkolny 2021/22 otrzymała bon sportowy za zajęcie III miejsca w Gminnym Systemie Współzawodnictwa Sportowego Dzieci i Młodzieży.

Żyła pięknie, skromnie, w przyjaźni ze wszystkimi. Dobro dziecka było dla niej najważniejsze.

Mało kto wie, że Pani Dyrektor była „człowiekiem renesansu”

– świetnie uczyła matematyki, a oprócz tego malowała obrazy i pisała wiersze. Lubiła teatr, kino, dobrą muzykę i literaturę. Interesowała się sportem. Cechowała ją ogromna wrażliwość na piękno, dobro i prawdę.

Pani Dyrektor, obiecujemy, że dołożymy wszelkich starań, aby kontynuować dobre tradycje naszej szkoły, *by dzieło, które podjęłaś mogło dojrzewać*. Będzie Pani obecna w naszej pamięci i wspomnieniach.

Dziękujemy za owocną służbę dla dobra wspólnego, którą Pani podjęła i pełniła przez tyle lat. Jesteśmy wdzięczni za wspólne chwile, przekazaną wiedzę, uśmiech i dobre słowo. Swoim charakterem, postawą życiową, pogodą ducha, otwartością i życzliwością wobec drugiego człowieka pokazywała nam Pani, co jest w życiu ważne i istotne. Pozostanie Pani na zawsze w naszych sercach jako człowiek wielkiej dobroci, pomocnie wyciągniętej dłoni, której wielokrotnie doświadczaliśmy...

Droga Pani Dyrektor – spoczywaj w pokoju!

Faustyna Ząbczyk-Olchowy,
ks. Rafał Majerski

Wycinek z twórczości śp. Janiny Gawęł

Bociany

Na wysokim słupie
bocianie podrostki
wystawiają łebki z gniazda.
Kontemplują urok
swej rodzinnej wioski.

My mamy wakacje,
no a dla bociana
wkrótce zacznie się nauka-
trudnego latania.

Miesiąc szybko minie
I bociani sejmik będzie obradował –
Czy adept latanie
dobrze opanował.

Umiejętność trudna,
który nie podola
musi w zoo lub w kurniku
tutaj przezimować.

Stąd się mówi w szkole czasem
o kimś, że zimował będzie,
jak powtarzać musi
jeszcze raz tę samą klasę.

(lipiec 2016)

Czerwiec

Czerwiec pachnie...!
Odurzająco jaśminami,
słodko akacjami i lipami,
delikatnie jak perfumy,
albo pączki... różami.

To róże białe, żółte, kremowe,
różowe, czerwone, purpurowe
opanowały ogrody, skwery, parki.

Przycupnęły w ogrodach
jak kopki kolorowe
albo czule oplatają
pergole i parkany.

W miejskich parkach i na rabatach
tworzą barwne szpalery i dywany.
I widziałam olbrzymi krzew róży
tuż przy drodze rosnący –
cały w czerwonych kwiatkach.

Przypominał...
spod góry Synaj – krzak gorejący.

Lipiec

Żar się leje z nieba
choć wczesna godzina.
Przyschły trawy, więdną kwiaty,
Szczerwieńiała jarzębina.

To upalny lipiec
wziął świat we władanie.
Pozłocił pszenice i posrebrzył żyta.
Daje znać, że już pora
Zacząć...
zbóż zbieranie.

(2017)

Mgr Janina GAWEŁ

(22 XII 1954 – 21 III 2023)

*„Bliznę po odejściu
– dobra pamięć leczy”
(Zbigniew Herbert)*

21 marca 2023 r. zmarła, nieoczekiwanie, Janina Gaweł, nauczycielka, która przez ponad 40 lat swojej pracy pedagogicznej służyła uczniom, rodzicom i nauczycielom. Jej odejście nappełniło smutkiem i żalem nie tylko najbliższą rodzinę, ale i rodzinę nauczycielską pracującą w szkołach na terenie Bratkowic i gminy Świlcza.

Z głębokim smutkiem i żalem całe środowisko nauczycielskie, uczniowskie i mieszkańcy gminy, którzy znali ostatnio śp. Dyrektorkę Niepublicznej Szkoły Podstawowej Nr 3 im. „Żołnierzy AK” – Stowarzyszenia „Nasza Trójka” przeżywało nieoczekiwaną, przedwczesną śmierć nauczycielki, wychowawczyni, koleżanki, dyrektorki, przyjaciółki. Taka śmierć zawsze jest – dla tych, którzy zostają – trudnym pytaniem, na które nie jesteśmy przygotowani. Dla wielu jest to bardzo bolesne doświadczenie.

Przez całe życie była blisko związana ze najpierw ze Szkołą Podstawową Nr 3 w Bratkowicach, a później tą samą, ale pod nazwą, Niepubliczna Szkoła Podstawowa im Bohaterów AK Stowarzyszenia „Nasza Trójka”.

Ukończyła szkołę podstawową w Bratkowicach i pracowała – w Bratkowicach.

1 IX 1971 r. rozpoczęła pracę w szkole jako matematyczka, a w okresie od 1 sierpnia 1977 roku do 31 sierpnia roku pełniła funkcję dyrektora szkoły. Aktywna do końca życia – zmarła nagle 21 marca 2023 r.

Kol. Janina na zawsze pozostanie w naszej pamięci jako niezastąpiony dyrektor, wspaniały nauczyciel i wychowawca, a także najlepsza koleżanka i mentorka, Wspaniały Człowiek.

WYIMKI Z BOGATEGO I PRACOWITEGO BIOGRAMU ZAWODOWEGO

– W lipcu 1976 r. Kol. Janina Gaweł otrzymała tytuł magistra w zakresie matematyki.

– W latach 1974-1976 była przewodniczącą zespołu samokształceniowego nauczycieli matematyki z rejonu.

– W sierpniu 1976 r., w związku z reorganizacją szkolnictwa na terenie gminy, rozpoczęła pracę w SP nr 3

– W 1984 r. – została po raz pierwszy dyrektorem SPNr3 w Bratkowicach i była nim do sierpnia 1991 r. Funkcję tę piastowała ponownie (już jako dyrektor NSP Nr 3 im. „Żołnierzy AK” w Bratkowicach) w latach 1997 – 2003.

– W latach 1991-1997 uczyła matematyki, pełniła obowiązki Inspektora d/s. bezpieczeństwa i higieny pracy; prowadziła aktywną i nagradzaną na szczeblu województwa i kraju działalność Młodzieżowego Ruchu Turystycznego. Działała w Zarządzie związków zawodowych ZG ZNP Świlcza.

– Większość swojego ziemskiego samotnego życia, gdyż nie założyła własnej rodziny oddała szkole. W ciągu prawie 50 lat pracy zawodowej była wielokrotnie wyróżniana nagradzana odznaczana. Otrzymała m.in.:

– w 1975 r. nagrodę II stopnia Ministra Oświaty i Wychowania;

– w 1981 r. i w 1987 r. nagrodę specjalną Kuratora Oświaty i Wychowania za osiągnięcia wybitnych rezultatów w pracy dydaktycznej i wychowawczej;

– w 1983 r. nagrodę I stopnia w uznaniu zasług i osiągnięć w pracy dydaktyczno-wychowawczej gminnego dyrektora szkół;

– w 1985 r. Złoty Krzyż Zasługi.

Podejmowała szereg inicjatyw służących rozwojowi szkoły.

Pasją Pani Dyrektor była matematyka, harcerstwo, turystyka i... grzybobranie. Uczniowie reprezentowali niejednokrotnie SP nr 3 w eliminacjach wojewódzkich konkursów matematycznych. Promowała „królewską grę” – szachy.

Cały czas zawodowy była aktywnym matematykiem, znakomitym dydaktykiem i moderatorem zajęć lekcyjnych. Lubiła dzielić się wiedzą, a także jako wolontariuszka poma-

gać dzieciom zrzeszonym w świetlicy terapeutycznej.

Większość życia osobistego spędziła w jednym miejscu, swoim miejscu na ziemi, Rzeszowie. Stąd samochodem codziennie dojeżdżała i punktualnie przed ósmą godziną stawała na progu szkoły. Była zapaloną turystką, pieszą, rowerową i samochodową, miłośniczką przyrody, w tym kwiatów i lasów. Była działkowcem i wędkarką.

Człowiekiem wysokiej kultury osobistej, wrażliwym na los drugiej osoby, osobą towarzyską, mądrą, tolerancyjną i niezwykle skromną. Dla wielu osób była przykładem dobrego człowieka. Zapewne przekazała swoim bliskim wiele pięknych historii ze swojego życia a wielu uczniom mądrość wiedzy.

Była zawsze zaangażowana, energiczna, konsekwentna, otwarta na potrzeby uczniów, cieszyły ją ich sukcesy, martwiły sprawy trudne. Nie szczędziła sił i czasu. Była wzorem wielkiej pracowitości. Zawsze prezentowała szczególną odpowiedzialność, chętnie podejmowała dodatkowe zadania i inicjatywy, prowadzące do wysokich wyników szkoły i uczniów. Spełniała się w trudnej pracy nauczyciela i dyrektora szkoły.

Odeszła, pozostawiając puste miejsce, którego nikt nie zdoła zastąpić. Jednak z przekonaniem, że życie nie kończy się tu na ziemi, bo Bóg jest Miłością – wierzymy, że będzie żyć wiecznie w nigdy nie gasnącej Miłości.

W dniu pogrzebu – byli z Nią Rodzina, Władze Gminy Świlcza z wicewójtem Sławomirem Styką, dyrektorami wszystkich szkół i placówek oświatowych z terenu Gminy, Radnymi Rady Powiatu Rzeszowskiego, Rady Gminy Świlcza, Sołtysami, Druhami OSP z terenu Bratkowic, Członkami Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Bratkowickiej i mieszkańcami Bratkowic.

To była kolejna ważna lekcja nt.:

*„Śpieszmy się kochać ludzi,
tak szybko odchodzą”
(ks. Jan Twardowski)*

Patrząc na życie Zmarłej Pani Dyrektor wiemy, że nie wolno marnować żadnej chwili swego życia, trzeba wybierać to, co najważniejsze, trwałe, nieprzemijające. I choć pożegnania są zawsze smutne przyświeca, żyjącym jeszcze, chrześcijańska nadzieja, że dobry i miłosierny Bóg, u którego dobre czyny idą za człowiekiem, otworzy Jej bramy raju.

Nieodżałowanej pamięci Janina Gawęł pozostaje częścią historii Bratkowic i gminy Świlcza – historii Szkoły Podstawowej nr 3 i Niepublicznej Szkoły Podstawowej im. Żołnierzy AK w Bratkowicach. Niech spoczywa w pokoju.

OD REDAKCJI „TRZCIONKI”

Z wielkim smutkiem żegnamy naszą Koleżankę: Korespondentkę i Redaktor p. Janinę Gawęł, piszącą sumiennie i systematycznie, głównie na temat problemów wychowawczych i oświatowych, na zasadach dobrowoli i aktywności społecznej, prawie do każdego numeru „Trzcionki”. Poprzez promocję środowiska własnego, osiągnąć uczniów, współpra-

cy szkoły ze środowiskiem na wielu płaszczyznach zasłużyła w pełni na podziw i uznanie. Jej artykuły oszczędne w słowie, konkretne i zwięzłe zilustrowane bogatym materiałem fotograficznym znane były w środowisku oświatowym całej gminy.

Przez wiele lat ujmowała nas swoją serdecznością, uśmiechem i optymizmem. Pełna osobistego uroku, zawsze radosna i taktowna, niecodziennym sposobem bycia rozświetlała wszelką szarżę i codzienność. Była niedoścignionym wzorem klasy i wielkiej kultury. Ceniliśmy Ją jako koleżankę i szanowaliśmy jako autorkę tekstów prasowych znakomitą nauczycielkę. Była wspaniałą towarzyszką wyjazdów turystycznych, gościem i uczestnikiem zebrań i konferencji zawodowych świątecznych spotkań okazjonalnych, podczas których wyróżniała się znanstwem turystycznych tras, zabytków kultury, przyrody ojczystej i historii Ziemi Rzeszowskiej i Polski.

Wypełniała szkołę swoją serdecznością i pogodą. Wspierała w trudnych chwilach, motywowała do dzia-

łania, pomagała i sprawiała, że niemożliwe stawało się możliwe.

Taką ją też pamięta społeczność bratkowicka i gminna.

Była wymagającym dyrektorem, ale i serdeczną koleżanką. Dbała o szkołę, wychowanków i nauczycieli jak o własny dom. Angażowała lokalną społeczność do działań na rzecz szkoły.

Pozostawiła po sobie duży spadek w postaci wielu pokoleń wychowanków i nauczycieli, którzy dzięki niej zdobywali doświadczenie. Jej największym dziełem a zarazem spuścizną, którą widzimy dzisiaj, jest przede wszystkim, chluba szkoły i gminy.

Grono nauczycielskie wspomina ją jako sprawiedliwego i życzliwego człowieka. Z pewnością pozostanie w dobrej pamięci uczniów, rodziców oraz koleżanek i kolegów z pracy.

Pani Jasiu, jako nauczyciel i wychowawca – dbała Pani o wszystkie potrzeby uczniów, nie szczędziła sił i czasu. Jako kolega i przyjaciel – była Pani niezawodna. Spoczywaj w Pokoju.

W imieniu redakcji „Trzcionki”

Zofia Dziedzic

Z wielkim smutkiem informujemy, że w kwietniu br. odeszła na zawsze w wieku 77 lat

Krystyna Kornak

pedagog, polonistka, emerytowana nauczycielka, ostatnio Szkoły Podstawowej im. Św. Jana Kantego w Świlczy

Był to Człowiek prawy i szlachetny, przyjazny i życzliwy, otwarty dla świata i ludzi o dużej wiedzy, pełna pasji, humoru i ciepła. Wychowawczyni wielu uczniów. Aktywnie włączała się do pracy związkowej jako długoletni członek ZNP. Pomagała młodym nauczycielom i pracownikom szkoły w rozwiązywaniu ich problemów.

Po przejściu na emeryturę nie przestała angażować się w pracę społeczną i związkową.

W jej ostatniej ziemskiej drodze w Sędziszowie Młp. w dn. 11 kwietnia 2023 r., gdzie mieszkała, spoczęła na cmentarzu parafialnym w rodzinnym grobowcu. Żegnała ją najbliższa rodzina, byli uczniowie oraz koleżanki i koledzy nauczyciele, członkowie Sekcji Emerytów i Rencistów ZNP Oddział w Świlczy wraz z przewodniczącą sekcji mgr Barbarą Wróbel, dawni współpracownicy, pracownicy administracji szkoły.

„Odeszła cicho i bez pożegnania, jakby nie chciała swym odejściem smucić”.

(ks. J Twardowski)

Zapamiętana zostanie jako człowiek życzliwy, mądry, ciepły, wrażliwy. Była wspaniałą koleżanką i sumiennym pracownikiem. Na zawsze będzie obecna w pamięci i we wspomnieniach. Ufamy, że pozbawiona ziemskich trosk z pogodą kroczyć będzie wśród łąk wieczności. Niech odpoczywa w spokoju.

Najbliższym i Rodzinie Naszej koleżanki Krystyny wyrazy głębokiego współczucia składają:

Kol. Kol. Sekcji Emerytów ZNP Oddział Świlcza

Zgodnie z zapowiedzią prezentujemy dziś pierwszą część historii GCKSiR – krótko, wspominkowo. Może Czytelnicy znajdą tu wydarzenia, w których uczestniczyli. Może o jakichś nie wiedzieliście. Jeśli jesteście ciekawi naszych początków – zapraszamy do lektury.

Karolina Salach

Historia Gminnego Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzcianie (cz. I) Lata 2005-2010

Na terenie dzisiejszej Gminy Świlcza pierwszy ośrodek kultury – Dom Ludowy powstał w 1904 roku i szybko stał się kulturalnym centrum wsi. Mieścił się w Trzcianie, w budynku obecnego Regionalnego Domu Tradycji Ludowych. W latach powojennych utworzono tam Klub Inteligencji Wiejskiej.

W 1979 roku rozpoczęto budowę Nowego Domu Ludowego, którą zakończono 14 czerwca 2003 roku uroczystym otwarciem. Zaprezentowano wówczas widowisko obrzędowe „Trzciańskie wesele” autorstwa Marii i Józefa Dziedziców. Budynek Nowego Domu Ludowego jest siedzibą ośrodka kultury do dziś – mieści się tu Gminne Centrum Kultury Sportu i Rekreacji, Gminna Biblioteka Publiczna, redakcja kwartalnika „Trzcionka” oraz siedziba Towarzystwa Przyjaciół Trzciany.

W gminie Świlcza działało wiele zespołów muzycznych, teatralnych i tanecznych: Bratkowice – kapela ludowa, grupa śpiewacza, grupa teatralna; Dąbrowa – kapela Łobodów, zespół folklorystyczny (Maria Pomianek), kapela ludowa (Ludwik Czachor); Przybyszówka – kabaret KGW, kapela ludowa; Trzciana – chór

Cantus, chór Kantuski, Zespół Pieśni i Tańca (Franciszek Wojcieszek), Zespół Regionalny (Maria i Józef Dziedzicowie), Zespół Pieśni i Tańca (Marta Kuźniar); Woliczka – kapela Kubiczów, zespół śpiewaczy.

1984 Wyjazd Zespołu Regionalnego do Norwegii.

1992 60-lecie chóru Cantus z Trzciany.

2003 Wesele Trzciańskie – otwarcie Gminnego Centrum Kultury.

Fot. archiwum Marcin Czech

2004 I Podkarpackie Forum Lokalnej Prasy Samorządowej w Trzpcianie.

2004 Ogólnopolski Konkurs Tradycyjnego Tańca Ludowego w Trzpcianie – ZPiT Pułanie oraz kapela ludowa.

2005 Dzień Seniora w Trzpcianie.

2005 Gminne Dożynki w Dąbrowie.

2005 I Podkarpackie Święto Miodu w Trzpcianie.

2005 Światowy Festiwal Polonijnych Zespołów Folklorystycznych w Bratkowicach.

W międzyczasie na skutek przemian ustrojowych i społecznych w 1997 roku Gminny Ośrodek Kultury został zlikwidowany, a dotychczasowa kierownik GOK – Maria Pomianek została mianowana Inspektorem ds. kultury Urzędu Gminy. Role ośrodków kultury pełniły wówczas funkcjonujące na terenie gminy Domy Strażaka i Domy Ludowe.

Organizowano wydarzenia kulturalne, artystyczne i sportowe. W 2004 roku po raz pierwszy zawiązał w Trzpcianie Ogólnopolski Konkurs Tradycyjnego Tańca Ludowego.

20 lipca 2005 roku decyzją Wójta Gminy Świlcza, pana Wojciecha Wdowika oraz uchwałą Rady Gminy Świlcza utworzono Gminne Centrum Kultury w Świlczy z siedzibą w Trzpcianie. Była to decyzja bardzo ważna dla życia kulturalnego Gminy, ale niosła za sobą szereg utrudnień. Utworzenie placówki kultury w środku roku budżetowego wymagało wstrzymania faktycznej działalności o kilka miesięcy, kiedy to uwzględniono GCK w planach finansowych. Funkcję Dyrektora objął Adam Majka, ówczesny Inspektor ds. kultury Urzędu Gminy Świlcza, który

stanowisko to piastuje do dziś. W ciągu całego roku 2005 zorganizowano 27 przedsięwzięć kulturalnych.

Utworzenie ośrodka kultury to niewątpliwie ważne wydarzenie. Chciałoby się jednak zapytać. „W porządku, ale co dalej?”. Wszak ośrodek zaczynał niemalże od zera. Nie miał doświadczonych licznej kadry, kostiumeria w porównaniu do dzisiejszej była mocno uboga. GCK nie miał też pozycji wśród innych placówek kulturalnych. To wszystko musiało przyjść z czasem. A co ważniejsze, z ogromem pracy i zaangażowaniem.

2006 Przegląd Amatorskiego Ruchu Artystycznego w Trzcianie – Chór Gama ze Świlczy.

2007 Międzynarodowe Spotkania Folklorystyczne Sędziszów Młp. – Świlcza – koncert w Bratkowicach – Zespół Slezan z Czech.

2007 Nagranie do programu Spotkania z Folklorem w Kolbuszowej – ZPiT Pułanie i Kapela Muzykanty z Trzciany.

2008 Podkarpacka Konferencja Rolnictwa Ekologicznego w Trzcianie.

2008 Światowy Festiwal Polonijnych Zespołów Folklorystycznych – koncert w Bratkowicach

2008 Widowisko Sobótki w Trzcianie.

2009 Festiwal Folklorystyczny w Czechach – ZPiT Pułanie i Kapela Olsza.

2009 Konkurs Pasikonik w Mielcu – Zespół Taneczny Kolorret.

2010 Gminna Wigilia KGW w Trzcianie.

Nie są to wszak elementy, które ośrodek dostaje za sam fakt jego powstania. Na szczęście nie brakowało ludzkiego zapału, potencjału i chęci realizacji pasji i zamierzeń artystycznych. Dodatkowym atutem była przychylność Rady Gminy Świlcza i Wójta.

Od samego początku GCK skupiało artystów przeróżnych form sztuki – tancerzy, muzyków, wokalistów, plastyków. Wkrótce po utworzeniu placówki, zaczęły przy niej działać Zespół Taneczny Koloret (pod kierownictwem Ewy Chmaj), Zespół Pieśni i Tańca Pułanie (choreograf: Krystyna Szczerbiak, obecnie Piotr Drozd) oraz Kapela ludowa: Muzykanty i Olsza, a wkrótce także Młoda Olsza (pod kierownictwem Romana Olszowego). Pod opieką GCK powstały także zespoły: wokalny VOLARE z Dąbrowy (pod kierownictwem Dominika Lorenca) czy INSIDE z Trzciany (kierowany przez Pawła Rączego), Młodzieżowa Grupa Teatralna (kier. Mariusz Turzański) oraz Zespół Fletów Prostych (kier. Roman Olszowy). Młodzież z terenu gminy rozwijała swoje pasje także na zajęciach koła gitarowego (prowadzonych przez Pawła Rączego) i tańca – towarzyskiego w Mrowli (prowadzone przez Jarosława Kozioła) i nowoczesnego w Dąbrowie (Edyta Śliwa). Przez wiele lat w Trzcianie działało Koło Fotograficzne prowadzone przez Zbigniewa Lisa. W 2010 roku powiększono działającą na bazie Zespołu Regionalnego Grupę Obrzędową o zespół taneczny i nadano jej nazwę „Grupa Obrzędowa im. Marii i Józefa Dziedziców”.

Na przestrzeni lat 2005-2010 budżet Gminnego Centrum Kultury wzrósł z 314 000 zł do 699 356 zł.

Rosła także liczba członków amatorskiego ruchu artystycznego i różnorodność organizowanych przedsięwzięć. W 2005 roku GCK razem z Dyrektorem tworzyło 7 pracowników, w 2010 – 9.

Od 2004 roku odbywało się w siedzibie Gminnego Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Trzcianie Podkarpackie Forum Lokalnej Prasy Samorządowej. W 2006 roku zorganizowano pierwszy Przegląd Amatorskiego Ruchu Artystycznego (PARA), zaś w 2007 roku pierwsze (współorganizowane z Gminą Sędziszów Młp.) Międzynarodowe Spotkania Folklorystyczne. Od 2008 roku miała miejsce w Trzcianie Podkarpacka Konferencja Rolnictwa Ekologicznego oraz spotkania Dzieci Rodzicom. 25 lipca 2010 roku zorganizowano pierwszy Turniej Gmin (Gminy Boguchwała – Lubenia – Świlcza). W latach 2005 i 2008 gościliśmy zespoły przybyłe na Światowy Festiwal Polonijnych Zespołów Folklorystycznych.

W roku 2008 po raz pierwszy odegrano „Sobótki” – widowisko obrzędowe związane z przesileniem letnim i tradycjami nocy świętojańskiej.

W 2009 roku Zespół Pieśni i Tańca Pułanie oraz Kapela Olsza wzięły udział w festiwalach folklorystycznych. „Chodničky k domovu” i „Słazskie Dni”. Zaproszenie ZPiT Pułanie do Czech było efektem goszczenia w 2007 roku w naszej gminie zespołów folklorystycznych na Międzynarodowych Spotkaniach m.in. zespołu „Slezanie” z Czech. Razem z Pułanami na scenie zaprezentowały się zespoły z Czech, Słowacji, Łotwy, Węgier i Anglii.

W 2007 i 2010 roku Zespół Pieśni i Tańca Pułanie prezentował się na an-

2010 Nagranie do programu Spotkania z Folklorem w Trzcianie – Kapela Olsza.

tenie TVP Rzeszów w programie „Spotkanie z folklorem”. W 2010 nagranie do tego programu zrealizowano także z kapelą Olsza. W 2008 r. w Skansenie w Kolbuszowej dokonano nagrania telewizyjnego widowiska „Herody” w wykonaniu Grupy Obrzędowej, które wyemitowano w dniach 28 oraz 29 grudnia 2008 roku.

Na przestrzeni tych lat zespoły ruchu amatorskiego brały udział w wielu koncertach, konkursach oraz zgrupowaniach na terenie kraju. Warto tu wymienić np. Przegląd Taneczny „Klaunada” w Rakszawie czy Przegląd Dziecięcych i Młodzieżowych Zespołów Tanecznych „Pasikonik” w Mielcu.

Nie sposób zliczyć wszystkich konkursów współorganizowanych z placówkami oświatowymi (plastycznych, recytatorskich, wokalnych), turniejów sportowych czy spotkań patriotycznych. Co roku tradycyjnie przeprowadzane są dożynki gminne, pikniki rodzinne.

Od początku swojej działalności Gminne Centrum Kultury jest wydawcą kwartalnika „Trzcionka” (początkowo wydawanego przez Towarzystwo Przyjaciół Trzciany, później Samorząd Gminy Świlcza). Od 2006 roku wydawana jest także gazeta „Ziemia Bratkowicka”.

Pierwsze lata działalności jednostki kultury zawsze są ciężkie. To czas nawiązywania relacji, tworzenia bazy wydarzeń i ludzi, zdobywania społecznego zaufania. Ale jest to także czas wysokiej kreatywności, niezliczonych pomysłów i energii napędzającej nowe rozwiązania.

Fot. arch. GCKSiR

Wydarzenia i uroczystości organizowane oraz współorganizowane przez Gminne Centrum Kultury w latach 2005-2010

2005

2005.01.30 Dzień Seniora w Trzcianie
 2005.02.16 XXV Wojewódzki Konkurs Chórów „A capella dzieci i młodzieży”
 2005.03.02 Powiatowa Narada Straży
 2005.03.16 III Ogólnopolski Konkurs dla Redakcji Gazet Lokalnych
 2005.03.17 III Gminny Konkurs Recytatorski „Wiersze Które Lubimy”
 2005.03.18 III Gminny Konkurs Regionalny „Moje Gniazdo”
 2005.03.30 Gminny Konkurs Literacko-Muzyczny „Śpiewajmy Poezję Dziecięcą”
 2005.03.31 III Gminny Konkurs Sztuki Recytatorskiej „Gimnazjalne spotkania ze sztuką”
 2005.04.16 II Gminny Turniej Tenisa Stołowego w GCK w Trzcianie
 2005.04.24 Podkarpackie Forum Lokalnej Prasy Samorządowej w GCK w Trzcianie
 2005.04.27 Konkurs Plastyczny w Przedszkolu w Świlczy
 2005.04.28 Gminny Konkurs „Moje Rondo” w Dąbrowie
 2005.05.01 Występy w ramach XIX Festiwalu Kultury Młodzieży Szkolnej w Trzcianie z udziałem Zespołu Pułanie
 2005.05.03 Obchody Konstytucji 3 Maja w Dąbrowie
 2005.05.21 V Gminny Przegląd Teatrzyków Szkolnych
 2005.06.04 Dzień Samorządu Terytorialnego
 2005.06.05 Festyn z okazji Gminnego Dnia Dziecka w Trzcianie z udziałem Zespołu Pułanie
 2005.06.05 XXV Jarmark Folklorystyczny w Sędziszowie z udziałem ZPiT Pułanie
 2005.06.12 Piknik Rodzinny w Świlczy
 2005.06.12 Piknik Rodzinny w Rudnej Wielkiej
 2005.06.25 15-lecie Samorządu Gminy Świlcza z udziałem Zespołu Pułanie
 2005.06.26 Gminne Zawody Strażackie w Bratkowicach
 2005.07.03 IV Gminny Turniej Sołectw w Trzcianie z udziałem Zespołu Pułanie i Koloret
 2005.07.10 Parafiada w Mrowli z udziałem Zespołu Pułanie
 2005.07.16 60-lecie Koła Gospodyń Wiejskich w Świlczy z udziałem Zespołu Pułanie
 2005.07.17 Gminny Turniej Piłkarski o Puchar Wójta Gminy Świlcza
 2005.07.24 Światowy Festiwal Polonijnych Zespołów Folklorystycznych w Bratkowicach
 2005.07.24 Dni Bratkowic
 2005.07.31 Turniej piłki nożnej w Dąbrowie
 2005.08.28 Zawody Wędkarskie
 2005.09.04 Gminne Dożynki w Dąbrowie z udziałem kapeli Muzykanty i Zespołu Pułanie
 2005.09.11 Manewry Strażackie
 2005.09.16 Otwarcie Euroregionalnego Centrum Informacji Gospodarczej Kulturalnej i Turystycznej z udziałem Zespołu Pułanie
 2005.09.18 II Wyścig Kolarski o Puchar Wójta Gminy Świlcza

2005.10.09 Zawody Lekkoatletyczne w Bratkowicach
 2005.10 Forum Kultury Gminy Świlcza
 2005.11.05 Ogólnopolski Konkurs Tradycyjnego Tańca Ludowego
 2005.11.11 Obchody Święta Niepodległości
 2005.11.19 Andrzejki w GCK
 2005.11.23 Konkurs Tańca Towarzyskiego
 2005.11.25 Spotkanie Młodych Lekkoatletów
 2005.12.03 I Podkarpackie Święto Miodu
 2005.12.18 Konkurs w GCK
 2005.12.30 Wieczór kolęd w Dąbrowie

2006

2006.01.15 Dzień Seniora w GCK
 2006.01.30-02.04 Ferie zimowe
 2006.02.11 II Hufcowy Przegląd Kolęd i Pastorałek
 2006.02.11 Dyskoteka zrzeszonych w Katolickim Stowarzyszeniu Młodzieży z Bratkowic, Świlczy, Trziciany
 2006.02.16 Narada Dyrektorów Placówek Kultury z udziałem Kapeli Muzykanty i ZPiT Pułanie
 2006.02.21 Przedstawienie teatralne o treściach związanych z patologią
 2006.03.02 IV Gminny Konkurs Sztuki Recytatorskiej „Gimnazjalne Spotkania z Poezją”
 2006.03.17 IV Gminny Konkurs Recytatorski „Wiersze które lubimy”
 2006.03.23 IV Gminny Konkurs Regionalny „Moje Gniazdo”
 2006.03.30 II Przegląd Tańców Narodowych i Ludowych
 2006.04.01 Konkurs wiedzy o Papieżu Janie Pawle II Wielkim w Bratkowicach
 2006.04.05 Konkurs Recytatorski dla przedszkolaków „Świat Zwierząt w Literaturze”
 2006.04.20 V Gminny Konkurs Ekologiczny
 2006.04.21 Konkurs pod hasłem „Zdrowa Planeta Zdrowy Człowiek”
 2006.04.29 60 lecie ZSTW w Trzcianie
 2006-05-03 Obchody Konstytucji 3 Maja w Dąbrowie
 2006.05.10 V Gminny Konkurs Wiedzy o Bezpieczeństwie Ruchu Drogowego w Dąbrowie
 2006.05.18 Uroczystość nadania imienia Jana Pawła II Szkole Podstawowej nr 2 w Bratkowicach
 2006.05.19 I Gminny Przegląd Teatrzyków Przedszkolnych „W krainie Bajek” w Trzcianie
 2006.05.21 Zjazd Oddziału Gminnego Związku Ochotniczej Straży Pożarnej Rzeczypospolitej Polskiej w Trzcianie
 2006.05.21 Festyn Rodzinny w Dąbrowie
 2006.05.24 III Podkarpackie Forum Lokalnej Prasy Samorządowej w Trzcianie
 2006.05.26 Dzień Matki w Woliczce z udziałem Kapeli Muzykanty i ZPiT Pułanie
 2006.05.31 I Rocznica nadania imienia Jana Pawła II Przedszkolu w Bratkowicach
 2006.06.03 Dzień Samorządów Terytorialnych z udziałem ZPiT Pułanie oraz Kapeli Muzykanty – WDK Rzeszów

2006.06.04 90 rocznica urodzin ppłk. Mieczysława Kawalca w Trzcianie
2006.06.07 I Mini forum Prasy Szkolnej
2006.06.10 Turniej Tańca Towarzyskiego Zostańmy Gwiazdami w Trzcianie
2006.06.11 III Wojewódzki Przegląd Zespołów Pieśni i Tańca w Rzeszowie z udziałem ZPiT Pułanie
2006.06.13 IV Konkurs Piosenki Dziecięcej w Dąbrowie
2006.06.17 II Ogólnopolskie Zawody w Chodzie Sportowym w Bratkowicach
2006.06.18 Gminne Zawody Sportowo-Pożarnicze w Dąbrowie
2006.07.16 100-lecie Ochotniczej Straży Pożarnej w Bratkowicach
2006.07.09 Parafiada z udziałem zespołu Koloret, Kapeli Muzykanty, Zespołu Pułanie
2006.07.23 Rozgrywki Piłki Nożnej o Puchar Wójta
2006.07.29 Złote Gody w Bratkowicach z udziałem Kapeli Muzykanty
2006.08.13 Przegląd Amatorskiego Ruchu Artystycznego „PARA 2006”
2006.08.25-28 Zgrupowanie ZPiT Pułanie w Groniu – Koncert w Bukowinie Tatrzańskiej
2006.09.10 Gminne Dożynki w Świlczy z udziałem Kapeli Muzykanty, ZPiT Pułanie
2006.10.14-15 Zgrupowanie Koloretu w Groniu
2006.10.21 II Podkarpackie Święto Miodu
2006.10.28 XXII Ogólnopolski Konkurs Tradycyjnego Tańca Ludowego
2006.11.11 Święto Niepodległości w Bratkowicach
2006.11.19 I Gminny Turniej Tenisa Stołowego w Trzcianie
2006.12.01 Finał Gminnego Konkursu Piosenki Przedшкольной w Trzcianie
2006.12.02 Zjazd Oddziału Powiatowego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP
2006.12.15 Przegląd Tańca Nowoczesnego w Trzcianie
2006.12.17 Gminna Wigilia KGW w Trzcianie

2007

2007.01.07 Koncert Kolęd i Pastorałek w wykonaniu Zespołu Wokalnego VOLARE w Dąbrowie
2007.01.15 Teatr z Krakowa w sztuce pt. „Z innej perspektywy”
2007.01.18 V Gminny Konkurs „Moje Gniazdo – Zwyczaże Bożonarodzeniowe” w GCK w Trzcianie
2007.01.21 Dzień Seniora w GCK w Trzcianie
2007.01.28 Koncert Zespołu IKS BAND w GCK Trzcianie
2007.01.28 „Jasieńka Nowe” w wykonaniu Gminnego Młodzieżowego Zespołu Teatralnego w Trzcianie
2007.02.02 Dzień Kuchni Europejskiej w Zespole Szkół w Rudnej Wielkiej
2007.02.09 Jubileusz 10 Lat Trzcionki w GCK Trzcianie
2007.02.11 Spotkanie byłych i obecnych członków ZPiT Pułanie w GCK w Trzcianie
2007.02.23 Turniej Piłki Halowej o Puchar Wójta w Zespole Szkół w Przybyszówce
2007.03.07 Gminny Dzień Kobiet – Spotkanie Kół KGW w GCK w Trzcianie
2007.03.16 II Gminny Sejmik Kultury

2007.03.17 Sztuka Teatralna „Gość Oczekiwany” w GCK w Trzcianie
2007.03.29 Gminny Konkurs Poezji Gimnazjalnej w GCK w Trzcianie
2007.04.15 Nagranie do programu „Spotkania z Folklorem” z udziałem Zespołu Pułanie i Kapeli Muzykanty w Kolbuszowej
2007.04.20 Gminny Konkurs Piosenki Religijnej dzieci przedszkolnych z Gminy Świlcza w Bratkowicach
2007.04.28 Koncert Laureatów Ogólnopolskiego Konkursu gry na harmonijkach ustnych w Mrowli
2007.04.29 Otwarcie Domu Parafialnego w Mrowli z udziałem Kapeli Muzykanty
2007.05.03 Obchody Konstytucji 3 Maja w Dąbrowie
2007.05.08 Spektakl zat. „Konstytucyjne Wiano”
2007.05.17 IV Podkarpackie Forum Prasy Samorządowej w GCK w Trzcianie
2007.05.18 I Rocznicza nadania imienia Jana Pawła II Szkole Podstawowej w Bratkowicach
2007.05.23 Spotkanie z okazji 50-lecia Gminnej Biblioteki Publicznej w Trzcianie z udziałem Zespołu Koloret i Pułanie
2007.05.26 Rozdanie nagród dla Najlepszego Wójta Podkarpacia
2007.05.26 Gminny Dzień Mamy w Szkole Podstawowej w Błędowej Zgłobieńskiej
2007.05.30 Gminny Konkurs Poezji im. Ludwika Jerzego Kerna w Błędowej Zgłobieńskiej
2007.06.02 Gminny Dzień Seniora
2007.06.03 Festyn Rodzinny w Trzcianie z udziałem Zespołu Koloret i ZPiT Pułanie
2007.06.10 Zawody w Chodzie Sportowym w Bratkowicach
2007.06.14 Koncert ZPiT Pułanie i Kapeli Muzykanty podczas otwarcia ŚDS w Woliczce
2007.06.24 Odsłonięcie Tablicy Pamiątkowej ku czci zamordowanego Porucznika AK – Józefa Rzepki
2007.07.01 Gminne Zawody Strażackie w Mrowli
2007.07.08 Parafiada w Mrowli z udziałem Zespołu Koloret, Zespołu Pułanie, Kapeli Muzykanty
2007.07.22 Rozgrywki Piłki Nożnej o Puchar Wójta
2007.07.29 135-lecie OSP Świlcza – Poświęcenie Nowego Wozu Bojowego
2007.08.05 Podkarpacki Przegląd Zespołów Obrzędowych „Wesele Podkarpackie” w Rymanowie Zdroju z udziałem Grupy Obrzędowej (Dawnego Zespołu Regionalnego) i Kapeli Muzykanty
2007.08.12 590 lecie Parafii Trzcionki z udziałem Kapeli Muzykanty
2007.08.25-29 V Międzynarodowe Spotkania Folklorystyczne z udziałem ZPiT Pułanie oraz Kapeli Muzykanty
2007.09.09 Gminne Dożynki w Świlczy
2007.10.05-07 Zgrupowanie ZPiT Pułanie oraz kapeli Olsza w Groniu
2007.10.07 Manewry Strażackie
2007.10.13 III Podkarpackie Święto Miodu
2007.10.16 Gminny Konkurs „Z Wadowic do świętości”
2007.10.27-28 XXIII Ogólnopolski Konkurs Tradycyjnego Tańca Ludowego w Trzcianie z udziałem Kapeli Muzykanty oraz Par tanecznych Zespołu Pułanie
2007.11.09 Uroczystość nadania Gimnazjum nr 1 w Przybyszówce imienia Józefa Piłsudskiego

2007.11.23 VI Przegląd Dziecięcych i Młodzieżowych Zespołów Tanecznych „Pasikonik” z udziałem Koloretu
 2007.12.13 VI Gminny Konkurs Plastyczny „Najpiękniejsze zakątki naszej duszy”
 2007.12.15 III Gminna Wigilia Zarządu Gminnego Kół Gospodyń Wiejskich z udziałem Kapeli Olsza i ZPiT Pułanie

2008

2008.01.11 VI Gminny Przegląd Piosenki „Kolęda Na Święta” w wykonaniu przedszkolaków z Gminy
 2008.01.13 Jasełka w Dąbrowie
 2008.01.13 Bożonarodzeniowe Spotkanie z Seniorami w Trzcianie z udziałem Grupy Obrzędowej
 2008.01.18 III Sejmik Kultury Gminy Świlcza z udziałem Zespołu Koloret Zespołu Pułanie i Kapeli Olsza w GCK w Trzcianie
 2008.01.19 Spotkanie Pokoleń Trzciańskiego Zespołu Obrzędowego z udziałem Zespołu Pułanie w GCK w Trzcianie
 2008.01.23-24 Ferie zimowe w GCK w Trzcianie
 2008.01.27 Dzień Seniora w Dąbrowie z udziałem Grupy Obrzędowej, Zespołu Pułanie i Kapeli Olsza
 2008.01.27 Dzień Seniora w Świlczy z udziałem Grupy Obrzędowej, ZPiT Pułanie oraz Kapeli Olsza
 2008.01.29 Zabawa karnawałowa dla dzieci
 2008.02.03 Karnawałowe spotkanie „Dzieci-Rodzicom” z udziałem Zespołu Koloret, Kapeli Olsza, ZPiT Pułanie w GCK w Trzcianie
 2008.03.06 Gminny Dzień Kobiet z udziałem Kapeli Olsza w GCK w Trzcianie
 2008.03.27 VI Gminny Konkurs Sztuki Recytatorskiej
 2008.03.28 VI Gminny Konkurs Regionalny „Moje Gniazdo”
 2008.04.02 Koncert i prelekcja – Problemy młodzieży w dzisiejszej dobie
 2008.04.26 Koncert zespołu Con Brio
 2008.04.27 VII Gminny Konkurs Ekologiczny „Moja miejscowość to zielony punkt” w Rudnej Wielkiej
 2008.05.03 Uroczyste nadanie Szkole Podstawowej w Dąbrowie imienia Konstytucji 3 Maja
 2008.05.06 V Podkarpackie Forum Lokalnej Prasy Samorządowej
 2008.05.07 Dzień Rodzica w GCK w Trzcianie
 2008.05.08 VI Gminny Konkurs Recytatorski „Jestem jak niebo szerokie”
 2008.05.10 Gminny Dzień Strażaka z udziałem Kapeli Olsza i Zespołu Pułanie w GCK w Trzcianie
 2008.05.27 Gminny Dzień Matki w GCK w Trzcianie
 2008.06.01 Gminny Dzień Dziecka w Świlczy z udziałem Kapeli Olsza, Zespołu Koloret, Zespołu Pułanie
 2008.06.06 Prezentacja Twórczości Ludowej Lasowiaków i Rzeszowiaków w Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowie z udziałem Kapeli Olsza i Zespołu Pułanie
 2008.06.11 Sesja ekologiczna pod hasłem „Zdrowa planeta zdrowy człowiek”
 2008.06.21 Przedstawienie „Sobótki” w Trzcianie z udziałem Kapeli Olsza i ZPiT Pułanie
 2008.06.21 Piknik Rodzinny na placu przy GCK z udziałem Zespołu Pułanie
 2008.06.29 Konkurs Roztańczony Chorzelów z udziałem Kapeli Muzykanty

2008.07.06 Parafiada w Mrowli z udziałem Zespołu Koloret, ZPiT Pułanie
 2008.07.19 XIV Światowy Festiwal Polonijnych Zespołów Folklorystycznych z udziałem Kapeli Olsza i ZPiT Pułanie
 2008.07.27 Turniej piłki nożnej o Puchar Wójta Gminy Świlcza
 2008.08.03 Gminne Zawody Sportowo-Pożarnicze Gminy Świlcza
 2008.08.10 Jubileusz 100-lecia Ochotniczej Straży Pożarnej w Trzcianie z uroczystym poświęceniem i przekazaniem lekkiego samochodu gaśniczego
 2008.08.15 Dożynki Parafialne w Domu Ludowym w Błędowej Zgłobieńskiej z udziałem Kapeli Muzykanty
 2008.08.24 Dożynki Gminy Świlcza w Rudnej Wielkiej z udziałem Kapeli Muzykanty
 2008.09.14 50-lecie pożycia małżeńskiego w Dąbrowie
 2008.09.27 Ogólnopolskie Zawody w Chodzie Sportowym w Bratkowicach
 2008.10.05 Święto Ziemiaka w Dąbrowie z udziałem Kapeli Muzykanty
 2008.10.11 IV Podkarpackie Święto Miodu w GCK w Trzcianie
 2008.10.16 III Gminny konkurs „Z Wadowic do Świętości” w Szkole Podstawowej nr 2 w Bratkowicach
 2008.10.26 Ogólnopolski Konkurs Tradycyjnego Tańca Ludowego
 2008.10.19 VII Światowy Przegląd Teatrów Polonijnych
 2008.11.07 Uroczystość nadania odznaczeń zasłużonym Strażakom w GCK w Trzcianie
 2008.11.11 Święto Niepodległości z udziałem Kapeli Olsza, ZPiT Pułanie w GCK w Trzcianie
 2008.11.26 Podkarpacka Konferencja Rolnictwa Ekologicznego w CK w Trzcianie
 2008.11.27 Występ Grupy Tańca Nowoczesnego KOLORET na konkursie „Pasikonik” w Mielcu
 2008.12.13 Nagranie widowiska Herody do Programu „Spotkania z Folklorem” w Kolbuszowie
 2008.12.21 Gminny Oplatek Kół Gospodyń Wiejskich z udziałem Kapeli Olsza

2009

2009.01.11 Dzień Seniora w Mrowli z udziałem Grupy Obrzędowej
 2009.01.17 Zabawa Karnawałowa dzieci z przedszkola w Trzcianie w GCK w Trzcianie
 2009.01.18 Noworoczne Spotkania Seniorów w Bratkowicach z udziałem Grupy Obrzędowej
 2009.01.18 Koncert kolęd w WDK w Rzeszowie z udziałem Kapeli Olsza
 2009.01.25 Gminny Dzień Seniora z udziałem Grupy Obrzędowej, Zespołu Pułanie Kapeli Olsza w GCK w Trzcianie
 2009.02.01 Dzień Seniora w Świlczy z udziałem Kapeli Olsza
 2009.02.01 Dzień Seniora w Błędowej Zgłobieńskiej z udziałem Kapeli Olsza
 2009.02.07 Spotkanie z okazji 50-lecia zespołu teatralnego J. Kocur
 2009.02.12-15 Zgrupowanie Zespołu Pułanie i Kapeli Olsza w Berezce

2009.03.08 Gminny Dzień Kobiet w GCK w Trzcianie
 2009.03.24 VII Gminny Konkurs Regionalny
 2009.03.26 Koncert Jarka Wajka w ramach programu profilaktyki uzależnień
 2009.04.03 VII Gminny Konkurs Recytatorski
 2009.04.19 Koncert Dzieci Rodzicom z udziałem Zespołu Koloret, Pułanie i Kapeli Olsza w GCK w Trzcianie
 2009.04.29 V Edycja Gminnego Konkursu Literackiego im Agatki – Agaty Trali pt. „To mi właśnie w duszy gra”
 2009.04.29 VIII Regionalny Gminny Konkurs Ekologiczny w Zespole Szkół w Rudnej Wielkiej
 2009.05.09 Obchody Dnia Strażaka w Trzcianie z udziałem Kapeli Muzykanty
 2009.05.19 VII Gminny Konkurs Recytatorski
 2009.05.20 I Gminny Konkurs Nowoczesnych Form Tanecznych z udziałem Zespołu Koloret
 2009.05.22 III Międzynarodowe Targi Żywności Ekologicznej „Eko-Gala” na Podpromiu z udziałem Kapeli Olsza
 2009.05.23 Dzień Samorządu Terytorialnego Gminy Świlcza z udziałem Kapeli Olsza, ZPiT Pułanie
 2009.05.24 Piknik Rodzinny w Bratkowicach z udziałem Kapeli Olsza, ZPiT Pułanie
 2009.05.24 Piknik Rodzinny w Świlczy z udziałem Kapeli Olsza, ZPiT Pułanie
 2009.05.29 I Gminny Konkurs Piosenki Obcojęzycznej
 2009.05.31 Obchody 100-lecia Ochotniczej Straży Pożarnej w Dąbrowie
 2009.06.22-23 Zgrupowanie Zespołu Koloret w Berezce
 2009.06.28 Piknik w Dąbrowie z udziałem Zespołu Koloret
 2009.07.03-05 Udział Kapeli Olsza w XIV Ogólnopolskim Festiwalu w Bukowsku
 2009.07.26 VI Międzynarodowe Spotkania Folklorystyczne z udziałem ZPiT Pułanie, Kapeli Muzykanty i Kapeli Olsza
 2009.08.15 Dożynki w Błędowej Zgłobieńskiej z udziałem Kapeli Muzykanty
 2009.09.01 Inauguracja roku szkolnego w Gminie Świlcza
 2009.09.02 Sesja popularno-naukowa – Agresja Niemiec Hitlerowskich Na Polskę
 2009.09.06 Dożynki Gminne w Dąbrowie z udziałem Kapeli Muzykanty, ZPiT Pułanie
 2009.09.11-13 Udział ZPiT Pułanie i Kapeli Olsza w Festiwalu w Czechach
 2009.09.15 Koncert Kapeli Muzykanty w Hali Podpromie
 2009.09.26 Manewry Ochotniczych Straży Pożarnych
 2009.10.10 V Podkarpackie Święto Miodu z udziałem Kapeli Olsza
 2009.10.11 Wieczornica poświęcona 70-tej rocznicy wybuchu II Wojny Światowej
 2009.10.11 Święto Ziemniaka w Mrowli z udziałem Kapeli Muzykanty
 2009.10.14 Dzień Edukacji Narodowej i uroczyste otwarcie Szkoły Podstawowej w Bziance
 2009.10.16 Finał konkursu – Jan Paweł II Papież Wolności
 2009.10.24-25 XXV Ogólnopolski Konkurs Tradycyjnego Tańca Ludowego z udziałem Kapeli Olsza – GCK Trzciana

2009.11.03 Podkarpacki Konkurs Poezji Religijnej
 2009.11.05-06 Wojewódzkie Warsztaty Dziennikarskie w Trzcianie
 2009.11.10 Uroczystości obchodów Dnia Niepodległości
 2009.11.19 Podkarpacka Konferencja Rolnictwa Ekologicznego
 2009.11.22 Występ Kapeli Olsza w Przeglądzie Pieśni Religijnej w Nockowej
 2009.12.11 VIII Przegląd Dziecięcych i Młodzieżowych Zespołów Tanecznych z udziałem Zespołu Koloret
 2009.12.18 Sesja popularno-naukowa pt. „Rok Słowackiego”
 2009.12.19 Koncert Kapeli Olsza w Firmie Daf w Trzcianie
 2009.12.20 Spotkanie opłatkowe zorganizowane przez Zarząd Kół Gospodyń Wiejskich Gminy Świlcza z udziałem Kapeli Olsza
 2009.12.29 Sesja Rady Gminy Świlcza
 2009.12.29 Koncert opłatkowy w Dąbrowie z udziałem Kapeli Olsza

2010

2010.01.03 Podkarpacki Przegląd Widowisk Kolędniczych w Kolbuszowej z udziałem Grupy Obrzędowej i Kapeli Muzykanty
 2010.01.07 Spotkanie Noworoczne członków Związku Nauczycielstwa Polskiego w GCK w Trzcianie
 2010.01.10 Opłatek w Błędowej Zgłobieńskiej z udziałem Kapeli Olsza
 2010.01.10 Występ kapeli Olsza w Wiercanach
 2010.01.22 Dzień Babci i Dziadka
 2010.01.24 Dzień Seniora w Trzcianie z udziałem Kapeli Olsza
 2010.02.06 Międzywojewódzki Sejmik Teatrów Wiejskich w Tarnogrodzie z udziałem Grupy Obrzędowej
 2010.02.14-16 Zgrupowanie Zespołu Koloret w Berezce
 2010.02.17-19 Zgrupowanie Kapeli Olsza i ZPiT Pułanie w Berezce
 2010.03.06 Dzień Kobiet w Dąbrowie z udziałem Kapeli Olsza
 2010.03.32 Koncert Kapeli Olsza w Nowej Sarzynie
 2010.03.25 VIII Gminny Konkurs Regionalny „Moje Gniazdo”
 2010.04.20 Gminny Konkurs Poezji Dziecięcej w Błędowej Zgłobieńskiej
 2010.04.25 Powiatowy Przegląd Dziecięcych i Młodzieżowych Zespołów Tanecznych „Taneczne Figle” w Ropczycach z udziałem ZPiT Pułanie
 2010.05.03 Obchody Konstytucji 3 Maja w Dąbrowie
 2010.05.08 XVIII Ogólnopolskie Spotkanie Skrzypków Grających Muzykę Ludową – Maj-Danówka z udziałem kapeli Muzykanty
 2010.05.12 VII Podkarpackie Forum Lokalnej Prasy Samorządowej
 2010.05.14 II Gminny Konkurs Piosenki Obcojęzycznej
 2010.05.16 Występ w Dynowie Eliminacje do Ogólnopolskiego Konkursu Kapel Ludowych w Kazimierzu nad Wisłą – Kapela Muzykanty, Kapela Olsza
 2010.05.19 VIII Gminny Konkurs Sztuki Recytatorskiej „Gimnazjalne spotkania z poezją”

2010.05.22 Gminne Obchody Dnia Samorządu Terytorialnego – XX rocznica wolnych wyborów samorządowych z udziałem Kapeli Olsza
 2010.05.23 Piknik rodzinny przy ZS nr 1 w Bratkowicach z udziałem Zespołu Koloret
 2010.05.23 Gminne Święto Ludowe w Trzcinie z udziałem Kapeli Muzykanty
 2010.05.29 Piknik w Błędowie Zgłobieńskiej z udziałem Kapeli Muzykanty, Zespołu Koloret
 2010.05.29 Piknik w Rudnej Wielkiej
 2010.06.05 60-lecie Polskiego Związku Wędkarskiego
 2010.06.10 Konkurs „Zdrowa planeta zdrowy człowiek” w Trzcinie
 2010.06.12 100-lecie Szkoły Podstawowej w Błędowej Zgłobieńskiej
 2010.06.15 Koncert charytatywny na rzecz hospicjum dziecięcego w GCK w Trzcinie
 2010.06.22-23 Zgrupowanie Zespołu Koloret
 2010.06.25 Koncert Dzieci Rodzicom w Dąbrowie z udziałem Zespołu Koloret, Zespołu Pułanie, Kapeli Olsza, Kapeli Mała Olsza
 2010.06.26-27 Ogólnopolski Konkurs Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu nad Wisłą z udziałem Kapeli Muzykanty
 2010.07.03-04 Zgrupowanie Kapeli Olsza i Mała Olsza w Tarnawie Solnej
 2010.07.11 Parafiada w Mrowli z udziałem Kapeli Muzykanty, Kapeli Olsza, Mała Olsza, Zespołu Koloret, Zespołu Pułanie
 2010.07.11 Gminne Obchody 600-lecia Bitwy pod Grunwaldem – 100-lecia pomnika Grunwald w Bratkowicach z udziałem Kapeli Olsza
 2010.07.18 Turniej piłkarski o puchar Wójta Gminy Świlcza
 2010.07.25 Turniej Gmin w Zgłobniu z udziałem Zespołu Koloret, Grupy Obrzędowej, Kapeli Muzykanty, Kapeli Olsza, Kapeli Mała Olsza, Zespołu Pułanie
 2010.07.25 Występ Kapeli Olsza i Zespołu Pułanie w Wysokiej Głogowskiej
 2010.08.22 Dożynki Gminy Świlcza z udziałem Zespołu Pułanie i Kapeli Olsza, Kapeli Mała Olsza
 2010.08.30 Nagranie do programu „Spotkani z Folklorem” wspólnie z ZPiT Pułanie, Kapelą Muzykanty, Olsza, Mała Olsza w Kolbuszowie
 2010.09.12 Koncert Kapeli Olsza w Krzeszowie
 2010.10.10 Dzień Ziemniaka
 2010.10.13 Dzień Edukacji Narodowej
 2010.10.17 Rzeszowski Przegląd Kapel Ludowych „Do Korzeni” z udziałem Kapeli Olsza
 2010.10.18 V Gminny Konkurs „Jan Paweł II – Odwaga Świętości” w Szkole Podstawowej nr 2 w Bratkowicach
 2010.10.23 XXVI Ogólnopolski Konkurs Tradycyjnego Tańca Ludowego w Trzcinie z udziałem Kapeli Olsza
 2010.11.25 Udział Zespołu Koloret w Przeglądzie „Pasionik” w Mielcu
 2010.11.27 Udział kapeli Mała Olsza w XI Konkursie Kultury Muzycznej odbywającym się w Sokołowie Małopolskim
 2010.12.07 Udział Zespołu Pułanie oraz Kapeli Mała Olsza w konkursie „Pierwsze Kroki” w Głogowie Młp.
 2010.12.19 Gminny Oplatek Koła Gospodyń Wiejskich z Gminy Świlcza z udziałem Kapeli Olsza

B. Hejka

Piosenka luzaka

Czasem chodzę z głową chmurach,
 błędzę myślami w obłokach,
 wącham kwiatki,
 liczę płatki
 z kotem u boku w myśli potoku.

Z uśmiechem w obłokach
 czekam, co mnie spotka.

W piasek głową daję nura,
 w ciepłej wodzie się zanurzam,
 w spodniach w kratki
 sadzę bratki.
 Nic mnie nie wkurza, nawet kałuża

Z uśmiechem w obłokach
 czekam co mnie spotka

Nie ma marzeń, ani zdarzeń
 żadnych zrywów, pisków, zgrzytów.
 Robię wianki
 z macierzanki,
 na dryfie myśli wszystko się przyśni.

Z uśmiechem w obłokach
 czekam co mnie spotka

Agnieszka Draus

Jeszcze o Gminnym Dniu Kobiet...

W dniu 8.03.2023 r. w Gminnym Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Trzcianie odbyło się spotkanie z okazji Dnia Kobiet, w którym uczestniczyły przedstawicielki Kół Gospodyń Wiejskich oraz Urzędu Gminy Świlcza. Jak co roku Panie obdarowanie zostały kwiatami. Tegoroczne spotkanie wspaniałymi występami uświetnili wokaliści Studia Wokalnego GCKSiR oraz Męski Chór Resonantae. Obie grupy prowadzone przez dyrygenta Jakuba Piętę.

Warto krótko wspomnieć o historii związanej z tym świętem. W Polsce Dzień Kobiet kojarzy się przede wszystkim jako relikw, który pozostał po czasach PRL-u. Obchodzony był wtedy dość hucznie – paniom wręczano goździki (później tulipany), a także prezenty, które były wtedy deficytowe, np. rajstopy czy kawę. Należy jednak pod-

Przemawia wójt Adam Dziedzic.

kreślić, że to święto ma nieco dłuższą historię, która wywodzi się ze Stanów Zjednoczonych.

Pierwszy raz Dzień Kobiet był obchodzony w 1909 roku w Nowym Jorku. Został on zorganizowany przez Socjalistyczną Partię Ameryki. Ponoć miał upamiętniać kobiety pracujące w fabryce bawełny, które w 1857 roku zorganizowały strajk, aby uzyskać krótszy dzień pracy i takie samo wynagrodzenie, jakie otrzymywali mężczyźni.

Dzień Kobiet to święto obchodzone 8 marca, które posiada ponad stuletnią historię. Każdy kraj ma swoje własne symbole, ale jedna rzecz jest wspólna – wyraz szacunku dla ofiar walki o równouprawnienie kobiet. ■

Bratkowiczy chórzyści.

Sala widowiskowa – „salą kwiatów”.

Fot. archiwum GCKSiR

„Liczy się tylko miłość” – autorski program profilaktyki uzależnień

W dniu 13 kwietnia 2023 roku w sali widowiskowej Gminnego Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Trzcianie odbyło się spotkanie w ramach autorskiego programu profilaktyki uzależnień „Liczy się tylko miłość”. Prelegentem był Lech Dyblak – aktor, który w trudnej, ale ciekawej historii swojego życia przybliżył problemy bliskie współczesnej młodzieży – poszukiwanie akceptacji społecznej, problemy w relacjach z rodzicami, a w końcu ucieczkę w używki i walkę z uzależnieniem. To opowieść

Lepiej zapobiegać niż leczyć!

Fot. archiwum GCKSiR

trzeźwego alkoholika, który zdaje sobie sprawę z ogromu pracy, jaki musi wkładać w każdy dzień, aby wychodzić z tej walki zwycięsko. Pełen anegdot, wspomnień i pięknych, głębokich piosenek 90-minutowy program stanowił ważną lekcję dla młodych ludzi.

Odbiorcami programu byli uczniowie klas 7 i 8 szkół podstawowych z terenu Gminy Świlcza oraz nauczyciele – łącznie blisko 300 osób. Organizacja programu została sfinansowana ze środków pochodzących z budżetu Gminy Świlcza przeznaczonych na wychowanie w trzeźwości i przeciwdziałanie alkoholizmowi.

Agnieszka Draus

XXXV Wojewódzki Konkurs „Ludowe Obrzędy i Zwyczaje”

W dniu 16.04.2023 r. Kapela Ludowa Gminnego Centrum Kultury w Świlczy z siedzibą w Trzcianie oraz para taneczna – Instruktor ZPiT Pułanie Piotr Drozd z tancerką Grupy Obrzędowej im. Marii i Józefa Dziedziców Jolantą Majką wystąpili gościnnie podczas XXXV Wojewódzkiego Konkursu „Ludowe Obrzędy i Zwyczaje”. Konkurs odbył się w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Sędziszowie Małopolskim.

Para zaprezentowała tańce regionu rzeszowskiego

Fot. M. Zając-Czerkies

– program, z którym wystąpiła podczas 38 Ogólnopolskiego Konkursu Tradycyjnego Tańca Ludowego zdobywając wtedy na 19 duetów wysoką drugą lokatę. Był to dla nas duży sukces na arenie ogólnopolskiej.

Koncert zespołów „Fantazja” i „Koloret”

„Fantazja” z Komarna Ukraina – Polska „Koloret” z GCKSiR w Trzcianie.

W dniach 21-23 kwietnia gościliśmy na terenie Gminy Świlcza zespół taneczny „Fantazja” z Komarna (Ukraina) – formację, która działa od 2017 roku i specjalizuje się w tańcu nowoczesnym. Ten repertuar prezentował zespół podczas wielu ogólnopolskich i międzynarodowych konkursów.

Przybyła do Polski grupa 45 osób. Były wśród nich młode tancerki, ich mamy oraz choreograf zespołu, przedstawiciel Rady Miejskiej Komarna oraz dwóch kierowców. Goście zostali zakwaterowani w hotelu Antyczny Dwór w Rudnej Małej, gdzie korzystali z pełnego wyżywienia oraz strefy SPA. Była to także baza wypado-

wa do przygotowanych dla nich wybieżek i spotkań.

Poznajemy się wzajemnie

Pierwszy dzień pobytu stanął pod znakiem poznawania Gminy Świlcza. Dla zespołu przygotowano wizytę w Urzędzie Gminy Świlcza, Szkole Podstawowej w Świlczy, Ochotniczej Straży Pożarnej w Trzcianie oraz Regionalnym Domu Tradycji Ludowej w Trzcianie. W tym ostatnim Koło Gospodyń Wiejskich w Trzcianie ugościło młodzież tradycyjnym poczęstunkiem.

Drugi dzień to wizyta w Rzeszowie – zwiedzanie Rynku i Rzeszow-

skich Piwnic, a także okazja do zakupów i chwili relaksu w Galerii Rzeszów. Później zespół pojawił się na obiedzie w Gminnym Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Trzcianie, gdzie Dyrektor zapoznał ich z ofertą placówki w formie filmów promujących placówkę i działające przy niej grupy. Najważniejszym punktem dnia był jednak Koncert Taneczny przygotowany razem z Zespołem Tanecznym „Koloret” działającym na co dzień przy GCKSiR. W efektownych układach tanecznych grupy zaprezentowały swoje umiejętności, oglądając nawzajem swoje występy. Koncert był także okazją do podziękowań. Wiele ciepłych słów,

Kto żyje nadzieją, tańczy bez muzyki...

Prawdziwy taniec, jest zawsze współczesny.

(F. Dostojewski)

wymiana pamiątkowych upominków, chwile wzruszenia, w końcu zaproszenie do rewizyty, kiedy tylko w Ukrainie zapanuje pokój.

Na koniec dnia oba zespoły bawiły się na wspólnej integracyjnej dyskotecie.

Ostatniego dnia pobytu goście relaksowali się w strefie SPA, a po uroczystym pożegnalnym obiedzie ruszyli w drogę do domu. Organizacja pobytu została sfinansowana ze środków: budżetu Gminy Świlcza, w tym przeznaczonych na wychowanie w trzeźwości i przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz Podkarpackiego Stowarzyszenia Samorządów Terytorialnych.

Fot. archiwum GCKSiR

Przed Ratuszem – na rzeszowskim Rynku.

Jakub Pięta

Koncert Piosenki Filmowej

Żaden film nie może istnieć bez muzyki. Dlatego też 14 maja 2023 r. na sali widowiskowej GCKSiR w Trzcianie odbył się niezwykle Koncert Piosenki Filmowej. Wykonawcami tego wieczoru byli Wokaliści Studia Wokalnego GCKSiR. Podczas koncertu wybrzmiały piosenki z filmów tych bardziej znanych, jak i tych mniej. Podczas wydarzenia usłyszeć można było utwory wokalne z filmów Disneya, z polskich komedii romantycznych, musicali a także hollywoodzkich

hitów Oskarovych. Wokaliści Studia Wokalnego GCKSiR przybliżyli Słuchaczom ścieżki dźwiękowe z takich filmów jak: „Król Lew”, „Zapłątani”, „Księżniczka i żaba”, „Zwierzogród”, „Kraina Lodu”,

„Ogniem i mieczem”, „Wiedźmin”, „Porady na zdrady”, „Wkręceni”, „Mamma Mia!”, „Narodziny Gwiazdy” czy „Titanic”. Koncert spotkał się z bardzo miłym przyjęciem Publiczności obecnej na wydarzeniu. W ten niedzielny wieczór wystąpili: Julia Kornak, Aleksandra Mac, Wiktoria Mac, Julia Sarna, Natasa Wójcik i Wiktor Boczkaj. Wokalistów przygotował instruktor grupy Jakub Pięta, który również był reżyserem Koncertu Piosenki Filmowej.

Fot. Kacper Czech

Gdzie jest człowiek – tam jest sztuka.

(S.Witkiewicz)

Zespół folkowy „Tekla Klebetnica” – wyjątkowa uczta artystyczna

W sobotę 27 maja 2023 roku w Gminnym Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Trzcianie odbył się wyjątkowy koncert z okazji 18-lecia Gminnego Centrum Kultury w Trzcianie oraz Dnia Działacza Kultury. Koncert dedykowany nam – członkom amatorskiego ruchu amatorskiego działającego przy GCKSiR w Trzcianie oraz mieszkańcom Gminy i tym, którzy wspierali nas od początku działalności.

Na scenie widowiskowej wystąpił zespół folkowy Tekla Klebetnica, który przyjechał do nas w czteroosobowym składzie. Na skrzypcach oraz wokalnie zaprezentowała się Anna Czupryn, na akordeonie wystąpił Zygmunt Czupryn, na klawirze Adam Jakubiec i na kontrabasie Stanisław Dudek.

W wykonaniu zespołu usłyszeliśmy połączenie tradycyjnego folkloru, muzyki klasycznej i jazzu, z elementami muzyki cygańskiej, śląskiej, węgierskiej, słowackiej, ukraińskiej oraz rodzimej muzyki góralskiej i melodie bałkańskie zaaranżowane w ciekawy sposób, pełen barw – radości, smutków, dużej dawki energii i wirtuozerii. Śpiew zespołu przeplatany był śmiesznymi anegdotami z działalności wykonawców. Koncert był

wyjątkową ucztą muzyczną i duchową. Pod koniec do artystów dołączyła nasza kapela GCKSiR pod kierownictwem Justyny Drozd-Ochał, wspólnie wykonując dwa utwory.

Dziękujemy wszystkim, którzy w sobotnie popołudnie przybyli, aby świętować z nami pełnoletniość, a także wykonawcom, którzy zabrali nas we wspaniałą podróż muzyczną wykraczającą poza standardowe ramy wykonane różnymi

stylami i gatunkami, gdzie każdy mógł znaleźć w niej coś dla siebie. ■

Fot. Paweł Styka

Muzyka i taniec mają w sobie coś triumfalnego!

(W. Gombrowicz)

W dniach 8-15 maja 2023 roku po raz dwudziesty Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich organizowało Tydzień Bibliotek – ogólnopolski program promocji czytelnictwa i bibliotek. Od pierwszych momentów miał on na celu podkreślanie roli czytania i bibliotek w poprawie jakości życia, edukacji oraz zwiększanie prestiżu zawodu bibliotekarza i zainteresowania książką szerokich kręgów społeczeństwa. Tegoroczna edycja Tygodnia Bibliotek 2023 odbywała się pod hasłem „Moja, Twoja, Nasza – Biblioteka”.

Dorota Madej

Moja, Twoja, Nasza – Biblioteka!

Gminna Biblioteka Publiczna w Świlczy z siedzibą w Trzcanie wraz z filiami bibliotecznymi w Bratkowicach, Dąbrowie, Mrowli, Rudnej Wielkiej oraz Świlczy, jak co roku, włączyła się w obchody Tygodnia Bibliotek. Atrakcje rozpoczęły się od 8 maja wystawą „Moja, Twoja, Nasza – Biblioteka!”, która potrwa aż do 1 czerwca. Przez kolejne dni wszystkie biblioteki odwiedzały zaprzyjaźnione oddziały przedszkolne wraz z wychowawczyniami. W tych spotkaniach wzięło udział 470 dzieci w wieku przedszkolnym.

Filia Biblioteczna w Świlczy.

Filia Biblioteczna w Dąbrowie.

Podczas tych spotkań dzieci na nowo odkrywały swoją, Twoją, Naszą Bibliotekę, zwiedzały i poznawały zasady wy-

Filia Biblioteczna w Rudnej Wielkiej.

pożyczania i dbania o książki oraz zapoznały się z codzienną pracą bibliotekarza.

Nie zabrakło zajęć plastycznych, warsztatów rękodzielniczych, głośnego czytania bajek, zagadek, quizów i oczywiście, słodkich nagród.

Tydzień Bibliotek to była także dodatkowa okazja, aby zaprosić przedszkolaków do udziału w akcji „Mała książka, wielki człowiek”.

Filia Biblioteczna w Mrowli.

Gminną Bibliotekę Publiczną w Trzcanie, Filie w Bratkowicach, Dąbrowie oraz Świlczy – odwiedziły również dzieci z zajęć dodatkowych wraz z Instruktorami. Dla niecodziennych gości biblioteki zaproponowały warsztaty z rękodzieła. W Świlczy warsztaty poprowadziła Monika Bąk, świlczańska specjalistka od makramy, haftu i ogólnie pojętego rękodzieła, która tworzy rzeczy nietuzinkowe, wyjątkowe i oryginalne. Natomiast w Trzcanie pod czujnym okiem Doroty Jędral uczestnicy wykonali latający

kuferek na podstawie baśni J. Ch. Andersena „Latający Kufer”.

Gminna Biblioteka Publiczna w Trzcianie.

Propozycją bratkowickiej biblioteki były dwudniowe warsztaty rękodzieła dla dzieci. Młode Czytelniczki w miłej atmosferze tworzyły urocze wazoniki na kwiaty z wykorzystaniem Powertexu i masy plastycznej. A w kolejne dwa dni odbyły się warsztaty rękodzieła dla dorosłych. W warsztatach udział wzięły stałe uczestniczki i czytelniczki biblioteki. Na prośbę Pań, ponownie tworzono anioły z wykorzystaniem Powertexu, lecz w innej kolorystyce.

W Tygodniu Bibliotek...

...Filię w Bratkowicach po raz pierwszy odwiedzili uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 2 w Bratkowicach. Goście zobaczyli jak działa system wypożyczania komputerowego i program biblioteczny MAK+. Podczas spotkania odbyły się pasjonujące rozmowy o pracy bibliotekarza, o tym jak powstaje książka, jak trzeba o nią dbać i kim jest pisarz.

Filia Biblioteczna w Bratkowicach.

Natomiast Filię Biblioteczną w Mrowli odwiedzili uczniowie z Ośrodka Szkolno-Wychowawczego z Mrowli. Podopieczni wysłuchali bajki, obejrzeni gry planszowe, układali puzzle i zadeklarowali, że nadal często będą odwiedzali bibliotekę.

Konkursy edukacyjne i rozrywkowe

Gminna Biblioteka Publiczna w Trzcianie zorganizowała dwa konkursy: jeden konkurs plastyczny na wykonaną własnoręcznie okładkę ulubionej książki oraz czytelnicy „Najlepszy czytelnik maja”. Oczywiście nie zabrakło w bibliotece Seniorów z Gminnego Klubu Seniora, dla których były przygotowane zajęcia z książką i poezją.

Podczas Tygodnia Bibliotek od 8 do 15 maja wydarzeniom towarzyszyły niespodzianki dla odwiedzających a sam tydzień przebiegał niezwykle intensywnie. Pozostawił po sobie ślad w postaci mnóstwa nowych czytelników, w szczególności tych najmłodszych. Głównie dzieci odwiedzały biblioteki indywidualnie wraz z rodzicami, by dołączyć do grona aktywnie wypożyczających czytelników i otrzymać swoją pierwszą kartę biblioteczną.

Spotkanie integracyjne

Na zakończenie i podsumowanie wszystkich działań zostało zorganizowane spotkanie w GBP w Trzcianie w którym wziął udział Wójt Gminy Świlcza Adam Dziezdzic wraz z małżonką Renatą, Zastępca Wójta Sławomir Styka, Sekretarz Gminy Wojciech Słowik, Radny Rady Powiatu Sławomir Miłek, Radni z Komisji Edukacji, Kultury, Zdrowia i Polityki Społecznej: Piotr Wanat, Barbara Buda, Wiesława Szczepanik oraz wszyscy Bibliotekarze z terenu naszej Gminy.

Trzciana, 23.05.2023 r.

Podczas spotkania została przedstawiona prezentacja multimedialna podsumowująca pracę w bibliotekach w ostatnim roku oraz zrealizowane inwestycje w pomieszczeniach bibliotecznych. Nie zabrakło specjalnych podziękowań dla Bibliotekarzy, dla ich codziennej niełatwej pracy. Podziękowania również zostały skierowane do Rady Gminy oraz Wójtów. Całe spotkanie przebiegło w miłej atmosferze, pełnej wzajemnej życzliwości.

Wszystkim uczestnikom naszych warsztatów, prelekcji, spotkań bardzo dziękujemy. Czekamy na nowych i obecnych Czytelników. Do zobaczenia!

Gminny Konkurs Fotograficzny „Zdrowie na talerzu”

W rocznych planach pracy przedszkola znajdują się m.in., następujące zadania:

- propagowanie wiedzy dotyczącej zdrowego odżywiania,
- zachęcanie do wdrażania prawidłowych nawyków żywieniowych,
- zachęcanie do pomocy rodzicom w pracach kulinarnych.

Realizację tych zadań każde przedszkole wykonuje w sposób efektywny i efektowny, biorąc pod uwagę możliwości własne. Konkurs skierowany jest do rodziców i dzieci, które uczęszczają do przedszkoli.

W obecnym roku w dniu 26 kwietnia z inicjatywy dyrektor Przedszkola w Świlczy Danuty Rusin odbył się Finał Gminnego Konkursu Fotograficznego „Zdrowie na talerzu”. Honorowy Patronat nad Konkursem objął Wójt Gminy Świlcza Adam Dziedzic.

Na uroczystość przybyli zaproszeni goście: Wójt Gminy Świlcza mgr inż. Adam Dziedzic, Zastępca Wójta Gminy Świlcza mgr inż. Sławomir Styka oraz Sekretarz Gminy Świlcza mgr inż. Wojciech Słowik.

Dyrektor Danuta Rusin powitała zaproszonych gości, jury konkursu, nauczycieli, laureatów konkursu i ich rodziców. Zwróciła uwagę na znaczenie prawidłowego żywienia dzieci, które jest warunkiem właściwego rozwoju fizycznego i umysłowego, a także wzmacnia odporność. Podkreśliła, że nawyki żywieniowe należy wpajać dzieciom od najmłodszych lat więc w realizację wprowadzania zdrowego odżywiania dzieci w przedszkolu należy zaangażować całą społeczność przedszkolną: dzieci, rodziców i pracowników. Wspólne gotowanie może być inspirującą zabawą dla dziecka. Dzieci, pomagając rodzicom przy przygotowaniu posiłków uczą się wyborów naturalnych i nieprzetworzonych produktów.

Pani dyrektor Danuta Rusin powitała zaproszonych gości, jury, nauczycieli, laureatów konkursu i ich rodziców. Zwróciła uwagę na znaczenie prawidłowego żywienia dzieci, które jest warunkiem właściwego rozwoju fizycznego i umysłowego, a także wzmacnia odporność.

Podkreśliła, że nawyki żywieniowe należy wpajać dzieciom od najmłodszych lat więc w realizację wprowadzania zdrowego odżywiania dzieci w przedszkolu należy zaangażować całą społeczność przedszkolną: dzieci, rodziców i pracowników. Wspólne gotowanie może być inspirującą zabawą dla dziecka. Dzieci, pomagając rodzicom przy przygotowaniu posiłków uczą się wyborów naturalnych i nieprzetworzonych produktów.

Krótką część artystyczną uroczystości

Przedszkolaki z Przedszkola w Świlczy zaprezentowały piosenkę „Zdrowa żywność” wiersz „Dbam o zdrowie”

i piosenki z układem choreograficznym „Zdrowie”, „Jem miód”. Dzieciaki przeżywały występy, starały się wypaść jak najlepiej, a widzowie nagradzali je gromkimi brawami.

Konkurs i jego efekty – omówienie

W dalszej części głos zabrała Barbara Sowa – przewodnicząca Komisji Konkursowej. Zwróciła uwagę na piękne zdjęcia, które ilustrowały zmagania konkursowe, ciekawe przepisy i trudną pracę komisji w wyborze najlepszych prac. Konkurs pokazał niesłychaną kreatywność laureatów, uczestnicy przygotowali przepisy z wykorzystaniem zdrowych produktów. Piękne barwne zdjęcia przedstawiały przedszkolaków podczas wykonywania posiłku oraz przygotowaną potrawę.

Zadaniem konkursowym było wykonanie potrawy, zdrowego, pełnowartościowego posiłku na podwieczorek dla dzieci w wieku przedszkolnym. Przedstawienie przepisu potrawy i kilku zdjęć dziecka podczas jej wykonywania.

Celem konkursu było: wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci poprzez propagowanie zasad zdrowego odżywiania, nabywanie prawidłowych nawyków żywieniowych, poznanie wartości odżywczych produktów, rozwijanie kreatywności, pomysłowości, zachęcanie do pomocy rodzicom w pracach kulinarnych, czerpanie radości ze wspólnych działań – rodzic-dziecko.

Uczestnicy Konkursu

W konkursie brało udział 20 dzieci 5- i 6-letnich z placówek z terenu Gminy Świlcza:

- 1.Przedszkole w Świlczy
- 2.Przedszkole im. Jana Pawła II w Bratkowicach
- 3.Przedszkole w Trzcianie
- 4.Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Trzcianie
- 5.Oddział Przedszkolny przy Szkole

Nagrody wręczyli Wójt Gminy Świlcza Adam Dziedzic, dyrektor Przedszkola w Świlczy Danuta Rusin, Zastępca Wójta Gminy Świlcza Sławomir Styka oraz Sekretarz Gminy Świlcza Wojciech Słowik.

Podstawowej nr 2 im. Jana Pawła II w Bratkowicach
 6.Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej nr 1 im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Bratkowicach
 7.Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Stanisława Dąbskiego w Rudnej Wielkiej

Wreszcie finał i finaliści Konkursu

I miejsce: Diana Busz – z Przedszkola w Świlczy

II miejsce: Karolina Puzio – z Oddziału Przedszkolnego w Szkole Podstawowej w Rudnej Wielkiej

III miejsce: Karol Kiełb – z Oddziału Przedszkolnego w Szkole Podstawowej nr 2 im. Jana Pawła II w Bratkowicach.

Wyróżnienia zdobyli: Eliza Gromadzka, Hanna Twardowska z Przedszkola ze Świlczy, **Leon Pilch,**

Kalina Trzeciak z Oddziału Przedszkolnego w Szkole Podstawowej w Rudnej Wielkiej, **Jakub Nosek, Gabriela Piórkowska** – z Oddziału Przedszkolnego w Szkole Podstawowej nr 1 im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Bratkowicach, **Zuzanna Kurzeja, Kornelia Wąsik** – z Przedszkola im. Jana Pawła II w Bratkowicach.

Pozostali uczestnicy otrzymali dyplomy i upominki, za uczestnictwo w konkursie.

Wszystkim nagrodzonym i wyróżnionym serdecznie gratulujemy!

Uczestnicy otrzymali nagrody, rodzice i nauczyciele podziękowania. Dla wszystkich został przygotowany pyszny, zdrowy poczęstunek. Nagrody i poczęstunek ufundował Wójt Gminy Świlcza mgr inż. Adam Dziedzic.

Dzięki takim przedsięwzięciom promujemy zdrowe nawyki żywieniowe, rozwijamy edukację żywieniową

dzieci, przemieniamy przedszkolaków w prawdziwych znawców zdrowego jedzenia, uczymy samodzielności. Stwarzamy możliwości do zdobywania nowych doświadczeń za pomocą zmysłu smaku, zapachu i dotyku. Uczymy podstaw racjonalnego odżywiania i higieny przyrządzania posiłków.

Gminny Konkurs Fotograficzny wspaniale wpisał się w nasze działania związane z realizacją programu „Przedszkole Promujące Zdrowie”.

Koordinatorami Konkursu były nauczycielki: Agata Jemiola, Edyta Niemiec.

Dziękujemy wszystkim uczestnikom za przybycie i wspólne uroczyste świętowanie oraz za życzliwość i pomoc w organizacji tego przedsięwzięcia.

Grupowe zdjęcie jury, gości i laureatów.

Gminny Konkurs Ortograficzny „O pióro Wójta Gminy Świlcza”

Protokół z Gminnego Konkursu Ortograficznego „O pióro Wójta Gminy Świlcza” pod honorowym patronatem Wójta Gminy Świlcza Adama Dziedzica, który odbył się 12 maja 2023 roku w Szkole Podstawowej im. św. Jana Kantego w Świlczy.

Celem konkursu było, podobnie jak w poprzednim roku, zachęcanie i motywowanie uczniów do poznawania zasad poprawnej pisowni, korzystania ze zdobytej wiedzy w praktyce, jak również rozwijanie wśród uczniów potrzeby poprawnego posługiwania się językiem ojczystym. Wszyscy musimy dbać o poprawność języka polskiego i powinniśmy się tego uczyć od najmłodszych lat.

Podniesienie poziomu kompetencji ortograficznych, wyrabianie nawyku stosowania reguł ortograficznych, umiejętności samodzielnej pracy, wzbogacanie języka ojczystego rozwijanie zainteresowań tajnikami poprawnej polszczyzny, wdrażanie do „zdrowej” rywalizacji, nawiązywanie kontaktu z rówieśnikami z innych klas – zaowocuje w dorosłym życiu każdego ucznia.

Gminny Konkurs Ortograficzny przeznaczony był dla uczniów klas II-VIII szkół podstawowych z terenu gminy Świlcza.

1. Finał konkursu odbył się 12 maja 2023 roku w Szkole Podstawowej im. św. Jana Kantego w Świlczy.
2. W finale brali udział uczniowie wyłonieni w eliminacjach szkolnych w liczbie 15 uczniów.
3. Prace były oceniane w 3 grupach wiekowych.
4. Komisja Konkursowa pracowała w składzie: Pani Bogumiła Majka, Pani Ewelina Radion, Pani Magdalena Gniewek.
5. Komisja wyłoniła następujących laureatów:

Nie wystarczy zdobywać mądrość, trzeba z niej korzystać.

(Cyceron)

KLASY II-III

I miejsce:	Zofia Charchut	SP Dąbrowa
II miejsce:	Alicja Woźny	SP Trzciana
III miejsce:	Klaudia Wąsik	SP Nr 2 Bratkowice
Wyróżnienie:	Oskar Bednarz	NSP Bratkowice

Klasy IV-VI

I miejsce:	Inga Ziemińska	SP Trzciana
II miejsce:	Jakub Jakubczyk	SP Nr 2 Bratkowice
III miejsce:	Jakub Komenda	SP Świlcza
Wyróżnienie:	Julia Dworak	NSP Bratkowice

Klasy VII-VIII

I miejsce:	Paweł Kawa	SP Rudna Wielka
II miejsce:	Cyprian Bednarz	NSP Bratkowice
III miejsce:	Oliwia Stępień	SP Trzciana
Wyróżnienie:	Wiktoria Kwoka	SP Nr 2 Bratkowice

6. Wszyscy uczestnicy konkursu otrzymali od organizatorów drobne upominki za udział w konkursie, zaś laureaci konkursu otrzymali pióra Wójta Gminy Świlcza, nagrody książkowe i pamiątkowe dyplomy.

Nagrody ufundowała Gmina Świlcza z środków pochodzących z budżetu Gminy Świlcza przeznaczonych na wychowanie w trzeźwości i przeciwdziałanie alkoholizmowi. Bardzo dziękujemy wszystkim uczestnikom konkursu i ich opiekunom, a zwycięzcom serdecznie gratulujemy. Równocześnie prosimy o zainteresowanie konkursem w roku przyszłym. Gratulujemy wszystkim, którzy wykazali się znajomością zasad ortografii i – co najważniejsze – udowodnili, że potrafią wykorzystywać je w praktyce. Następną edycją za rok!

Pamiątkowe zdjęcie – organizatorzy i laureaci.

Dnia 14 marca 2023 roku odbyła się w Szkole Podstawowej w Trzcianie I edycja Gminnego Konkursu z Języka Niemieckiego, który objęty jest honorowym patronatem Wójta Gminy Świlcza. Hasłem przewodnim I edycji było „Śladami braci Grimm po świecie bajek”.

Iwona Mikosz

Odkrywamy kraje niemieckojęzyczne

W konkursie wzięło udział 27 uczniów z 7 szkół podstawowych z terenu gminy Świlcza.

Konkurs miał na celu odwołanie się poprzez treści zawarte w bajkach do wartości uniwersalnych jak empatia, chęć niesienia pomocy potrzebującym oraz wrażliwość na krzywdę. Przebieg konkursu, który odbył się w formie gry planszowej i współzawodnictwa drużynowego, stanowił o jego innowacyjności.

Konkurs okazał się być bardzo dobrą edukacyjną zabawą dla uczestników i ich nauczycieli. Uwieńczeniem konkursu było wręczenie nagród wszystkim uczestnikom przez Wójta Gminy Świlcza, Adama Dziedzicę i Dyrektora Szkoły Podstawowej w Trzcianie, Artura Szarego.

Wyniki konkursu:

I miejsce – Szkoła Podstawowa w Rudnej Wielkiej

- Szymon Wróbel

- Karolina Betleja

- Anna Szydełko

II miejsce – Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Bratkowicach

- Wiktoria Kwoka

- Blanka Bachórz

- Amelia Przywara

III miejsce – Zespół Szkół w Dąbrowie

- Magdalena Charchut

- Szymon Czech

- Karol Dąbrowski

Szkolna sala gimnastyczna – polem konkursowym.

Cała mądrość, cała filozofia życia – to tylko dobroć!

(S. Witkiewicz)

Fundatorzy nagród:

- Wójt Gminy Świlcza
- Wydawnictwa: Klett, Macmillan, WSiP, Pearson
- Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa

W przyszłym roku szkolnym planowana jest II edycja konkursu, której tematem będą miejsca godne obejrzenia w krajach, gdzie językiem urzędowym jest język niemiecki, np. Brama Brandenburska w Berlinie, Park Rozrywki *Prater* w Wiedniu, Park Olimpijski w Monachium i wiele innych.

Już teraz bardzo serdecznie zapraszamy do udziału w konkursie.

Ale to nie wszystko, co związane z odkrywaniem nieznanymi miejsc tego obszaru.

Na przełomie maja i czerwca uczniowie i nauczyciele Szkoły Podstawowej w Trzcianie udadzą się w 9-dniową podróż, podczas której poznają piękne zakątki północnych Niemiec – miasto Tarp i Flensburg, Morze Północne, wyspę Sylt.

To wspaniałe przedsięwzięcie, na realizację którego otrzymaliśmy dofinansowanie Wójta Gminy Świlcza, Adama Dziedzica, odbędzie się w ramach współpracy Szkoły Podstawowej w Trzcianie z Alexander-Behm Schule w Tarp, która trwa od 2019 roku.

Krajobrazy i urok ziemi niemieckiej.

Pod hasłem „Recyklingujesz? Naturę ratujesz!” odbył się XX Wojewódzki Konkurs Ekologiczny, którego organizatorem była Szkoła Podstawowa im. Stanisława Dąbskiego w Rudnej Wielkiej. Honorowy patronat nad konkursem obejmowali: Wójt Gminy Świlcza, Podkarpacki Kurator Oświaty i Marszałek Województwa Podkarpackiego.

Agata Micał

Recyklingujesz? Naturę ratujesz!

Uroczyste podsumowanie konkursowych zmagania odbyło się 27 kwietnia 2023 r. W naszej szkole spotkali się laureaci konkursu i ich opiekunowie, nauczyciele, uczniowie oraz zaproszeni goście. Byli wśród nich: w imieniu Podkarpackiego Kuratora Oświaty w Rzeszowie – Ewa Jakubas – starszy wizytator Kuratorium Oświaty w Rzeszowie, Wójt Gminy Świlcza Adam Dziedzic, zastępca Wójta Gminy Świlcza Sławomir Styka, sekretarz Gminy Świlcza Wojciech Słowik, ksiądz Waclaw Sopol – proboszcz parafii w Rudnej Wielkiej, radni Rady Gminy Świlcza na czele z Przewodniczącym Rady Gminy Świlcza Piotrem Wanatem oraz Marcin Czech – radny Gminy Świlcza, przewodniczący Komisji Oświaty i Sportu Gminy Świlcza, dyrektorzy jednostek organizacyjnych Gminy Świlcza: Eliza Oleszak – dyrektor CUW Gminy Świlcza, Zbigniew Lis – kustosz Regionalnego Domu Tradycji Ludowych w Trzcianie, Dorota Madej – dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Świlczy z siedzibą w Trzcianie, dyrektorzy placówek oświaty gminy Świlcza, dyrektor SP w Rudnej Wielkiej w latach 1989-2018 oraz przedstawicielka Stowarzyszenia dla Rudnej Wielkiej Janina Godlewska, druh Rafał Wójcik – członek zarządu Ochotniczej Straży Pożarnej w Rudnej Wielkiej, jurorka obecnej edycji konkursu – Karolina Gotkowska, rodzice uczniów Szkoły Podstawowej im. Stanisława Dąbskiego w Rudnej Wielkiej na czele z Przewodniczącą Rady Rodziców Barbarą Salach oraz Anna Brzęk-Szela – prokurent Podkarpackiego Centrum Hurtowego AgroHurt SA w Rzeszowie.

Gościem honorowym finałowej gali była profesor Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu pani Barbara Judkowiak – prawniczka patrona naszej szkoły Stanisława Dąbskiego.

Spotkanie rozpoczęła dyrektor Szkoły Podstawowej w Rudnej Wielkiej – Małgorzata Mazepa, która podziękowała wszystkim uczestnikom konkursu i ich opiekunom za pracę włożoną w przygotowanie prac konkursowych oraz pogratulowała laureatom. Głos zabierali również zaproszeni goście, a uczniowie naszej szkoły ubarwili finałową galę występami artystycznymi.

Gość honorowy prof. Barbara Judkowiak.

Jak co roku naszemu konkursowi przyświecały cele związane z ochroną środowiska naturalnego oraz rozwijanie kreatywności i inwencji twórczej wśród uczniów. Tym razem chcieliśmy zwrócić uwagę dzieci i młodzieży na problemy dotyczące właściwego postępowania z odpadami oraz procesem recyklingu, a także nauczyć prawidłowego czytania znaków graficznych umieszczonych na opakowaniach produktów oraz wpłynąć na kształtowanie wśród dzieci właściwych postaw wobec środowiska naturalnego zmierzających do świadomego i odpowiedzialnego postępowania z odpadami.

Naszym celem jest wychowanie dzieci i młodzieży w duchu poszanowania przyrody, a jedną z dróg prowadzących do jego osiągnięcia było zapoznanie uczestników konkursowych zmagania z sylwetką Izydory Dąbskiej, córki patrona naszej szkoły, promotorki ekologii oraz zrównoważonego rozwoju. Wszystkich czytelników „Trzcionki” zapraszamy do odwiedzenia internetowej strony

Nagrodzone prace plastyczne.

Program artystyczny w wykonaniu uczniów SP w Rudnej Wielkiej.

szkoły, gdzie został zamieszczony obszerny i bogato ilustrowany fotografiami artykuł dotyczący życia i działalności profesor Dąbskiej. Autorką opracowania jest pani Barbara Judkowiak.

Najważniejszym momentem spotkania była prezentacja wyników konkursu w poszczególnych kategoriach, a informacje te przygotowali i podali opiekunowie – koordynatorzy poszczególnych kategorii: przedszkole i kl. „0” – Monika Styka, kl. I-III – Ewelina Wilga, kl. IV-VI – Maria Waltoz i kl. VII-VIII – Marcin Czech.

XX Wojewódzki Konkurs Ekologiczny obejmował 4 grupy wiekowe. Dzieci przedszkolne i uczniowie klasy „0” wzięli udział w konkursie plastycznym pod hasłem: „Dąb i jego leśni przyjaciele. Zbierając makulaturę – oszczędzasz naturę!”. Ich zadaniem było przygotowanie pracy plastycznej w dowolnej technice. Podobnemu wyzwaniu musieli sprostać uczniowie klas I-III, którzy tworzyli swe artystyczne wizje na temat: „Nie wyrzucaj jak leci wszystkiego do śmieci”. Z kolei tworzywem dla starszych dzieci (kl. IV-VI) było słowo. W tej kategorii wiekowej uczestnicy mieli za zadanie napisać wiersz pod tytułem „Problem niewielki: odkręcam puste butelki” o tematyce związanej z recyklingiem. Najstarsi uczestnicy konkursu (kl. VII i VIII) przedstawiali sposoby prawidłowej segregacji odpadów. Ich prace miały postać prezentacji multimedialnych pod hasłem: „Segreguję? Nie marnuję! Ziemię ratuję!”.

Organizatorzy powołali niezależne komisje, których niełatwym zadaniem było wyłonienie laureatów w poszczególnych kategoriach wiekowych. Skład komisji konkursowych przedstawiał się następująco:

- Izabela Kaniuch – nauczyciel informatyki w Zespole Szkół Elektronicznych w Rzeszowie,
- Jolanta Nowicka – nauczyciel plastyki w Szkole Podstawowej nr 2 w Rzeszowie
- Małgorzata Trawka – nauczyciela plastyki w Niepublicznej Szkole Podstawowej w Bratkowicach.

Lista laureatów XX Wojewódzkiego Konkursu Ekologicznego

KATEGORIA: Przedszkole, kl. 0

Konkurs plastyczny „Dąb i jego leśni przyjaciele. Zbierając makulaturę – oszczędzasz naturę!”

I miejsce: Aurelia Harla, Przedszkole Samorządowe w Przecławiu,

I miejsce: Zuzanna Sałagaj, Publiczne Przedszkole nr 45 w Rzeszowie,

II miejsce: Adrian Krowiak, Publiczne Przedszkole nr 45 w Rzeszowie,

II miejsce: Kinga Rusin, Przedszkole Samorządowe w Przecławiu,

- Małgorzata Byszuk – doradca metodyczny z języka polskiego, konsultant Podkarpackiego Centrum Edukacji Nauczycieli,
- Marta Grębosz – nauczyciel języka polskiego, egzaminator Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie,
- Karolina Gotkowska – nauczyciel informatyki i techniki w Zespole Szkół w Wysokiej Głogowskiej,

Laureaci kategorii Przedszkole i kl. 0.

Laureaci kategorii Klasy I-III SP.

III miejsce: Nela Mikuszewska, NP i Klub Malucha ZA-BAWNI w Gliniku Średnim,
III miejsce: Filip Bułas, Przedszkole w Rudnej Wielkiej.

Wyróżnienia:

Michał Buczek, Niepubliczne Przedszkole w Budach Głogowskich,
Lena Stawecka, Przedszkole Samorządowe w Przecławiu,
Laura Kozyra, Przedszkole w Brzozie Królewskiej,
Zuzanna Góral, Przedszkole w Trzcianie,
Maria Blicharz, Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Sokołowie Małopolskim,
Daria Przywara, Szkoła Podstawowa nr 1 w Bratkowicach.

KATEGORIA: Klasy I-III SP

Konkurs plastyczny „Nie wyrzucaj jak leci wszystkiego do śmieci”

I miejsce: Michał Kurasieński, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Lisich Jamach,
I miejsce: Alicja Oboza, Szkoła Podstawowa w Rudnej Wielkiej,
II miejsce: Marcel Zięba, Szkoła Podstawowa w Trzcianie,

II miejsce: Iga Wrażeń, Szkoła Podstawowa nr 13 w Mielcu,

III miejsce: Joanna Machnicka, Szkoła Podstawowa w Rudnej Wielkiej,
III miejsce: Sara Paško, Szkoła Podstawowa w Dąbrowie.

Wyróżnienia:

Nikodem Kurasiński, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Lisich Jamach,
Zofia Rudek, Szkoła Podstawowa nr 13 w Mielcu,
Amelia Kielb, Szkoła Podstawowa w Gawłuszowicach,
Karol Hagdej, Szkoła Podstawowa w Dąbrowie,
Jakub Wantrych, Szkoła Podstawowa w Rudnej Wielkiej,
Jan Bielecki, Zespół Szkół w Brzozie Królewskiej.

KATEGORIA: Klasy IV-VI SP

Konkurs literacki „Problem niewielki: odkręcam puste butelki”

I miejsce: Wiktoria Cetnar, Szkoła Podstawowa nr 1 w Ropczycach,
I miejsce: Wiktoria Flis, Zespół Szkół

w Brzozie Królewskiej,
II miejsce: Szymon Głodek, Szkoła Podstawowa w Dąbrowie,
II miejsce: Anna Filar, Szkoła Podstawowa nr 11 w Jaśle,
III miejsce: Izabela Zagulska, Szkoła Podstawowa w Trzcianie,
III miejsce: Franciszek Żukowski, Szkoła Podstawowa w Rudnej Wielkiej.

Wyróżnienia:

Eryk Cypcar, SP Fundacji „Elementarz” w Głębokiem,
Justyna Gaweł, Szkoła Podstawowa w Rudnej Wielkiej,
Maja Smykla, Szkoła Podstawowa nr 13 w Mielcu,
Anna Brózda, Szkoła Podstawowa w Rudnej Wielkiej,
Bartosz Krupa, Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Sokołowie Młp,
Alicja Kamyk, Szkoła Podstawowa nr 35 w Rzeszowie.

KATEGORIA: Klasy VII-VIII SP

Konkurs informatyczny „Segreguję? Nie marnuję! Ziemię ratuję!”

I miejsce: Adam Wąs, ZS w Wysokiej Głogowskiej,
I miejsce: Martyna Jabłońska, PSP Sióstr Pijarek w Rzeszowie,
II miejsce: Michalina Madera, SP w Rudnej Wielkiej,
II miejsce: Martyna Szafran, SP w Besku,
III miejsce: Maria Lorek, SP Zakonu Pijarów w Rzeszowie,
III miejsce: Michał Węgrzynowicz, SP w Rudnej Wielkiej.
Wyróżnienia:
Dominik Węgrzyn, SP Fundacji „Elementarz” w Głębokiem,
Magdalena Sudoł, Szkoła Podstawowa nr 13 w Mielcu,
Szymon Wróbel, SP w Rudnej Wielkiej,
Damian Prus, PSP nr w Dębicy,
Karol Dąbrowski, SP w Dąbrowie,
Szymon Szydełko, SP w Rudnej Wielkiej.

Laureaci kategorii Klasy IV-VI SP.

Laureaci kategorii Klasy VII-VIII SP.

Fot. Marzena Pabiańska

Wszyscy laureaci otrzymali dyplomy oraz atrakcyjne nagrody rzeczowe, które zostały ufundowane dzięki sponsorom konkursu: AGROHURTO-WI SA Podkarpackiemu Centrum Handlowemu, Księgarniom NOVA i Gminie Świlcza.

Dwudziesta – jubileuszowa edycja Wojewódzkiego Konkursu Ekologicznego była okazją do spotkania się ludzi, którym nie jest obojętny los naszej planety. Wszyscy jesteśmy za nią odpowiedzialni. Każdy z nas, dokonując codziennych wyborów, może wpływać na stan środowiska naturalnego. To od nas zależy, czy przyszłe pokolenia będą miały szansę żyć w świecie wolnym od zanieczyszczeń i niekorzystnych zmian klimatu.

Efekty pracy uczniów podczas zajęć ceramicznych w RDTL w Trzcianie

Cała sztuka jest naśladowaniem natury...

Tajemnicą sztuki jest poprawianie natury...

Dzieła chwala mistrza. (przysłowie łacińskie)

Wolność inspiracji – wolność twórczości – to zasady sztuki.

*Twórca czerpie przyjemność z tego, że dobrze się o nim wyrażają ludzie, którym nic nie płaci.
(A. Majewski)*

Fot. Z. Lis

Integracyjny Piknik Rodzinny 2023 r. w Szkole Podstawowej w Trzcianie

Najpiękniejsze majowe dni... zakwitnąć mogą także miłością i wdzięcznością dla Mam, Ojców i Dzieci...

Tradycyjnie, wspólnymi siłami, nauczyciele, uczniowie oraz rodzice zorganizowali piknik rodzinny pod hasłem „W rodzinie siła”. Impreza odbyła się na terenie Szkoły Podstawowej w Trzcianie. Była to doskonała okazja do zabawy połączonej z obchodami nieco spóźnionego Dnia Matki, Dnia Dziecka i Dnia Ojca oraz promocji szkoły w środowisku lokalnym. Głównym celem, który przyświecał organizatorom pikniku integracyjnego było stworzenie warunków do różnej aktywności dzieci poprzez udział w zabawach integracyjnych i konkursach wraz ze swoimi rodzicami.

„Rodzina – tu zaczyna się życie, a miłość nigdy się nie kończy”

Rodzina jest w życiu każdego oparciem, czymś co chroni, co daje siłę. Dzień Dziecka ustanowiła ONZ w celu upowszechniania ideałów i celów zawartych w Deklaracji Praw Dziecka – 1959 r. i w 1989 – Konwencji Praw Dziecka. Obchodzony jest w Polsce od 1 czerwca 1950 r. Na świecie od 1955 r. w różnych terminach.

To święto nie liczy lat, nie wychodzi z mody. Żyje w uczuciach dziecka do Matki i Ojca. Pamiętamy o naszych

ukochanych Rodzicach. Ślemy im ciepłe myśli, życzenia i wspominamy wspólne radosne chwile. Dla niektórych z nas to już tylko wspomnienia... Barwne laurki i prezenty przygotowane podczas szkolnych zajęć, to namacalny prezent wykonany kochającą dłońią dziecka. Niech wypowiedziany świątecznego dnia o poranku wiersz i zanucona piosenka będą pięknym dodatkiem do nieopisanej miłości, jaką każde dziecko ofiaruje swoim Rodzicom, odbierając od nich wielką miłość.

Zaproszeni Goście honorowi

Szkoła gościła: Wójta Gminy Świlcza Adama Dzedzica wraz z Małżonką, Proboszcza miejscowej Parafii ks. dra Janusza Winiarskiego, miejscowych radnych Rady Gminy Świlcza: Marcina Czecha i Pawła Pielę, sołtysa wsi – Kazimierza Łagowskiego, przedstawicieli Darczyńców i Przyjaciół Szkoły, emerytowanych Dyrektorów i Nauczycieli Szkoły oraz kierownictwo Rady Rodziców, Radę Pedagogiczną oraz personel administracji i obsługi szkoły.

Frekwencja była wspaniała.

Występy artystyczne najmłodszych.

Nad sprawną organizacją uroczystości oraz części artystycznej na estradzie, czuwał dyr. szk. Artur Szary i prowadzące imprezę wicedyr. Agnieszka Małozieć i naucz. Anna Woźny. Oprawą techniczno-muzyczną zajęli się nauczyciele tutejszej szkoły Krystian Nowak i Bogdan Barlik.

Piknikowy zawrót głowy

Program obejmował szereg atrakcji. Można było miło spędzić czas na dmuchanych zjeżdżalniach, przy animacjach, zrobić sobie zdjęcie z postacią bajkową, czy szczudlarzem, udać do plenerowej „foto-budki”, by zrobić sobie śmieszne zdjęcie z dostępnymi kolorowymi gadżetami lub poprosić uczennice z kółka plastycznego o pomalowanie twarzy. Dorośli mogli nabyć prace plastyczne naszych uczniów oraz przepiękne misie, które stały się hitem imprezy. Pluszaki zostały ręcznie uszyte przez jednego z rodziców. Wszystkie z nich znalazły nowego właściciela. Ogromnym zainteresowaniem cieszył się pokaz boksu i akrobatyki.

Prężnie działała strefa bistro, zorganizowana przez rodziców, gdzie największym powodzeniem cieszyły się słodkie placki, bo jak wiadomo najwspanialsze ciasto można kupić tylko na pikniku w Trzcianie. Kielbaska z grilla oraz frytki były głównym menu imprezy. Dla amatorów regionalnych smaków oferowano proziaki i ręcznie zdobione pierniczki w kształcie serca. Doskonałą receptą na spalanie kalorii były rodzinne konkurencje sportowe. Przygotowano także mecz piłki plażowej rozgrywany pod czujnym okiem prezesa klubu sportowego „Maraton” Pani Karoliny Krzanowskiej.

Zajęcia sportowo-siłowe.

W trakcie pikniku rodzice ofiarowali wolne datki otrzymując w zamian cegielkę. Nagrodami głównymi był robot kuchenny, produkty spożywcze, talony na pizzę, a nawet voucher na indywidualne zajęcia z trenerem w klubie bokserskim.

Ogromne emocje towarzyszyły rozdawaniu nagród rzeczowych. Wszyscy właściciele cegielki otrzymali nagrody ofiarowane przez darczyńców pikniku.

Uwagę ciekawskich maluchów przyciągnęły wozy strażackie, które

Malarstwo i kreślarstwo na asfalcie.

zaparkowały na boisku szkolnym. Zachwyty swoją nowoczesnością i gabarytami wzbudzały u widzów nowoczesne traktory i sprzęt rolny, który dotarł na imprezę dzięki uprzejmości Wojciecha Salacha z Trziciany i Ireneusza Ostrowskiego z Błędowej Zgłobieńskiej.

Dorośli mogli uzyskać cenne porady w zakresie profilaktyki oczu i dowiedzieć się, jak o nie dbać odwiedzając stoisko jednego z naszych darczyńców lub przypomnieć sobie zasady udzielania pierwszej pomocy.

Kulminacyjnym punktem imprezy był „Quiz wiedzy o szkole i Trzicianie”. „Rodzinne drużyny” rywalizowały w zdobywaniu punktów odpowiadając na pytania związane z życiem szkolnym i lokalnym.

Uczestnicy pikniku byli nawet obserwowani z góry dzięki unoszącemu się w powietrzu dronowi pozyskanemu przez szkołę w ramach programu „Laboratoria przyszłości”.

Prezentacja talentów artystycznych uczniów

Dzieci miały okazję do zaprezentowania programu artystycznego, a dumni rodzice, dziadkowie i widzowie – do podziwiania ich talentów.

tów. Największe brawa, jak zwykle zdobyli najmłodszy artyści z Oddziału Przedszkolnego, którzy w pięknych strojach zaprezentowali przedstawienie o wiośnie i zatańczyli walczyka. Dzieci z klas I-III perfekcyjnie zaśpiewały i zatańczyły zdobywając gromkie brawa publiczności. Klasy IV-VIII przedstawiły układy taneczne i pokaz mody szkolnej. Występy artystyczne uczniów uświetnił koncert instrumentalny znanych melodii w wykonaniu zespołu „Bandzik” połączony z pokazem instrumentów, pod dyr. naucz. B. Barlika. Było co podziwiać i na co patrzeć!

Podziękowania za czynienie radości

Piknik to dobry sposób, aby zebrać środki finansowe na szczytny cel. Impreza plenerowa w Trzicianie przyciągnęła wielu ludzi dobrej woli chcących wesprzeć nas w działaniach na rzecz szkoły. Impreza była doskonałą formą rozrywki, która łączy przyjemne z pożytecznym i doskonale integruje środowisko lokalne.

Dziękujemy serdecznie wszystkim osobom, dzięki którym tegoroczny piknik mógł się odbyć. Szczególnie wdzięczni jesteśmy Radzie Rodziców pod przewodnictwem Pawła Kocura. Wszystkim, którzy czynnie włączyli się do pracy przed, w trakcie i po imprezie.

Wyrazy uznania należą się wszystkim nauczycielom i pracownikom szkoły przygotowującym występy, dekoracje, scenę, stanowiska kulinarne, konkurencje sportowe, animacje, i tym, którzy przyczynili się do sprawnego organizacji imprezy. Po raz kolejny nasza społeczność lokalna pokazała wielkie serca. Dzięki pozyskanym

Tam, gdzie jest porządek – tam jest siła i szczęście!

I przyjemnie, i pożytecznie...

środkom zakupione zostaną do szkoły tapicerowane siedziska dla uczniów.

Dziękujemy wszystkim przybyłym na piknik. Cieszymy się, że mogliśmy wspólnie bawić się oraz działać dla dobra naszych dzieci.

Ufamy, że wszyscy Uczestnicy, zachowają miłe wspomnienia, a w przyszłym roku zapraszamy na kolejny – Trzciański Integracyjny Piknik Rodzinny.

Ogromne podziękowania kierujemy do wszystkich Darczyńców, którzy wsparli nasze działania, a byli nimi:

1. Wójt Gminy Świlcza
2. Ośrodek Chirurgii Oka Prof. Zagórskiego sp. z o.o. Rzeszów
3. Serwis pomp ciepła Józef Bondyra Trzciana
4. Firma Hades Trzciana
5. Parafia pod wezwaniem św. Wawrzyńca i Matki Bożej Niepokalanej w Trzcianie
6. Hydred usługi wodno-kanalizacyjne Trzciana
7. Ignas Bud – Janusz Ingas Trzciana
8. Polkemic Sp. z o.o. Rzeszów
9. Parafialny zespół „Caritas” Trzciana
10. Bank Spółdzielczy w Sędziszowie Małopolskim
11. Koło Łowieckie „Podgorzałka” w Rzeszowie
12. Firma Bodomot Trzciana
13. Firma Wanicki Trzciana
14. Dach-Wit Witold Jaremko Trzciana

15. Blumar Sp. z o.o. Trzciana
16. AK Champion Klub Sportów Walki w Głogowie Małopolskim
17. Dripol Sp. z o.o. Trzciana
18. Blux Cosmetics Sp. z o.o. Trzciana
19. Pizzeria „Perun” Trzciana
20. Rolmlek Sp. z o.o. Sp.K. Mielec
21. FulSport S. C. Rzeszów
22. Delikatesy Centrum Świlcza
23. Hurt-Papier Ryszard Cebula Spółka Jawna Rzeszów
24. Urząd Komunikacji Elektronicznej Rzeszów
25. Indywidualne wpłaty od rodziców uczniów oraz wpłaty grupowe od klas czwartych i ósmych SP Trzciana

OCHO Ośrodek Chirurgii Oka
prof. Zagórskiego w Rzeszowie przypomina:

**W KAŻDYM WIEKU
DBAJ O OCZY!**

Ośrodek Chirurgii Oka Prof. Zagórskiego sp. z o.o. Rzeszów

„O wzrok musimy dbać w każdym wieku, dlatego cieszymy się, że na naszym Pikniku Rodzinnym z profilaktycznych porad naszego darczyńcy, Ośrodka Chirurgii Oka prof. Zagórskiego skorzystali zarówno rodzice jak i dziadkowie naszych uczniów. Jak wiemy, OCHO w Rzeszowie to miejsce, w którym specjalistyczną pomoc otrzymują całe rodziny! Z szerokiej diagnostyki, konsultacji okulistycznych i pomocy optometrystów przy doborze okularów korzystać mogą dorośli i dzieci, a starsi Pacjenci mają dostępne zabiegi usunięcia zaćmy, refundowane przez NFZ. W trakcie naszego Pikniku o zdrowych oczach mówiliśmy sporo, bo dobry wzrok pozwala nie tylko osiągać lepsze wyniki w nauce, ale jest warunkiem większego bezpieczeństwa i komfortu codziennego życia. Jest tyle piękna wokół, które warto dobrze widzieć!”

Piknik Rodzinny jest imprezą, która mocno wpisała się w tradycję naszej szkoły i jest oczekiwana z niecierpliwością przez dzieci, młodzież oraz ich rodziny. W tym roku to ważne wydarzenie odbyło się 28 maja 2023 r. na placu przy Kościele Parafialnym w Mrowli. Uroczystość ta organizowana jest corocznie z okazji Dnia Matki, Dziecka i Ojca. Plenerowa impreza zgromadziła dzieci, ich rodziców oraz mieszkańców wsi.

Celina Pięta, Magdalena Bereziewicz

Piknik Rodzinny w Mrowli „Baw się z nami”

Rodzinne spotkanie rozpoczęło się powitaniem gości przez Dyrektora Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Mrowli Janusza Ostrowskiego. Następnie nastąpiła prezentacja talentów dzieci i uczniów szkoły.

Na scenie dzieci z poszczególnych grup przedszkolnych i klas od I do VIII zaprezentowały swoje umiejętności. W programie występów pojawiły się piosenki, wiersze, zabawy i tańce oraz spektakle teatralne.

Wszystkie występy były pięknie prezentowane z dużym zaangażowaniem dzieci. Mali artyści zostali nagrodzeni gorącymi brawami, co było dla nich największą nagrodą.

Podczas pikniku wszyscy mogli skorzystać z licznych atrakcji przygotowanych specjalnie dla nich.

Najmłodsze dzieci bawiły się na dmuchanych zjeżdżalniach, trampolinie, a także korzystały z oferty stoisk z artystycznym malowaniem twa-

rzy, tatuażami, robieniem kolorowych warkoczków oraz lodami, popcornem i watą cukrową. Maluszki mogły także usiąść za kierownicą wozów strażackich, które specjalnie dla nich użyczyli strażacy OSP w Mrowli.

Pogoda dopisała, dzięki temu rodziny mogły oddać się wspólnym zabawom i mile spędzić czas w gronie znajomych.

Podczas pikniku można było zakupić przygotowane przez rodziców

Nie straszna im estrada i tłumy widzów.

Wspaniała zabawa, uroczyste wspomnienia.

przekąski, ciasta i napoje. Dochód z imprezy zasilił fundusz Rady Rodziców.

Wspaniała zabawa towarzyszyła do końca Pikniku Rodzinnego. Te wspólnie spędzone chwile, ugruntowały nas dorosłych w przekonaniu, że warto poświęcić czas, energię dla dobra dzieci, ich radości i uśmiechu.

Dziękujemy serdecznie wszystkim, którzy zaangażowali się w or-

ganizację imprezy. Szczególne podziękowanie należy się też Wójtowi Gminy Świlcza Adamowi Dziedzicowi za wsparcie finansowe naszego pikniku.

Wierzymy, że za rok uroczystość będzie równie udana!

Zofia Dziedzic

W poszukiwaniu magii Świąt Wielkanocnych

IX edycja Powiatowego Konkursu Fotograficznego

Tegorocznym tematem konkursu było ukazanie różnego rodzaju symboli i sytuacji świątecznych ponieważ ma on na celu ukazanie piękna tradycji i obrzędów związanych ze Świątami Wielkanocnymi na terenie powiatu rzeszowskiego oraz propagowanie świątecznych tradycji lokalnych. Poprzez uczestnictwo dzieci i młodzieży ma on ogromny wpływ na poznawanie i kontynuowanie owych tradycji. Cele konkursu to także upowszechnianie i popularyzacja fotografii czarno-białej i barwnej, rozwijanie wśród wszystkich mieszkańców (w szczególności dzieci i młodzieży) zainteresowania lokalną tradycją, zapoznanie z różnorodnością obrzędów świątecznych. Poprzez aktywny udział dzieci i młodzieży w zabawach i konkursach następuje zaspokojenie potrzeby emocjonalnego związku z rodziną oraz umocnienie więzi rodzinnej. Ponadto uczestnicy rozwijają swą osobowość poprzez takie cechy charakteru jak: samodzielność, odpowiedzialność, opanowanie, skupienie uwagi, wytrwałość w dążeniu do celu. Konkurs odbywa

się już od ponad 23 lata. Na początku był organizowany jako konkurs gminny. Natomiast od dziewięciu lat jest konkursem o zasięgu powiatowym dzięki wsparciu sponsorów: Starostwa Powiatu Rzeszowskiego, Wójta Gminy Świlcza oraz Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie, który jest równocześnie współorganizatorem tego przedsięwzięcia.

Przebieg Konkursu

6 czerwca 2023 r. w Regionalnym Domu Tradycji Ludowych w Trzcionce odbyło się uroczyste wręczenie nagród.

Konkurs corocznie organizowany jest przez Szkołę Podstawową w Trzcionce oraz Wójta Gminy Świlcza – Adama Dziedzica.

9 tablic z wizualizacją fotografii.

Na uroczystej gali, wśród zaproszonych gości znaleźli się: zastępca Dyrektora Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie Pan Jakub Izdebski, Pan Adam Kus – Kierownik Działu Multimedialnych Technik z WDK w Rzeszowie oraz Monika Zając Czerkies – fotograf, główny instruktor WDK Rzeszów. Ze względu na ogrom obowiązków, niestety, swoją obecnością nie zaszczycili nas reprezentanci Starostwa Powiatowego w Rzeszowie i Gminy Świlcza. Jednakże przekazali na ręce organizatorów nagrody, serdeczne podziękowania i gratulacje nagrodzonym uczniom.

Najważniejsi byli, jednak, uczniowie i ich opiekunowie, którzy z podnieceniem czekali na werdykt i odebranie nagród oraz wyróżnień.

Uroczystość rozpoczęła się od przywitania wszystkich gości przez Dyrektora Szkoły Podstawowej w Trzcionce – Agnieszkę Małozieć. Dyrektorka w swoim wystąpieniu podkreśliła znaczenie i cele konkursu, rolę, którą odgrywa współpraca ze współorganizatorami i relacje, jakie panują między nimi. Wpłynęło to przede wszystkim na duże zainteresowanie ww. konkursem. Młodzież miała możliwość wykazać się swoimi talentami i jednocześnie zdobyć cenne nagrody.

organizowanie i przeprowadzenie konkursu. Podziękował wszystkim uczestnikom za rzeczowe podejście do tematu. Życzył, aby fotografia towarzyszyła im w dalszym życiu i sprawiała wiele radości.

dobłą współpracę pomiędzy współorganizatorami.

Zdjęcia w wersji elektronicznej wraz z krótkim opisem należało nadesłać do Organizatorów Konkursu w oznaczonym terminie. Zwycięzca

Podczas gali – przemawia dyr. Agnieszka Małozieć.

Na końcu zabrał głos Adam Kus, przewodniczący jury oceniającego zdjęcia. W swej wypowiedzi zaznaczył, jak wielki problem miała komisja konkursowa przy wyborze nagrodzonych zdjęć. Mówił m.in. o trudnym temacie tegorocznej edycji i fachowym podejściu do w/w zagadnienia. Akcentował, zwracanie

Konkursu został wyłoniony przez kilkusobową, profesjonalną Komisję Konkursową. Tegorocznym tematem konkursu było ukazanie różnego rodzaju symboli i sytuacji świątecznych oraz zapoznanie z różnorodnością obrzędów świątecznych.

Po zakończeniu konkursu, segregacji materiału zdjęciowego, stwierdzeniu jego zgodności z założeniami Regulaminu Konkursu ustalono – co następuje.

Przemawia z-ca dyr. WDK Jakub Izdebski.

Następnie zabrał głos Jakub Izdebski, za-cia Dyrektora Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie, który w niezwykle ciepłych słowach wypowiedział się o pomysłach i efektach pracy oraz rozmachu wystawy i emocjach estetycznych. Przekazał wszystkim słowa uznania i podziękowania za zor-

uwagi na technikę fotografowania, na chwilę refleksji przed każdym ujęciem, prawidłowym operowaniem światłem. Jednocześnie, podkreślił bardzo wysoki poziom artystyczny nadesłanych prac. Podziękował za sprawne i profesjonalne przygotowanie wernisażu oraz bardzo

Ustalenia Komisji Konkursowej

– Fotografie zgłaszane do konkursu były zgodne z tematyką Konkursu, tzn. obrazowały konkretny obrzęd, tradycję (pisanki wielkanocne, koszycki, palmy, bądź inny element charakterystyczny dla Świąt Wielkanocnych.

– Jeden uczestnik mógł przesłać dobrowolną ilość zdjęć. Spośród kilku prac przesłanych od jednej osoby komisja wybierała maksymalnie trzy fotografie, które podlegały głosowaniu

– Zdjęcia należało opatrzyć tytułem oraz krótkim opisem.

Na konkurs nadesłano 147 fotografii, wykonanych przez 55 uczestników.

– Komisja Powiatowego Konkursu Fotograficznego powołana w składzie: Przewodniczący Adam Kus – fotograf, kierownik działu Technik Au-

diowizualnych i Cyfrowych, WDK Rzeszów, Członek Klaudia Krupa – fotograf, Starostwo Powiatowe w Rzeszowie, Członek Monika Zająć Czerkies – fotograf, główny instruktor WDK Rzeszów, Członek Zbigniew Lis – fotograf, kustosz RDTL w Trzcianie

W dniu **10 maja 2023 r.** po zweryfikowaniu zgłoszonych prac pod względem formalnym, na podstawie Regulaminu konkursowego komisja poddała artystycznej i merytorycznej ocenie wszystkie fotografie. Komisja w swoich ocenach poza obiektywnymi kryteriami co do zgodności tematycznej, jakości i estetyki prac, wzięła również pod uwagę indywidualność spojrzenia artystycznego w zakresie wyboru tematu i koncepcji wykonania fotografii.

Spośród autorów nadesłanych fotografii członkowie Komisji wyłonili zwycięzców i postanowili przyznać następujące nagrody:

I miejsce – **Milena Gil**, SP Trzciana
II miejsce – **Izabela Zagulska**, SP Trzciana

III miejsce – **Maja Pieniążek**, SP nr 2 Niechobrz

wyróżnienie – **Hubert Gębacz**, SP nr 5 Rzeszów

wyróżnienie – **Antoni Maciocha**, ZS Malawa

wyróżnienie – **Stanisław Kalandyk**, SP nr 2 Niechobrz

wyróżnienie – **Lena Tendaj**, SP nr 18 Rzeszów

wyróżnienie – **Maja Słodzińska**, SP Trzciana

Wszystkie nadesłane zdjęcia prezentowały wysoki poziom artystyczny, zaskoczyły członków kreatywnością i profesjonalnym podejściem do tematu. Zwycięzcy i wyróżnieni otrzymają dyplomy i nagrody rzeczowe. Wraz z nagrodami wzięli udział w uroczystym wręczeniu nagród i dyplomów zajęli się honorowi Goście i Sponsorzy.

Nagrody i wyróżnienia zostały ufundowane przez: Starostę Powiatu Rzeszowskiego, Wójta Gminy Świlcza oraz Dyrektora Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie.

W trakcie uroczystego wernisażu w dn. 6 czerwca 2023 można podziwiać prace, które zakwalifikowały się do ścisłego etapu konkursu. Nagrodzone zdjęcia zostaną również opublikowane na stronach internetowych organizatorów oraz mediach społecznościowych.

„Należy podkreślić dużą rolę współpracy ze współorganizatorami i relacje, jakie panują między nimi. Wpływa to przede wszystkim na duże zainteresowanie ww. konkursem. Z roku na rok w konkursie bierze udział coraz większa ilość uczestników, co nas jako organizatorów bardzo cieszy. Młodzież ma możliwość wykazać się swoimi talentami i jednocześnie zdobyć cenne nagrody” – mówiła A. Szumilas.

Kończąc wernisaż, zastępca dyrektora Szkoły Podstawowej w Trzcianie i Organizatorzy zaprosili wszystkich zebranych do udziału w kolejnych edycjach konkursu. Jeszcze raz pogratulowali wszystkim uczestnikom bardzo wysokiego poziomu wykonanych prac. Wspólne zdjęcia podczas wernisażu będą pamiątką tych doniosłych w życiu dziecka – dni.

Po raz kolejny Gala Konkursowa z udziałem Organizatorów, Laureatów,

Opiekunów merytorycznych lub rodzinnych odbywa się w Regionalnym Domu Tradycji Ludowych w Trzcianie, który wspólnie ze Szkołą Podstawową jako instytucją macierzystą jest jej organizatorem. A są to od kilku lat – Dyr. SP Trzciana Artur Szary, Agnieszka Małozieć wicedyrektor, administrator Zbigniew Lis i Grażyna Różańska oraz Agnieszka Szumilas – nauczycielki tutejszej szkoły. Sprawozdania umieszczane są w lokalnym samorządowym czasopiśmie „Trzcionka”, na stronach gminy i szkoły. Z wystawy prac pokonkursowych sporządzany jest każdorazowo album tematyczny. To wspaniała pamiątka na przyszłość i... wzór.

Dziękujemy wszystkim Uczestnikom za udział w konkursie, serdecznie gratulujemy Laureatom, życzymy ciekawych twórczych pomysłów na Przyszłość i Zapraszamy! Znów!

Fotorelacja z piłkarskich zmaganiań: „Bratek” Bratkowice – „Beniaminek” Rzeszów

Wyrosną z nich tacy, którzy zawojują piłkarski świat!

Trener mówi, że to zdrowo! Że zaprawę trzeba mieć sportową! – i niech tak będzie.

Fot. Z. Lis

Józef Ciosek

Ochrona zasobów przyrodniczych w lasach naszego regionu – problemy, tendencje, perspektywy

Od najdawniejszych czasów egzystencja człowieka była związana z lasem, który zapewniał pożywienie i schronienie. W neolicie (ok. 8 do 4,5 tys. lat temu) wskutek przestawienia się na uprawę roli wzrosła wykorzystywanie lasów jako źródła surowców – drewna do wyrobu sprzętów gospodarczych, budowy siedzib i na opał, węgla drzewnego do wytopu żelaza z rudy darniowej oraz smoły do uszczelniania drewnianych sprzętów w gospodarstwie. Rosło zapotrzebowanie na ziemię uprawną, którą można było uzyskać po całkowitym usunięciu lasu poprzez jego wykarczowanie lub wypalanie.

Do końca XVII wieku zasoby leśne były eksploatowane bez umiaru.

Później aż do połowy XX wieku też nie było wiele lepiej.

Zmiany rozumienia funkcji lasu

Z reguły jeszcze do okresu międzywojennego, kiedy lasy były własnością ziemian, były pilnowane i zarządzane w miarę właściwie. Katastrofa nastąpiła po II wojnie światowej, kiedy rozparcelowano majątki dworskie, a lasami z reguły obdarowali się ci, którzy mieli marne pojęcie o gospodarce leśnej. Dopiero w latach 60. XX wieku rozpoczęła się odbudowa ekosystemów w lasach państwowych. Następowala zmiana podejścia do funkcji lasu z wyłącznie produkcyjnej drewna do wielofunkcyjnej, w tym także ochronnej zasobów przyrodniczych w sensie ekosystemu leśnego.

Obecnie las gospodarczy postrzegany jest jako ekosystem w którym prowadzi się działania zmierzające do ukształtowania takiej jego struktury, aby w ramach wykorzystywania jego zasobów nie unicestwić bogactwa bioróżnorodności przyrodniczej oraz zachować potencjał regeneracyjny

Las to nie tylko zasoby drewna – dawne wyrobisko piasku.

tychże zasobów. Jest to założenie niezwykle skomplikowane w świetle świadomości, że mamy do czynienia z ekosystemem użytkowym gospodarczo w aspekcie ekonomicznym. W ogólnym ujęciu sprowadza się to do pogodzenia potrzeb użytkowych i ekonomicznych z przyrodniczą i ochronną funkcją lasu. Gospodarka leśna ma więc sprostać nie tylko wy-

mogom ekonomicznym, gospodarczym, ale i przyrodniczym oraz społecznym.

Coraz częściej słyzy się o masowej wycince położonego w naszym regionie *Lasu Bratkowickiego*. Jest to określenie nieściśle, bo wycinka lasu to całkowite, bezpowrotne jego usunięcie, zlikwidowanie, co nie dzieje się z naszymi lasami. Prowadzi się

Śródleśne zastoisko wodne – biotop występowania żab jeziorkowych.

Ols w rejonie rzeki Osiny – środowisko występowania żurawi i bociana czarnego.

Biotop żerowiskowy orła bielika.

natomiast w ramach gospodarki leśnej wycinkę ściśle określonych grup drzewostanów, z których pozyskiwane drewno przeznaczone jest do różnych celów użytkowych.

Wycinki i nasadzenia

Zgodnie z rygorami Ustawy o Lasach i wieloma rozporządzeniami obowiązującymi w Lasach Państwowych w miejscu wyciętego drzewostanu muszą być bezwzględnie wprowadzane nowe, przyszłościowe nasadzenia drzewostanów i to w naszych lasach jest prowadzone. Widzimy morze młodników, upraw drzewek, ale niestety coraz mniej starodrzewia. I to jego brak najbardziej bulwersuje niemal każdego kto bywa w naszych lasach.

Zgodnie z nowoczesnymi zasadami gospodarki leśnej i wytycznymi ochrony lasu, wprowadzane są działania zmierzające do zmiany (przebudowy) struktury lasu z monokultur sosnowych na las mieszany ze znaczną, niekiedy nawet całkowitą przewagą drzewostanu liściastego. Jest to zadanie złożone, którego nie można zrealizować natychmiast. Wymagane jest chociażby szerokie przeanalizowanie struktury siedliskowej – nie na każdej glebie można wprowadzać dowolny gatunek drzew. Nasze lasy porastające jałowe piachy holocenijskie mogą dobrze służyć sośnie, a na pewno nie jodłom, bukom, a nawet dębom. Więc nie ma mowy o szerokim wachlarzu przebudowy na las liściasty. Do tego dochodzą sprawy eko-

„Retencja śródleśna” utworzona przez bobry.

Nowe nasadzenia leśne wymagają szczególnej ochrony, także środkami chemicznymi przed zgrzyzaniem przez jelenie.

onomiczne – krótszy wiek rębności sosny w porównaniu do o wiele dłuższego wieku rębności, czyli pozyskania drewna np. dębu czy buka. Dlatego w naszych napiaskowych lasach spotkanie buka należy do wyjątku. Ciągłe pamiętajmy, że to las gospodarczy, użytkowy.

Czy dobrze chronimy lasy?

Niestety nie wszystko w naszych lasach dobrze się układa. Brakuje dopracowania i prowadzenia na zadawalającym poziomie szczególnie ochrony drzew o wyjątkowych cechach indywidualnych, zwłaszcza tych dziuplastych oraz utrzymywania zasobów rozkładającego się drewna martwego – martwych i zamierających drzew, także pozostawianie leżących gałęzi, karpiny, powalonych pni. Około 40% wszystkich organizmów ekosystemu leśnego jest uzależniona od martwego drewna, które w lasach gospodarczych z reguły jest usuwane. A ileż to spotkamy w *Lesie Bratkowickim* chociażby drzew sosny w wieku powyżej 100 lat, na których zakładają gniazda bieliki, orliki krzykliwe, czarne bociany?

Szczególne znaczenie dla zachowania leśnej bioróżnorodności siedliskowej ma utrzymywanie tzw. małej retencji. To są wymagania gospodarki leśnej. Dotyczy to nieosuszania miejsc podmokłych, zabagnionych, młak, zastoisk wodnych, rozlewisk i torfowisk, ale i zakładanie małych zbiorników wodnych na potokach śródleśnych. Jest nadzieja, że przy realizacji zasad nowoczesnego gospodarowania zasobami leśnymi i przywróceniu dawnych terenów podmokłych i rozlewisk powróci do *Lasów Bratkowickich* lęgowy do niedawna orzeł bielik, orlik krzykliwy, czarny bocian, pojawią się żaby jeziorowe (gatunek typowy dla leśnych rozlewisk), a las ożywi klangor żurawi.

Różnowiekowa struktura nasadzeń na dawnym zrębie zupełnym.

Martwe drewno to wyjątkowy widok w lasach gospodarczych.

Warto ożywiać lasy

Chroniąc stare drzewa dziuplaste przyczynimy się do powrotu wtórnych dziuplaków – pleszek, mucholówek, sikor czubatek, ubogich

Rezultat gospodarki leśnej – pozyskane drewno.

Po latach zmurszały pień stanowi siedlisko o wysokiej bioróżnorodności.

i czarnogłówek, których dziś trudno już spotkać, bo nie ma dla nich miejsc do zakładania lęgów. Warto ożywić las ich obecnością. Może powrócą dawne czasy, kiedy w lesie były wywieszane budki lęgowe dla tych ptaków i nietoperzy. Może do tego programu leśnicy zaproszą młodzież szkolną, myśliwych i tych, którym nie jest obojętna przyroda i zachowanie pięknego lasu.

Korzystajmy z lasu, ale godnie, jak na ludzi z kulturą przystoi

Wchodząc do lasu pamiętajmy, że użytkowy las gospodarczy to nie ścisły rezerwat przyrody i prowadzona w nim gospodarka leśna zawsze będzie oddziaływać na występujące tam organizmy, czego nie da się całkowicie wyeliminować, ale można i należy ograniczać. Starajmy

się zauważyć, że prowadzenie gospodarki w lesie użytkowym z zachowaniem jego wielorakich funkcji nie należy do zagadnień prostych. Wymaga to ogromnej wiedzy i pracy ludzi parających się tymi zagadnieniami. Popełniane obecnie błędy w tym zakresie staną się dokuczliwe i niewybaczalne w przyszłości dla naszych pokoleń.

Czy nasz las będzie taki jakiego chcemy widzieć, żebyśmy mogli czerpać z niego dary musimy także my o niego dbać. Nie rozjeżdżajmy leśnych dróg kładami, zachowujmy się cicho bez krzykliwej muzyki, las to nie miejsce jako składowisko śmieci (a tak niestety się dzieje), nie niszczy my urządzeń leśnych, łowieckich (one też wspomagają prowadzenie gospodarki zwierzyną leśną, aby nie zniszczyła młodych drzewek), nie buszujmy w miejscach ostoi zwierzyny. Słowem, korzystajmy z lasu, ale godnie jak na ludzi z kulturą wypada.

Dzień Ziemi

Obchodzony jest 22 kwietnia. Współcześnie podkreśla się, że jest to dzień swoistej równowagi mogącej pomóc w odrzuceniu wzajemnych różnic między ludźmi odmiennych ras i religii. Niezależnie od wyznawanej wiary czy przynależności etnicznej, wszyscy przedstawiciele Homo sapiens dzielą między siebie tę samą planetę, która – według organizatorów *Dnia Ziemi* – jest naszym wspólnym dobrem.

Jako pierwszy z ideą obchodzonego na całym świecie *Dnia Ziemi* wystąpił John McConnell (ur. 1915), na konferencji UNESCO, dotyczącej środowiska naturalnego w 1969 r. Pierwszy raz Dzień Ziemi został ogłoszony 21 marca 1970 r. przez burmistrza San Francisco, Josepha Alioto.

Fot. lasy.gov.pl

Dzień Ziemi to największe międzynarodowe święto ekologiczne. Powstało ponad 50 lat temu, aby uświadamić, jak ważną kwestią jest ochrona środowiska.

Z tej okazji przypominamy, co można zrobić dla Ziemi, jak można dbać o naszą planetę!

Święto to zostało ustanowione w 1970 roku, obecnie jest obchodzone w 192 krajach. W Polsce Dzień Ziemi świętujemy od 1990 roku. W 2009 r. Zgromadzenie Ogólne ONZ ustanowiło nową datę – 22 kwietnia.

Idea troski o naszą planetę łączy ludzi na całym świecie. Każdy z nas ma wpływ na dobrostan Ziemi. Głównym celem święta jest przybliżenie społeczeństwu wszelkich problemów związanych ze współczesną ekologią, upowszechnianie czystych technologii, szeroko pojęta edukacja w zakresie ochrony środowiska i propagowanie idei zrównoważonego rozwoju. Jest to również doskonała okazja do przedstawienia szerokiej liczbie odbiorców zagrożeń naszej planety oraz podjęcie dyskusji o zależnościach pomiędzy ochroną środowiska naturalnego a zdrowiem i życiem ludzi.

Wszyscy używamy tego, co daje nam nasza planeta: wody, powietrza, roślin, lasów. Ziemia jest naszym wspólnym dobrem, dlatego wszyscy musimy troszczyć się o środowisko naturalne. Ta idea, od wielu lat łączy ludzi na całym świecie, niezależnie od narodowości, wyznania, wieku czy innych różnicujących kategorii. Dzień Ziemi to doskonała okazja do organizowania różnego rodzaju wydarzeń promujących ekologię, w tym akcje sadzenia drzew. Jest to również szansa na poprawę świadomości dotyczącej efektów niszczenia środowiska naturalnego. Ważnym odbiorcą akcji są dzieci i młodzież, od których zależy przyszłość naszej planety.

Dorota Wadiak

Pomniki przyrody

Drzewa moje ojczyste! jeśli niebo zdarzy,
Bym wrócił was oglądać, przyjaciele starzy,
Czyli was znajdę jeszcze? czy dotąd żyjecie? (...)
Czy żyje wielki Baublis, w którego ogromie
Wiekami wydrążonym, jakby w dobrym domu,
Dwunastu ludzi mogło wieczerzać za stołem? (...)
Lipa tak rozrośniona, że pod jej cieniami
Stu młodzieńców, sto panien szło w taniec parami? (...)
Pomniki nasze! ileż co rok was pożera
Kupiecka lub rządowa, moskiewska siekiera?

Adam Mickiewicz „Dyplomatyka i łowy”

Małgorzata Syrda

Unijne projekty mobilności w ocenie stażysty

Prezentujemy wywiad z **Darią Pawełek** i **Pawłem Pankiewiczem**, uczniami klasy III technikum weterynarii, odbywającymi staż zawodowy w Bradze w Portugalii w ramach realizacji przez ZST-W w Trzcianiu projektu nr 2022-1-PL01-KA121-VET-000061603 wdrażanego w ramach akcji KA121 w programie Erasmus+. Projekt odbył się na przełomie kwietnia i maja 2023 r.

Możecie się przedstawić?

D: Nazywam się Daria Pawełek, chodzę do klasy III TWA,

P: Paweł Pankiewicz, uczeń klasy III TWB.

Skąd Twoja obecność w Portugalii?

D: Moja obecność w Portugalii związana jest z tym, że udało mi się zakwalifikować do projektu za najlepsze wyniki w nauce.

P: Ja dostałem się do projektu ze względu na postępy w nauce, jakie zrobiłem na przestrzeni półrocza, od końca drugiej klasy.

Opowiedz o systemie rekrutacji do wyjazdu na staż.

D: System rekrutacji nie był trudny, ale składał się z wielu etapów. Trzeba było spełnić kilka podstawowych wymagań dotyczących frekwencji oraz ocen z języka angielskiego. Następnie osoby zainteresowane stażem uczęszczały na dodatkowe zajęcia z języka angielskiego, na których kształciliśmy swoje umiejętności z tego przedmiotu, by przygotować się do pracy za granicą. Kolejnym etapem było zrobienie prezentacji pt. „Mój staż w Portugalii” – również w języku angielskim. W tzw. międzyczasie każdy starał się zdobyć jak najlepsze oceny, ponieważ w kolejnym etapie rekrutacji podawaliśmy oceny z drugiego semestru drugiej klasy oraz z pierwszego semestru trzeciej klasy. Na podstawie tych wszystkich czynników wyliczana była ilość punktów, która decydowała o tym, czy ktoś dostanie się na staż.

P: Oprócz zajęć z angielskiego, uczestniczyliśmy także w zajęciach z przygotowania zawodowego i kulturowego. Dowiedzieliśmy się podsta-

wowych informacji o Portugalii, zwyczajach, kulturze tego kraju.

Rozumiem, że na staż wyjeżdżają najlepsi?

D: Nie tylko. Osoby, które miały najlepsze wyniki mają największą gwarancję tego, że się tam dostaną. Natomiast duża uwaga zwrócona jest również na progres, który zaliczyło się między jednym a drugim semestrem. Wówczas osoby, które nie były najlep-

Daria Pawełek – uczennica TW w czasie odbywania stażu w gabinecie weterynaryjnym.

szymi uczniami w poprzednich latach wciąż mają szansę na zakwalifikowanie się na staż. Do tego można było zdobyć mnóstwo punktów podczas zajęć dodatkowych czy wykonując prezentację. Powiedziałabym, że szanse były bardzo wyrównane i każdy mógłby się dostać, gdyby była wystarczająca ilość miejsc.

P: Myślę, że na staż dostały się osoby, które włożyły najwięcej pracy w naukę lub poprawę swoich wyników.

Przedstaw czytelnikom „Trzcionki” harmonogram Twojego dnia w Bradze.

D: Mój dzień w Bradze mogłabym podzielić na 3 części: poranek, praca, czas wolny.

Poranek zaczynałam około godziny 8:30, następnie schodziłam na śniadanie, po śniadaniu szykowałam się do pracy i o godzinie 9:40 odjeżdżałam spod hotelu.

Pracowałam od godziny 10:00 do 17:00, natomiast przerwa na obiad przypadała nam między 12:30 a 14:00. W pracy zajmowałam się wieloma zadaniami, często było to poskramianie zwierząt podczas zabiegów, pomoc podczas zabiegów pielęgnacyjnych, ale zdarzały się też ciekawsze czynności, takie jak pomoc przy stole operacyjnym. Oprócz tego zajmowałam się też zwierzętami, które musiały zostać w naszej klinice dłużej, czyściłam ich klatki, dbałam o nie, a wszelkie zmiany w zachowaniu zgłaszałam doktorce Sarze.

O godzinie 17:00 przyjeżdżał bus, który zawoził nas bezpośrednio do hotelu. Wówczas do godziny 19:30 miałam czas wolny, podczas którego zwykle odpoczywałam. O godzinie

Paweł Pankiewicz – uczeń TW w czasie odbywania stażu w gabinecie weterynaryjnym.

19:30 wszyscy schodziliśmy na obiadokolację, a zaraz po niej wraz z przyjaciółkami wychodziłyśmy zwiedzać Bragę. Praktycznie codziennie wracałam do hotelu o godzinie 22.

P: Wieczorami uzupełnialiśmy również dzienniczki praktyk, które są podstawą zaliczenia praktyki.

Bartosz Hanula – uczeń TŻiUG w czasie odbywania stażu.

Czy możesz wymienić korzyści zawodowe wynikające z Twojego uczestnictwa w stażu?

D: Ten staż utwierdził mnie w przekonaniu, że wiem co robię w tej szkole, na tym konkretnym profilu. Dowiedziałam się jakie są oczekiwania wobec lekarza weterynarii. Zapoznałam się z etosem tej grupy zawodowej. Uświadomiłam sobie jak będzie wyglądał mój wymarzony zawód, co tylko umocniło mnie w dalszej pracy nad tym, aby osiągnąć cel, którym jest praca w ty właśnie zawodzie.

Uczniowie ZST-W w Trzcionie podczas rozdania certyfikatów.

Uczniowie ZST-W w Bradze.

Te 3 tygodnie nauczyły mnie również pracy ze zwierzętami, tego jak do nich podchodzić, jak się z nimi obchodzić. Zobaczyłam, że nie jest to lekka praca, aczkolwiek w momencie, w którym widzę rezultaty moich działań, odczuwam niesamowitą satysfakcję.

P: Wyjazd pozwolił mi pogłębić swoje umiejętności zawodowe, zaobserwować podobieństwa i różnice w pracy w gabinecie weterynaryjnym w Polsce i Portugalii. Udoskonaliłem także swój angielski. Zdobyłem certyfikaty, które potwierdzają mój udział w projekcie i nabyte przeze mnie kompetencje.

Jakie inne profity wynikają z uczestnictwa w projekcie?

D: Największym profitem były 3 tygodnie spędzone w Portugalii. Na weekendach jeździliśmy na wyciecz-

Uczennice TUF w czasie odbywania stażu.

ki do Lizbony, Fatimy czy też Porto, co pozwoliło i w pełni poznać kulturę i piękno tego kraju. Do tego cały czas wolny poświęcałam zwiedzaniu Bragi. Ten wyjazd traktowałam też jako wakacje, formę odciążenia się od rzeczywistości i wszelkich problemów.

P: Wyjazd jest sam w sobie świetnym doświadczeniem. Zwiedzanie nowego kraju, poznanie nowej kultury i ludzi.

Co Cię zaskoczyło, zdziwiło lub rozbawiło w Portugalii? Opowiedz tę historię.

D: Najbardziej zdziwił mnie brak warzyw w diecie Portugalczyków, jak i ich niedbałe podejście do śniadań. Bardzo pozytywnie zaskoczyli mnie Portugalczycy jako ludzie, byli bar-

dzo mili, chętni do pomocy. Często natrafiałam na uliczne koncerty ludowe, gdzie ludzie po prostu tańczyli regionalne tańce i dobrze się przy tym bawili.

P: W mieście spotkaliśmy pana przebranego za klauna. Na początku rozmawiał z nami po angielsku, a potem rozpoznał że jesteśmy z Polski i zaczęliśmy rozmawiać po polsku. Okazuje się, że rodacy są wszędzie.

Co byś powiedział/a uczniom zastanawiającym się nad wzięciem udziału w stażu zagranicznym? Jak byś zachęcił/a ich do tego rodzaju aktywności?

D: Na pewno warto wziąć udział, zgłosić się do projektu. Okres rekrutacji może wydawać się trudny, ale ostatecznie jest coś pozytywnego w przezwyciężaniu barier. Wystarczy w siebie uwierzyć, uczyć się w miarę

regularnie i wykazać się kreatywnością, aktywnością oraz pokazać siłę i determinację. Musisz po prostu udowodnić to, że to Ty powinieneś/powinnaś dostać się na staż.

P: Poleciłbym się nie przejmować i nie stresować. Ludzie są przyjaźni i uśmiechnięci. Można przeżyć mega – przygodę pełną wrażeń.

Dziękuję za wywiad.

Wiersz – dlaczego warto poświęcić mu trochę więcej czasu?

Piszę ten artykuł, aby pokazać Czytelnikom kilka zastosowań poezji, na które pewnie niewielu zwraca uwagę.

Ostatnio wystartowałam w III edycji Konkursu Literackie Spotkania z Tekstami Kultury organizowanym przez Uniwersytet Rzeszowski. Konkurs miał zasięg wojewódzki. Był poświęcony twórczości Wisławy Szymborskiej i obejmował dwie kategorie. Jego uczestnicy mogli wykonać kolaż w nawiązaniu do plastycznej twórczości poetki lub na podstawie analizy jednego z jej kolaży napisać wiersz. Pod opieką mgr Małgorzaty Syrdy wystartowałam w drugiej kategorii i tym samym zajęłam pierwsze miejsce. Nie piszę tego jednak po to, aby się pochwalić, ale po to, by zachęcić Was – czytelników do podobnej aktywności. Zapewne wiele z Was pisze wiersze lub inne teksty i pewnie niewielu mówi o tym otwarcie. Powiem, że czasem warto spróbować podzielić się swoją twórczością, czy to z najbliższymi osobami, czy z nauczycielem w celach konkursowych. Dla mnie pisanie wierszy jest sposobem na wyładowanie negatywnych emocji, jest też komentowaniem otaczającej mnie rzeczywistości, której nie zawsze akceptuję. Mój wiersz pt. „3. upadek ludzkości – wiek XXI”, który wysłałam na konkurs, był wyrazem mojego niezadowolenia z powodu niesprawiedliwości tego świata. Liryk, czy inny tekst jest dobrym sposobem na wyrażenie siebie, a także na zamknięcie swojego światopoglądu w sposób niestandardowy, twórczy oraz skłaniający innych do myślenia.

A co Wy – mili Czytelnicy myślicie o poezji? Jeśli nigdy nie napisaliście żadnego tekstu tego typu, to zachę-

cam do podjęcia próby, ponieważ jeśli sami zaczynamy pisać, stajemy się nieco bardziej otwarci na inne teksty poetyckie. Świat liryki jest fascynujący i różnorodny, dlatego uważam, że każdy może znaleźć w nim coś dla siebie. Może liryka stanie się Waszą małą pasją? Przede wszystkim zachęcam do refleksji nad przeczytanymi tekstami. Jeśli na lekcji spodoba się nam jakiś wiersz, albo mała jego część zwróci uwagę, spróbujcie przeczytać go jeszcze raz w domu, czy w internecie spokojnie, powoli, nie spiesząc się. Potem pomyślcie chwilę nad jego sensem lub spróbujcie zinterpretować go na swój sposób. Wbrew pozorom taka refleksja może być naprawdę przyjemnym i rozwijającym doświadczeniem. Najlepiej jednak jest, kiedy możecie skonfrontować swoją opinię z kimś, kto jest w tej dziedzinie znawcą, dlatego jeśli macie w swoim otoczeniu kogoś, kto również zainteresował się danym tekstem lub chcielibyście porozmawiać o nim z nauczycielem, warto podjąć taką dyskusję. Rozmowa również jest doskonałym sposobem na rozwijanie siebie, swoich poglądów, czy zainteresowań. Obie formy wyrazu otwierają nas na świat sztuki i uwrażliwiają. Uwierźcie mi, naprawdę warto poznać bliżej świat poezji, który często wydaje się niedostępny dla młodego człowieka.

Poniżej prezentuję kolaż W. Szymborskiej oraz wiersz, który napisałam, inspirując się pracą poetki.

(PS. Kolaż – z j.fr. – utwór, metoda komponowania tekstów – w całości lub części – z cytatów pochodzących z innych utworów.)

Natalia Rzeszutek, kl. IV TWA

3. upadek ludzkości – wiek XXI

Nic dwa razy się nie zdarza
Za to wiele się powtarza
Historia kołem się toczy

Kogo dzisiaj śmierć zaskoczy?
Kto upadnie? Kto powstanie?
Kto Niedźwiedzia dziś pokona?
Smok, czy Orzeł?
Szpon, czy ogień?
Kto jest teraz tylko pionem
na podniebnej szachownicy?

Tu dziś dziecko krzyczy nagie
Tu tysiące gryzą piach
Gdzieś miliony z głodu giną
Ach, jak nędzny jest ten świat

Tam im prawa zabierają
Tu o więcej z władzą grają
Tam kaleczą przymusowo
Tu świadomie, wciąż na nowo

Wojna pokój
Pokój wojna
Toczy się ten krwawy cykl
Zmienia tylko swe oblicza
Przestrzeń swoją no i czas
Wciąż tak samo nieśmiertelny
Wiekom znany
Dance macabre

Uczniowie z ASD (Autistic Spectrum Disorders) są z nami w szkołach ogólnodostępnych

Diagnostowanie zaburzeń nazywanych „Spektrum Autyzmu” (ASD) u uczniów może być trudne i długotrwałe, ponieważ nie ma testu medycznego, takiego jak badanie krwi, aby zdiagnozować zaburzenie. Lekarze patrzą na historię rozwoju i zachowanie dziecka, aby postawić diagnozę. ASD można czasami wykryć w wieku 18 miesięcy lub młodszym. W wieku 2 lat diagnozę doświadczonego specjalisty można uznać za wiarygodną. Jednak wiele dzieci nie otrzymuje ostatecznej diagnozy, dopóki nie będzie znacznie starszych. Niektóre osoby nie są diagnozowane, dopóki nie są nastolatkami lub dorosłymi. To opóźnienie oznacza, że osoby z ASD mogą nie uzyskać wczesnej pomocy, której potrzebują.

Monitorowanie rozwoju

Monitorowanie rozwoju to aktywny, ciągły proces obserwowania wzrostu dziecka i zachęcania do rozmów między rodzicami a specjalistami na temat umiejętności i zdolności dziecka. Monitorowanie rozwoju polega na obserwowaniu, jak dziecko rośnie i czy spełnia typowe kamienie milowe rozwoju lub umiejętności, które większość dzieci osiąga w pewnym wieku, w zabawie, uczeniu się, mówieniu, zachowaniu i poruszaniu się. Rodzice, dziadkowie i organizatorzy wczesnej edukacji oraz inni opiekunowie mogą uczestniczyć w monitorowaniu rozwoju. Rozpoznanie ASD obejmuje kilka obszarów, które wcześniej były diagnozowane osobno; zaburzenie autystyczne, całościowe zaburzenie rozwojowe i zespół Aspergera.

Zaburzenie ze spektrum autyzmu u nastolatków i dorosłych

Większa liczba dzieci identyfikowanych z ASD spowodowała zainte-

resowania badaczy osób w wieku dojrzewania i dorosłości. Dla większości młodych ludzi, w tym z ASD, okres dojrzewania i młodej dorosłości są pełne nowych wyzwań, obowiązków i możliwości. Jednak badania sugerują, że mniej młodych ludzi z ASD ma takie same możliwości jak ich rówieśnicy bez ASD. Zauważa się:

- wyższą stopę bezrobocia lub niepełnego zatrudnienia,
- niski udział w edukacji poza szkołą średnią,
- większość nadal mieszka z członkami rodziny lub krewnymi,
- ograniczone możliwości działań społecznościowych lub towarzyskich – prawie 40% spędza niewiele czasu z przyjaciółmi lub nie spędza go wcale.

Problemy rodzinne

Życie z osobą z ASD wpływa na całą rodzinę – rodziców, rodzeństwo, a w niektórych rodzinach dziadków, ciotki, wujków i kuzynów. Zaspokajanie złożonych potrzeb osoby z ASD może narazić rodziny na duży stres – emocjonalny, finansowy a czasem nawet fizyczny. Opieka wytchnieniowa może dać rodzicom i innym opiekunom rodzinnym potrzebną przerwę i pomóc w utrzymaniu dobrobytu rodziny.

Zdrowy tryb życia

Aby zachować zdrowie, osoby z niepełnosprawnościami potrzebują takiej samej podstawowej opieki zdrowotnej jak wszyscy inni. Muszą dobrze się odżywiać, ćwiczyć, odpoczywać, pić dużo wody i mieć pełny dostęp do opieki zdrowotnej, w tym regularnych badań kontrolnych fizycznych i stomatologicznych. Ważne jest, aby znaleźć pracowników służby

zdrowia, którzy czują się komfortowo z osobami z ASD. Czasami, gdy osoby niepełnosprawne mają zmianę zachowania lub problem z zachowaniem, może to być spowodowane problemem medycznym, którego nie mogą opisać. Na przykład uderzenie głową może być związane z niepełnosprawnością lub może być spowodowane bólem głowy lub zęba. Z tego powodu ważne jest, aby dowiedzieć się, czy istnieje problem fizyczny przed wprowadzeniem zmian w leczeniu lub terapii danej osoby.

Bezpieczeństwo

Bezpieczeństwo jest ważne dla wszystkich. Wszyscy musimy być bezpieczni, aby żyć pełnym i produktywnym życiem. Osoby z niepełnosprawnościami mogą być bardziej narażone na urazy i nadużycia. Ważne jest, aby rodzice i inni członkowie rodziny nauczyli ukochaną osobę, jak zachować bezpieczeństwo i co zrobić, jeśli czuje się zagrożona lub została w jakikolwiek sposób zraniona. Czasami pomocne może być danie osobie niepełnosprawnej bransoletki lub innego przedmiotu, na którym znajduje się jej imię i nazwisko, adres, numer telefonu i niepełnosprawność na wypadek, gdyby się zgubiła.

Zmiany

Dla niektórych osób z niepełnosprawnościami i ich rodziców zmiana może być trudna. Planowanie z wyprzedzeniem może ułatwić wszystkim przejście. Przejście od szkoły podstawowej do szkoły średniej może być szczególnie trudne. Istnieje wiele ważnych, zmieniających życie decyzji, które należy podjąć, takich jak to: czy iść do liceum, do szkoły zawodowej lub czy przecześć i wejść na rynek pracy, a jeśli tak, to jak

i gdzie. Ważne jest, aby zacząć myśleć o tym przejściu w dzieciństwie, aby wprowadzić edukacyjne plany przejścia – najlepiej w wieku 13 lat, ale nie później niż w wieku 14 lat – aby upewnić się, że dana osoba ma umiejętności, których potrzebuje, aby rozpocząć następny etap życia. Przejście w obszarze opieki zdrowotnej od pediatry do lekarza, który leczy dorosłych, to kolejny obszar, który wymaga planu. ■

Literatura:

1. Hyman SL, Levey SE, Myers SM, Council on Children with Disabilities, Section on Developmental and Behavioral Pediatrics. Identification, Evaluation, and Management of Children With Autism Spectrum Disorder. *Pediatrics*. 2020 Jan;145(1).
2. Levy, A. and A. Perry, Outcomes in adolescents and adults with autism: A review of the literature. *Research in Autism Spectrum Disorders*, 2011.
3. Dudley, K.M., et al., Understanding Service Usage and Needs for Adults with ASD: The Importance of Living Situation. *J Autism Dev Disord*, 2019.
4. Orsmond, G.I., et al., Social participation among young adults with an autism spectrum disorder. *Journal of autism and developmental disorders*, 2013.

Ludwika Oleksak

Wskazówki dla nauczycieli dotyczące nauczania uczniów ze spektrum autyzmu

Chociaż te wskazówki mają na celu ułatwienie interakcji i sukcesów z uczniem identyfikowanym ze spektrum autyzmu (wysokofunkcjonującym) należy pamiętać, że wszyscy uczniowie są wyjątkowymi osobami. Każdy z nich będzie miał różne zestawy talentów i wyzwań. Należy zawsze pamiętać, że to, co działa z jednym, może nie działać z innym. A to, co działa jednego dnia, może nie działać następnego.

Talenty

Wielu uczniów w spektrum autyzmu wykazuje wyjątkowe zdolności w szerokim zakresie umiejętności i talentów. Czasami zainteresowania i / lub talenty dziecka/ucznia mogą stać się dość specyficzne i nieco obsesyjne. Ilekroć te talenty lub zainteresowania wydają się obsesyjne, można je wykorzystać aby poszerzyć przysługę edukacyjną uczniów o inne przedmioty/obszary.

Obszary wyzwań

Wiele osób ze SA ma problemy z umiejętnościami organizacyjnymi, niezależnie od ich inteligencji i / lub wieku. Nawet uczeń, który ma pamięć fotograficzną, może nie być w stanie pamiętać o przyniesieniu zeszytu na zajęcia lub zapamiętać terminu wyko-

niaania zadania. Dwie praktyczne sugestie, które pomogą uczniowi zachować dobrą organizację dnia.

Niech prowadzi plan dnia, w którym będzie zapisywał wszystkie codzienne czynności/ zadania domowe. Nauczyciele/nauczyciel wspomagający/ mogą również korzystać z tej metody do pisania krótkich notatek do domu. Niech uczeń trzyma wszystkie swoje luźne kartki w segregatorze lub teczce z oddzielnymi przegródkami (sekcje dla każdego przedmiotu, sekcja na kartki do domu oraz do powrotu do szkoły, sekcja na czysty papier itp.). Tak, aby wszystkie kartki mogły być w jednym miejscu.

Uczniowie ze spektrum autyzmu są albo hiper-zorganizowani, albo wydają się mieć niewiele lub żadnych umiejętności organizacyjnych. Duża liczba uczniów ze SA wydaje się mieć albo najschludniejsze, albo najbardziej niechlujne szafki w szkole. Ten uczeń z najschludniejszą szafką prawdopodobnie bardzo nalega na harmonię i porządek wokół i może być bardzo zdenerwowany, gdy będzie inaczej. Ten, który ma najbardziej niechlujną szafkę, będzie potrzebował Twojej pomocy w częstym czyszczeniu szafki, aby mógł znaleźć potrzebne w danej chwili rzeczy. Uczeń ten nie dokonuje świadomego wyboru, aby być bałaganiarzem. Najprawdopodobniej nie jest w sta-

nie wykonać tego zadania organizacyjnego bez specjalnego szkolenia. Nauczycielu trenuj umiejętności organizacyjne za pomocą małych, konkretnych kroków.

Wiele osób w spektrum autyzmu ma problemy z myśleniem abstrakcyjnym i konceptualnym. Niektórzy mogą w końcu zdobyć kilka lub nawet wiele abstrakcyjnych umiejętności, ale inni nigdy tego nie osiągnął.

Wiele uczniów ze spektrum autyzmu wykazuje ogromną kreatywność i talent w takich dziedzinach, jak np. muzyka, sztuka, języki obce. Podczas, gdy niektórzy mogą wykazywać nieco powtarzalną kreatywność, nadal jest ona unikalnie generowana przez nich i ich intelekt. Talent ten nie wskazuje na ich możliwości w innych obszarach szkolnych lub społecznych, ani umiejętności życia codziennego.

Wzrost nietypowych lub trudnych zachowań może wskazywać na wzrost poziomu stresu. Kiedy tak się stanie, ustalenie „bezpiecznego miejsca” lub „bezpiecznej osoby” może okazać się konieczne. Często stres zostanie złagodzony tylko wtedy, gdy uczeń fizycznie usunie się ze stresującego wydarzenia lub sytuacji. Należy pamiętać, że wszyscy ludzie muszą czuć, że kontrolują lub regulują swoje środowisko. Bycie uczniem ze SA nie zmienia tej podstawowej, ludzkiej potrzeby.

Nauczycielu, nie odnoś niewłaściwych zachowań do siebie. Osoba ze spektrum autyzmu nie jest manipulacyjną, która próbuje utrudnić życie. Zwykle niewłaściwe zachowanie jest wynikiem wysiłków na rzecz przetrwania doświadczeń, które mogą być mylące, dezorientujące lub przerażające. Osoby ze spektrum autyzmu mogą reagować w sposób egocentryczny i mieć ogromne trudności z odczytaniem reakcji innych.

Większość osób ze SA używa i interpretuje mowę dosłownie. Dopóki nauczycielu nie poznasz możliwości danego ucznia, powinienesz unikać:

- idiomów (np.: oszczędzaj oddech, zastanawiaj się itp.);
- podwójnego znaczenia (większość dowcipów ma podwójne znaczenie);
- sarkazmu, taki jak powiedzenie „Świetnie!” po tym, jak właśnie rozlał napój z butelki na ławce;
- pseudonimów;

Nauczycielu, bądź tak konkretny, jak to możliwe we wszystkich interakcjach z tymi uczniami. Pamiętaj, że wyraz twarzy i inne sygnały społeczne mogą nie działać. Pytania „dlaczego?” mogą być trudne lub niemożliwe dla tych uczniów. Odpowiadając na pytania esejoye, uczniowie ze spektrum autyzmu rzadko wiedzą, kiedy powiedzieli wystarczająco dużo lub czy właściwie odnoszą się do sedna pytania. Jeśli uczeń nie uczy się materiału, podziel je na mniejsze partie lub przedstaw zadanie na kilka różnych sposobów (np. wizualnie, werbalnie i fizycznie).

Unikaj przeciążenia słownego. Postaw sprawę jasno. Użyj krótszych zdań, jeśli zauważysz, że uczeń nie rozumie cię w pełni. Prawdopodobnie nie ma problemów ze słuchem i może zwracać uwagę, jednak może mieć problem ze zrozumieniem głównego punktu i identyfikacją ważnych informacji.

Przygotuj ucznia na zmiany w harmonogramie, takie jak zebrania, spotkania, zastępstwa na lekcjach, wydarzenia specjalne itp. Nauczycielu użyj pisemnego lub ustnego harmonogramu, aby przygotować się uczniowi ze SA na zmiany.

Stosuj pozytywne i chronologicznie odpowiednie do wieku procedury zachowania. Unikaj „opiekowania się” swoim uczniem ze SA, nad-

miernie wspierając go lub mówiąc na poziomie związanym z młodszymi uczniami. Konsekwentne traktowanie i oczekiwania od wszystkich są niezbędne.

Nauczycielu bądź wrażliwy sensorycznie. Na przykład szum oświetlenia fluorescencyjnego jest niezwykle rozpraszaający dla niektórych osób ze spektrum autyzmu. Rozważ zmiany miejsc siedzących, jeśli uczeń wydaje się rozproszony lub zdenerwowany hałasem w klasie. Być może miejsce w pierwszym rzędzie będzie lepsze, ponieważ usuwa to część wizualnego nieporządku. Problemy z przeciążeniem i niedostateczną stymulacją mogą wystąpić w innych zmysłach, w tym w bodźcach dotykowych i węchowych. Należy unikać noszenia silnych perfum i dotykania rąk itp.

Jeśli uczeń nie patrzy bezpośrednio na Ciebie nauczycielu, nie zakładaj, że nie słucha lub marzy na jawie. Niektórzy uczniowie w spektrum autyzmu mają bardziej niezawodne widzenie peryferyjne niż czołowe. Kiedy mówisz, mają tendencję do patrzenia na usta, a nie na oczy. Usta nauczyciela są tam, skąd pochodzi dźwięk. Rzadko rozumieją jakąkolwiek komunikację, którą możesz chcieć im przekazać oczami lub mimiką.

Nauczycielu, jeśli uczeń ze spektrum autyzmu używa powtarzających się argumentów słownych i / lub powtarzających się pytań werbalnych, spróbuj poprosić go, aby zapisał pytanie lub stwierdzenie argumentacyjne. Następnie zapisz swoją odpowiedź. W miarę kontynuowania pisania osoba ze SA może zacząć się uspokajać i zaprzestać powtarzającej się czynności. Jeśli to nie zadziała, należy zapisać jego powtarzające się pytania słowne lub argumenty, a następnie poprosić ich o sformułowanie i zapisanie logicznej odpowiedzi. To odwraca uwagę ucznia od werbalnej eskalacji argumentu lub pytania, a czasami daje mu bardziej społecznie akceptowalny sposób wyrażania frustracji lub niepokoju. Kłótnia lub natarczywe pytania komunikują poczucie utraty kontroli lub niepewności do kogoś lub czegoś w otoczeniu.

Nauczycielu, staraj się połączyć całą wypowiedź ucznia. Uczeń ze SA może pozornie „odejść od głównego wątku, mówiąc o temacie, który

wydaje się nam, nie mieć związku z dyskusją w klasie”. Z powodu trudności w uogólnianiu informacji i pojęć, być może uczeń skupi się na jednym słowie lub pojęciu, które zostało użyte w dyskusji i dlatego zaczął mówić o tym słowie lub pojęciu w kontekście, który był używany wcześniej.

Ponieważ uczniowie ze spektrum autyzmu doświadczają różnych trudności komunikacyjnych, nie należy polegać na tym uczniu, aby on przekazał rodzicom ważne wiadomości o wydarzeniach szkolnych, zadaniach, itp. Rozmowy telefoniczne lub e-maile do rodzica działają najlepiej, dopóki ta umiejętność nie zostanie rozwinięta.

Nauczycielu, jeśli Twoja klasa wykonuje zajęcia/ projekty w parach, to proszę losuj, albo użyj innych arbitralnych sposobów wyznaczania zespołów. Można zapytać także zafanego ucznia, czy zgodziłby się wybrać osobę ze spektrum autyzmu jako partnera do danego zadania. Uczeń ze SA jest najczęściej tym, który pozostaje bez partnera. Jest to niefortunne, ponieważ ci uczniowie mogą najbardziej skorzystać z wykonywania zadania /projektu z partnerem.

Należy pamiętać, że uczniowie ze spektrum autyzmu są społecznie naiwni. To sprawia, że mogą być idealnymi celami do zastraszania. Nauczycielu upewnij się, że Twoja klasa korzysta z aktywnych planów zapobiegania nękanii. Pamiętaj, aby dawać przykład, nie wzdychając ani nie przewracając oczami, gdy uczeń ze SA robi coś, co uważasz za irytujące. Jeśli inni uczniowie zobaczą, że ich nauczyciel nie akceptuje tego, pójdą za przykładem.

Nauczycielu, nie ograniczaj swoich oczekiwań co do przyszłości każdego ucznia. Osoby ze spektrum autyzmu mogą i osiągnęły rzeczy znacznie przekraczające oczekiwania rodziny, przyjaciół i nauczycieli. TY możesz być kluczem do osiągnięcia przyszłego sukcesu dla tych wyjątkowych uczniów!

Literatura:

Moreno, S. (2018). A Teacher's Brief Guide to Teaching More Advanced Students on the Autism Spectrum.

Ludwika Oleksak

Wizyta uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Podkarpackim Centrum Nauki „Łukasiewicz” – 23 maja 2023 roku

Każdy nasz nastolatek ma za sobą inne doświadczenia jednak zanim dotarli do szkoły średniej, życie zdążyło nauczyć ich wielu rzeczy, potrafią też maskować swoje nietypowe reakcje. Zdają sobie już sprawę, że różnią się od swoich rówieśników. Dorastający nastolatek z ZA i SA ma coraz bardziej widoczne problemy w zakresie planowania i organizacji. Zmniejsza się wpływ rodziców na życie nastolatka, rośnie zaś siła identyfikacji z grupą rówieśniczą. Obowiązkiem nastolatka jest wchodzenie w relacje z wieloma nauczycielami, z których każdy ma inną osobowość i styl nauczania, oraz angażowanie się

w proces uczenia, który polega bardziej na myśleniu abstrakcyjnym niż zapamiętywaniu faktów. Problemy z inkluzją społeczną, akceptacją czy w zakresie osiągnięć szkolnych mogą prowadzić do gniewu skierowanego na innych, bądź na „system”. Zależy nam, aby nasi uczniowie mogli rozwijać się wszechstronnie, stąd również wizyta w Podkarpackim Centrum Nauki w Jasionce. Nasi wychowankowie ze względu swój stan zdrowia mogą odczuwać lęk przed nieznanym, dlatego musimy im zapewnić opiekę osoby znanej i akceptowanej przez każdego z nich, wówczas emocje staną się bardziej pozytywne, dla-

tego każdy z nich miał swojego opiekuna. W przypadku uczniów z nadwrażliwością sensoryczną właściwa opieka pomogła także zmniejszyć nadmierną stymulację, uciec od zgiełku i zamieszania wokół.

Przyjmując za niezaprzeczalny fakt, że autyzm nigdy „nie bierze dnia wolnego”, mam nadzieję, że pewnego dnia dzieci, młodzież oraz osoby dorosłe borykające się z autyzmem, będą żyły w świecie, w którym będą akceptowane i doceniane, pomimo różnic. Warto dodać, że Podkarpackie Centrum Nauki zostało otwarte specjalnie dla nas. Dziękujemy!

Coś słodkiego i szybkiego na lato 2023

Przygotowanie tych słodkości nie zajmie nam dużo czasu. Można je łatwo i szybko przyrządzić wykorzystując do tego sezonowe owoce (maliny, truskawki, borówki czy rabarbar). Warto je wypróbować i rozkoszować się podczas letnich popołudni. Najlepiej smakują w towarzystwie kawy i nie tylko, to już zależy od naszych upodobań.

Kremówka

Ciasto:

45 dkg mąki pszennej
30 dkg masła
3 jajka
3/4 szklanki cukru pudru
300 ml śmietany 18%

Wykonanie:

Żółtka oddzielić od białek. Do mąki dodać pokrojone w kostkę masło, żółtka, cukier i śmietanę. Zagnieść ciasto i 3 razy wałkując złożyć w kopertę. Odłożyć do lodówki na minimum 15 minut. Po schłodzeniu ciasto podzielić na pół i rozwałkować do wyłożonych papierem do pieczenia foremek. Ciasto ponakłuwać widelcem. Piec w temperaturze 170°C przez około 20 min (do złotego koloru).

Masa:

4 żółtka
1 litr mleka
2 całe jajka
5 dkg masła
18 dkg cukru
12 dkg mąki pszennej
8 dkg mąki ziemniaczanej
3 łyżeczki cukru waniliowego

Wykonanie:

1/2 litry mleka zagotować z masłem, cukrem i cukrem waniliowym. Do reszty mleka dodać pozostałe składniki i mieszać mikserem na jednolitą masę. Do gotującego mleka dodać masę i energicznie mieszać doprowadzając do zagotowania. Ciepłą masą przekładać placek. Po wystudzeniu posypać cukrem pudrem.

Rolada biszkoptowa z kremem i truskawkami

Biszkopt:

8 jajek
22 dkg cukru
100 ml mleka
100 ml oleju rzepakowego
19 dkg mąki pszennej
1 łyżeczka proszku do pieczenia
3 dkg kakao
60 ml gorącej wody

Krem:

25 dkg serka mascarpone
500 ml śmietany kremówki 36%
cukier puder do smaku
sok z połowy cytryny

Wykonanie:

Białka ubić z połową cukru a w drugim naczyniu żółtka z pozostałą ilością cukru. Do masy z żółtek wlać olej i mleko, krótko miksując tylko do połączenia składników, następnie w etapach dodawać mąkę i proszek do pieczenia. Delikatnie połączyć z ubitymi białkami. Ciasto podzielić

na 2 części. Do jednej dodać kakao połączone z gorącą wodą. Na głęboką wyłożoną papierem do pieczenia blachę (z wyposażenia piekarnika) przełożyć ciemne ciasto a jasne ciasto rozprowadzić na ciemnym (najlepiej rękawem cukierniczym). Wzdłuż krótszego boku przez całą szerokość blachy za pomocą patyczka rysować proste linie dotykając dna. Tą samą czynność powtórzyć obracając blachę o 90°. Ciasto piec w 170°C, około 25 minut na funkcji góra/dół (do suchego patyczka). Po upieczeniu ciasto odwrócić, ciepłe zwinąć w rulon i ponownie rozwinąć. Następnie przełożyć ubitą masą, poukładać truskawki i zawinąć roladę.

Rolada z rabarborem

Biszkopt:

6 jajek
15 dkg cukru
20 dkg mąki pszennej
1 łyżka mąki ziemniaczanej
1 łyżeczka proszku do pieczenia
sok z połowy cytryny

Wykonanie:

Białka ubić dodając cukier i sok z cytryny. Następnie dodawać po jednym żółtku. Delikatnie wymieszać z mąkami i proszkiem. Blachę wyłożyć papierem. Ułożyć na niej rabarbar, na wierzch rozprowadzić ciasto biszkoptowe. Piec w temperaturze 180°C przez 25-30 min. Upieczone odwrócić, posypać cukrem i zwinąć roladę. ■

Warto zapamiętać. Panie! Panowie!

Czy to w biurze, czy też na jakichkolwiek oficjalnych spotkaniach zawsze powinniśmy być eleganccy i schludni, mając na uwadze, że naszym ubiorem budujemy zarówno autorytet osobisty, jak i instytucji, którą reprezentujemy.

Panie

- Nie ubierajmy się zbyt wyzywająco (unikajmy bluzek i koszul nadmiernie uwydatniających dekolt, prześwitujących, strojów odkrywających ramiona, krótkich spódniczek i ogólnie zbyt obcisłej odzieży).
- Nie przesadzajmy z biżuterią i innymi dodatkami.
- Nie zakładajmy butów, które nie zakrywają palców i pięt.
- Nie przesadzajmy z perfumami.
- Pamiętajmy, że w biurze obowiązuje dyskretny makijaż i starannie dobrana fryzura oraz zadbane paznokcie.
- Zrezygnujmy z wzorzystych i świecących materiałów.
- Nie zakładajmy wzorzystych i jaskrawych rajstop.
- Unikajmy noszenia tego samego ubrania dzień po dniu.

Panowie

- Wybierajmy strój z dbałością.
- Trzymajmy się klasycznych, tradycyjnych fasonów.
- Starajmy się dobierać tkaniny o podobnym splocie.
- Unikajmy ciepłych i jasnych barw wręcz zlewających się z naszą karnacją.
- Nie wypychajmy kieszeni spodni.
- Pamiętajmy, by buty zawsze były bezwzględnie czyste.
- Nie zakładajmy krawata do koszuli z krótkim rękawem (koszule tego rodzaju również nie pasują do garnituru).
- Nie podwijajmy rękawów koszuli.
- Nie umieszczajmy w zewnętrznej kieszeni marynarki długopisu, okularów.
- Nawet podczas upałów nie zakładajmy do pracy szortów i krótkich spodenek.
- Nie zakładajmy znoszonych, kolorowych i „modnie” potarganych podkoszulków.
- Nie zakładajmy do biura sandałów, kłapek i sportowego obuwia.
- Pamiętajmy, by skarpetki miały odpowiednią długość (minimalna długość to połowa łydki).
- Starannie dobierajmy pasek (powinien być dopasowany do koloru butów, delikatny i nierzucający się w oczy).
- Miejmy na uwadze, że rozpięte kołnierzyki lub poluzowane krawaty kojarzą się z niedbalstwem.
- Pamiętajmy, że w przypadku marynarki, w pozycji stojącej zawsze zapinamy guziki. Możemy je rozpiąć, gdy siadamy, ale wstając, pamiętajmy, by je ponownie zapiąć (przynajmniej pierwszy guzik od góry).

Czy to w biurze, czy też na jakichkolwiek oficjalnych spotkaniach zawsze powinniśmy być eleganccy i schludni, mając na uwadze, że naszym ubiorem budujemy zarówno autorytet osobisty, jak i instytucji, którą reprezentujemy. I tak powinno być!

(inf. wł.)

Ludność świata

Ogół wszystkich ludzi zamieszkujący Ziemię w dniu 15 listopada 2022 roku ich liczba wyniósł, według szacunków Funduszu Ludnościowego Narodów Zjednoczonych, osiem miliardów. W ciągu roku na świecie rodzi się około 131 mln dzieci i w tym samym czasie umiera 55 mln osób, co daje średni przyrost 76 mln osób rocznie.

Średnia gęstość zaludnienia na świecie w 2015 wynosiła 49 osób na km² lądu (54 bez wliczania Antarktyki). Liczbę wszystkich ludzi, którzy kiedykolwiek żyli na Ziemi, w roku 2011 oszacowano na 108 miliardów. W 2015 najwięcej ludzi zamieszkiwało Azję (ok. 4,31 mld), następnie Afrykę (ok. 1,15 mld), Europę (ok. 745 mln), Amerykę Łacińską (ok. 617 mln), Amerykę Północną (ok. 356 mln bez Ameryki Środkowej i Karaibów) i Oceanię (ok. 37 mln).

Ludność Podkarpacia

Na koniec 2022 r. liczba ludności w województwie podkarpackim wyniosła 2,1 mln. Odnotowano ujemny wzrost naturalny czyli więcej osób umiera niż rodzi się. Na Podkarpaciu jest 160 gmin, tylko w 34 gminach nastąpił wzrost liczby urodzin, m.in. w Rzeszowie.

– Zawarto 8,2 tys. małżeństw, zanotowano 16,8 tys. urodzeń i 21,9 tys. zgonów. Przyrost naturalny ludności to minus 2,5. Ujemny wzrost ma GMINA ŚWILCZA – 115 urodzeń, 155 zgonów.

– Rzeszów na koniec 2022 r. liczył 197,2 tys. osób (893 małżeństwa, 1,9 tys. urodzeń, 1,8 tys. zgonów)

(Stan na 31 XII 2022 r., GUS Rzeszów za „Nowiny”, 10 V 2023, s. 5)

Wojna w Ukrainie

O gigantycznych stratach rosyjskiego agresora w Ukrainie informuje Sztab Generalny Sił Zbrojnych Ukrainy systematycznie. Np. w dn. 19-20 maja 2023 r. (GP) podano, że zginęło już od początku agresji ponad 200 tys. żołnierzy armii rosyjskiej, straty czołgów – 3800, ponad 7300 wozów opancerzonych oraz około 3200 jednostek artylerii lufowej. Wojna trwa nadal, Ukraina broni się z determinacją. Wspiera ją cały normalny cywilizowany świat.

(inf. wł.)

Humor z zeszytów szkolnych – wszak to WAKACJE!

Z ŻYCIA SZKOŁY

– Do szkoły zaproszono fotografa i nauczyciel namawia dzieci, by każde kupiło odbitkę zdjęcia grupowego.

– Pomyślcie tylko, gdy już będziecie dorośli, popatrzycie na fotografię i powiecie: „To Ania, teraz jest prawnikiem”, albo „To jest Krzysz. Teraz jest lekarzem.”

Na to cienki głosik z tyłu sali: – A to jest nauczyciel. Teraz już nie żyje.

Na lekcji polskiego:

- Jasiu, powiedz nam, kiedy używamy wielkich liter?
- Kiedy mamy słaby wzrok!

Nauczyciel języka polskiego pyta uczniów:

- Jak brzmi liczba mnoga do rzeczownika „niedziela”?
- Wakacje, proszę pani!

Na lekcji języka polskiego nauczyciel pyta:

– Czym będzie wyraz „chętnie” w zdaniu: „Uczniowie chętnie wracają do szkoły po wakacjach.”?

Zgłasza się Jasio: – Kłamstwem, panie profesorze!

Czym różni się uczeń dobry od złego? – pyta nauczyciel

– Złego leją rodzice, dobrego – koledzy – odpowiada pytany.

Na zakończenie roku szkolnego dyrektor zwraca się do uczniów.

– Życzę wam przyjemnych wakacji, zdrowia i żebyście we wrześniu wrócili mądrzejsi.

– Nawzajem! – odpowiada młodzież.

TECHNIKA

- * Wraz z wynalezieniem koła i pieniędzy ludzie zaczęli kręcić interesy.
- * Syrena to pół kobiety, która ryczy, gdy jest alarm.
- * Budzik spełnia wiele czynności, ale najczęściej chodzi wraz ze wskazówkami.
- * Bez drewna nie można robić mebli i palić w kaloryferach.
- * Telewizja to złodziej czasu, ale ja tego złodzieja lubię.
- * Najprostszym typem telewizora kolorowego jest telewizor czarno-biały w brązowej obudowie.
- * Radio jest cudownym wynalazkiem, który mogą słuchać ślepi i oglądać głusi.
- * Żeby obrobić skórę, garbarz daje jej w skórę.
- * Do produkcji papieru gorszego dodaje się ścierki.
- * Kolej przewozi pasażerów, ludzi i cudzoziemców.
- * W starej kuźni miechy wprawiano w ruch ręcznie za pomocą nogi.
- * Furmanka poruszana jest silnikiem bez koni mechanicznych – wystarczy tylko dać im owies.

Kazimiera Zawistowska

Lato

Jak stół biesiadny żeńcom podany
Ziemia w przededniu wielkiego żniwa,
Złotą symfonię słońce dogrywa –
Strun mu tysiącem rozchwane łany,
Wian zbóż, szafirem chabrow dziergany,
Zwiczrzonych kłosów złocista grzywa,
Struną mu miodna, hreczana niwa,
Mleczy gościniec skrzydłem pszczoł tkany.
A po ugorach stoją dziewanny,
Cicho wpatrzone w szmat nieba siny –
Niby kapłanka białej Marzanny Kwiatem
wrosłe z gruzów gontyny,
I w pieśń wsłuchane oną przedwieczną
– Zbożną i polną – kwietną – słoneczną.

K. Przerwa-Tetmajer

Dobranoc

Dobranoc... Niech ci się śni,
Że na łące stoisz pełnej kwiatów,
A przy tobie ja na łące stoję
I kwiat daję ci, biały kwiat szczęścia...

A chociażby krwią i potem trzeba
Rosić ziemię, by ten kwiat wydała:
Niechaj płyną, byle móc ci podać,
Móc ci podać kwiat, biały kwiat szczęścia...

Władze Gminy Świlcza i Honorowi Goście.

Otwarcie **Dziennego Domu Pomocy dla seniorów** w Bratkowicach 20 kwietnia 2023 r.

*Dziękujemy za twórcze i efektywne wspieranie Seniorów
– dziś szczęśliwi i ciągle młodzi duchem!*

*„Fantazja” z Komarna (Ukraina)
i „Koloret” z Bratkowic
z wizytą w RDTL w Trzcianie*

Spotkanie braterskie – przyjemne z pożytecznym RDTL w Trzcianie, 21 kwietnia 2023 r.

